

Plán péče o CHKO České středohoří na období 2025–2034

Návrhová část

Obsah

1	Strategická vize ochrany přírody a krajiny v CHKO.....	4
1.1	Strategie ochrany přírody	4
1.2	Legislativní zajištění ochrany	5
1.2.1	Bližší ochranné podmínky a hranice CHKO.....	5
1.2.2	Zonace CHKO.....	6
1.2.3	Potřeba vyhlášení MZCHÚ.....	6
2	Zásady využívání území.....	8
2.1	Zásady hospodářského využívání krajiny	8
2.1.1	Lesní hospodářství.....	8
2.1.2	Zemědělství.....	10
2.1.3	Rybářství	13
2.1.4	Myslivost	15
2.2	Zásady jiného využívání krajiny	16
2.2.1	Vodní hospodářství	16
2.2.2	Výstavba a územní plánování	19
2.2.3	Doprava.....	23
2.2.4	Energetika a sítě	25
2.2.5	Těžba nerostných surovin a rašeliny.....	26
2.2.6	Rekreace, cestovní ruch, sport	27
3	Návrhy rámcových opatření prováděných orgánem ochrany přírody.....	30
3.1	Péče o předměty ochrany	30
3.1.1	Krajinný ráz	30
3.1.2	Přírodní funkce krajiny	32
3.1.3	Přírodní hodnoty oblasti	38
3.2	Invazní a nepůvodní druhy	50

3.2.1	Invazní a nepůvodní druhy rostlin	50
3.2.2	Invazní a nepůvodní druhy živočichů	51
3.3	Práce s veřejností.....	53
3.4	Monitoring.....	54
3.5	Další speciální činnosti.....	56
3.5.1	Speciální činnosti pro druhy vázané na umělé antropogenně ovlivněné či vytvořené ekosystémy a biotopy a druhy vyžadující speciální ochranu a podporu	56
4	Závěrečný přehled prioritních úkolů	64
4.1	Ochrana krajinného rázu	64
4.2	Zlepšování přírodních funkcí krajiny.....	64
4.3	Ochrana biologické rozmanitosti a zlepšování stavu klíčových ekosystémů	64
4.4	Další prioritní úkoly.....	65
5	Seznam zkratk.....	66
6	Použitá literatura.....	68
7	Přílohy	71

1 Strategická vize ochrany přírody a krajiny v CHKO

1.1 Strategie ochrany přírody

CHKO České středohoří je rozsáhlé území s harmonicky utvářenou krajinou, jejíž ráz je spoluutvářen dlouhodobou lidskou činností. Určujícím prvkem unikátního krajinného rázu je morfologicky výrazný reliéf, ve kterém se uplatňují zejména kupovité a kuželovité tvary třetihorních vyvěřelin včetně tvarů jejich zvětrávání a průlomové údolí Labe. Velmi bohaté je zastoupení rozmanitých přírodních společenstev od teplomilných stepních a lesostepních až po podhorské, na něž je vázáno velké množství vzácných rostlinných a živočišných druhů. Pestrost a výjimečnost přírody je dána různorodostí geologických podmínek s převahou bohatých podloží a rozdílností klimatických podmínek. Rozmanitost krajiny ještě zvyšují různé způsoby jejího využití v minulosti i současnosti. Mozaika lesů, různě obhospodařovaných pozemků orné půdy, luk, pastvin, sadů a vinic i hospodářsky nevyužívaných ploch skal, suť mokřadů, vodních toků vytváří spolu s velkým množstvím drobných sídel bohatost celé chráněné oblasti.

Dlouhodobým cílem je krajina CHKO:

- se zchovalým pro oblast typickým krajinným rázem, pro který je určující zejména členitý reliéf a krajinná mozaika lesů, luk, pastvin, sadů, orné půdy a drobných venkovských sídel;
- se zchovalými přírodními hodnotami oblasti – významným zastoupením přírodních a přírodě blízkých ekosystémů s vysokou biodiverzitou, geologických a geomorfologických jevů a významnou zelení ve volné krajině;
- plnící přírodní funkce krajiny, zejména ekologickou stabilitu, přirozenou retenční schopnost a migrační propustnost.

Strategické (dlouhodobé) cíle ochrany CHKO České středohoří je možné vyjádřit následujícími prioritami:

- zachovat krajinný ráz harmonické kulturní krajiny Českého středohoří, důraz klást především na ochranu volné krajiny před rozšiřováním zástavby a umisťováním nových technických dominant, uchování charakteru venkovských sídel a zachování pestré krajinné mozaiky (*Pozn.: pro účely tohoto plánu péče je za volnou krajinu považována krajina mimo zastavěná území a zastavitelné plochy, které jsou vymezeny v platné územně plánovací dokumentaci*);
- zachovat unikátní geomorfologii území s typickými krajinnými dominantami kopců tvořených třetihorními vyvěřelinami a hluboce zaříznutými údolími toků, a to v celé její rozmanitosti až po jednotlivé geomorfologické jevy (skalní výchozy, suťová pole apod.);
- zachovat přírodě blízká a přirozená lesní společenstva (od šipákových doubrav po kyselé a květnaté bučiny), zvýšit jejich podíl vhodným hospodařením, zvýšit ekologickou stabilitu lesních porostů;
- zachovat hodnotné nelesní ekosystémy (především úzko- a širokolisté suché trávníky, bílé stráně, vlhké a podmáčené louky, vysokokmenné ovocné sady), podporovat jejich šetrnou údržbu a zvyšování jejich druhové pestrosti;
- zachovat přírodní nebo přírodě blízký charakter vodních toků, mokřadů a vodních ploch, podporovat revitalizaci upravených toků;
- zvýšit ekologickou stabilitu a přirozenou retenční schopnost zemědělské krajiny především v intenzivně využívaných částech CHKO na Lounsku, Mostecku a Litoměřicku, důraz klást na adaptační opatření ve vztahu ke změně klimatu;

- udržet a vytvářet vhodné podmínky pro společenstva vzácných a chráněných druhů rostlin a živočichů.

Ve střednědobém horizontu (doba platnosti plánu péče) budou postupně naplňovány všechny strategické (dlouhodobé) cíle. Konkrétní postupy jejich naplňování jsou vyjádřené v návrzích opatření k jednotlivým předmětům ochrany a v zásadách využívání území. Významnými prioritami budou zejména ochrana volné krajiny před zástavbou, udržení a zlepšení stavu dochovaných přírodních biotopů, obnova lesních ekosystémů po kůrovcové kalamitě, adaptace krajiny na změnu klimatu a vytváření podmínek pro vzácné a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů.

1.2 Legislativní zajištění ochrany

1.2.1 Bližší ochranné podmínky a hranice CHKO

Chráněná krajinná oblast České středohoří byla zřízena Výnosem Ministerstva kultury ČSR č. j. 6883/76 ze dne 19. 3. 1976. Součástí výnosu je vymezení území CHKO a popis hranic. Zřizovací výnos CHKO je z dnešního pohledu již zastaralý a podmínky ochrany v něm uvedené v řadě případů již nekorespondují s platným zákonem o ochraně přírody a krajiny. Pro potřeby budoucího zabezpečení ochrany území je důležité a žádoucí nové vyhlášení CHKO s aktualizovanými bližšími ochrannými podmínkami. Nový zřizovací výnos by měl lépe specifikovat předměty ochrany CHKO a doplnit bližší ochranné podmínky pro specifické činnosti, jež mohou zásadním způsobem ovlivnit předměty ochrany. Jedná se zejména o geologické práce a těžbu hornin se značným vlivem na přirozený reliéf území a dále vodohospodářské úpravy a lesnické a zemědělské hospodaření (včetně problematiky migrační propustnosti území) ve III. a IV. zóně, kde není ochrana dostatečně zajištěna základními ochrannými podmínkami CHKO dle zákona.

Chráněná krajinná oblast pokrývá většinu geomorfologického celku České středohoří a z odborného hlediska lze její vymezení považovat většinou za vyhovující. Problematickým aspektem je nicméně zahrnutí zastavěných území velkých měst (Litoměřice, Lovosice, Ústí n. L. – Střekov, Děčín) do území CHKO, které nemá opodstatnění z hlediska poslání CHKO a navyšuje administrativní zatíženost. Tato území je vhodné z CHKO vyjmout. V případě města Děčín je však situace komplikovanější s ohledem na potřebu zajistit ochranu EVL Porta Bohemica a Dolní Ploučnice procházející intravilánem města. Dílčí úpravu hranic CHKO je možné navrhnout v případě procesu nového vyhlášení CHKO. V těsné blízkosti stávající hranice CHKO jsou v rámci geomorfologického celku České středohoří vytipovány lokality, které jsou vzhledem ke své cennosti a zachovalosti vhodné k přiřazení do CHKO. Jedná se zejména o Velký vrch, Písečný vrch a Hrádeckou rokli na Lounsku (zachovalé lesní porosty a suché trávníky), geomorfologicky významné a z hlediska biodiverzity mimořádně hodnotné vrchy Zlatník (NPR), Želenický vrch a Bořeň (NPR) a jejich okolí s druhově bohatými travními porosty a velkým množstvím prvků nelesní zeleně, prostor mezi Radovesickou výsypkou a stávající hranicí CHKO mezi Štěpánovem a Kostomlaty pod Milešovkou (zachovalé listnaté lesní porosty, fragmenty vysokokmenných sadů), Malhostický rybník a okolí (rybník a přilehlé mokřady v údolí řeky Bíliny) a Havraní ostrov u Lovosic (významná lokalita entomofauny, řada reliktních a stenotopních druhů vázaných na pralesní charakter lužních porostů).

Celková výměra CHKO by se významně nezměnila, při srovnání velikosti území navržených k vyjmutí a připojení k CHKO je balance téměř vyrovnaná.

1.2.2 Zonace CHKO

Zonace CHKO České středohoří byla schválena protokolem MŽP č. j. OOP/4905/96 ze dne 4. 9. 1996. Vymezení I. a II. zóny rámcově zahrnuje hlavní kompaktní dochované přírodní celky v území, celkově však stávající zonace plně nekoresponduje se stávajícím stavem krajiny a nereflktuje nové poznatky o území získané četnými průzkumy a studiemi zpracovanými v posledních 20 letech. Při zachování stávající nevyhovující zonace nebude v budoucnosti vzhledem k vysokému tlaku na využívání krajiny (nové formy rekreace, zemědělské obhospodařování ovlivněné dotacemi) a stávající legislativě (omezené možnosti orgánu ochrany přírody ve IV. zóně) možné zajistit přijatelnou ochranu území CHKO České středohoří a plnit poslání oblasti. Navrhuje se proto vypracovat návrh nového vymezení zón ochrany CHKO v souladu s aktuálními poznatky o přírodním prostředí CHKO. Provedení změny vymezení zón ochrany však v současnosti limituje podoba zřizovacího předpisu CHKO. Při návrhu nového vymezení zón ochrany vycházet z následujících principů:

- Vymezení odstupňovaných zón ochrany bude odpovídat skutečnému stavu krajiny, hodnotám ekosystémů a krajinného rázu, budou odstraněny rozdíly v zařazení segmentů krajiny se shodnými přírodními charakteristikami a shodným stupněm zachovalosti v různých částech CHKO do různých zón.
- Nejcenější a nejzachovalejší části krajiny, včetně všech EVL a MZCHÚ zařadit do I. a II. zóny.
- Zmenšení neopodstatněně vysoké výměry IV. zóny. Do IV. zóny zařadit zastavěná území většiny obcí a všech měst a výrobní areály. Většinu rozlohy CHKO bude tvořit III. zóna.
- Omezit přímou návaznost I. zóny a IV. zóny.
- Vyčlenit segmenty soustředěné zástavby z I. a II. zóny, naprostou většinu venkovských sídel (zastavěná území a zastavitelné plochy dle platných územních plánů) zařadit jednotně do III. nebo IV. zóny CHKO se zohledněním dochovaných krajinných hodnot.

1.2.3 Potřeba vyhlášení MZCHÚ

V období platnosti plánu péče o CHKO je navrženo vyhlásit nebo připravit podklady pro vyhlášení několika významných lokalit za MZCHÚ. Prioritou pro vyhlášení jsou segmenty přírodních biotopů s vysokou biodiverzitou, jejichž ochrana není dostatečně zajištěna zonací CHKO. Přednostně bude připravováno vyhlášení MZCHÚ v prostoru EVL, které jsou situovány ve III. nebo IV. zóně CHKO a nemají tak zajištěnou dostatečnou legislativní ochranu.

- zpracovat podklady pro vyhlášení a vyhlásit nová MZCHÚ:
 1. Prioritní lokality k vyhlášení MZCHÚ:
 - PR Bílé stráně u Litoměřic (64 ha; k. ú. Michalovice u Velkých Žernosek, Malíč, Kamýk u Litoměřic, Žitenice, Skalice u Žitenic; převážně IV. zóna, EVL Bílé stráně u Litoměřic, druhově bohaté teplomilné stráně).
 - PR Lounské vršky (58 ha, k. ú. Charvatce u Loun, Mnichovský Týnec, Libčeves, Hořenec, Lahovice u Libčevsi, Všechlapy u Libčevsi, Sinutec, Jablonec u Libčevsi, Kozly u Loun; zahrnuje Křížové vršky, Malý vrch, Šibeník, Dlouhou horu, Vraník a další drobnější lokality, IV. zóna, část EVL Sinutec - Dlouhý kopec, Hořenec - Čičov, Všechlapy - Kamýk, druhově bohaté stepní trávníky) – vyhlášení jako jedné disjunkt ní přírodní rezervace.
 - PR Bílé stráně pod Milou (34 ha), PR Odolický vrch (24,7 ha), (k. ú. Milá, Odolice, Hrádek u Loun; III. zóna, druhově bohaté stepní trávníky) – možnost přičlenit k přírodní rezervaci Milá.

- PP Kostelní vrch (4,3 ha), PP Církvická stráň (5,1 ha), (k. ú. Libochovany, Církvice; IV. zóna, druhově bohaté stepní trávníky) – možnost vyhlásit jako celek v PR Deblík viz bod 2.
 - PR Jedlka (272 ha; k. ú. Malá Veleň, Velká Veleň, Folknáře, Ovesná, Březiny u Děčína, Heřmanov, Dobrná; III. zóna, svahové bučiny a suťové lesy, geomorfologie rozsáhlého sesuvného území).
 - PP Louka u Velké Javorské (2,3 ha; k. ú. Velká Javorská; III. zóna, vlhké louky s výskytem několika druhů orchidejí).
 - PP Louky v údolí Jílovského potoka (6 ha; k. ú. Modrá u Děčína, Martiněves u Děčína; III. zóna, významné lokality výskytu orchidejí).
 - PP Niva Trojhorského potoka (13,6 ha; k. ú. Vinné; III. zóna, bohatý výskyt bledule jarní, na toku výskyt raka kamenáče).
2. Lokality s vyhlášením v delším časovém horizontu, prioritní je příprava podkladů:
- PP Niva Bystré (15 ha), PP Niva Šporky (16 ha), (k. ú. Kerhartice, Skalice u České Lípy, Manušice, Horní Libchava; IV. zóna, morfologicky zachované přirozené vodní toky a údolní nivy, bohatý výskyt bledulí).
 - PR Deblík (196 ha, k. ú. Církvice, k. ú. Libochovany; II. a IV. zóna, přírodě blízké lesní porosty, lesostepní a stepní společenstva, krajinná dominanty labského údolí).
 - PP Porcelanice u Dobřic (0,6 ha, k. ú. Dobřice u Skršína, Lužice u Mostu; III. zóna, geologicky významná lokalita).
 - PR Černý rybník u Volfartic (5 ha, k. ú. Volfartice; III. zóna, mimořádně bohatá lokalita výskytu obojživelníků).
 - PR Průčelská rokle (45 ha, k. ú. Brná nad Labem, k. ú. Nová Ves; I. zóna, přírodní a přírodě blízké lesní porosty, společenstva skal a sutí, mimořádná geomorfologie a na ni vázaná pestrost přírodních stanovišť).
 - připravit podklady pro vyhlášení NPP Bílé stráně

2 Zásady využívání území

2.1 Zásady hospodářského využívání krajiny

2.1.1 Lesní hospodářství

Přestože lesy pokrývají pouze 1/3 plochy CHKO České středohoří, je zde lesní hospodářství jednou z aktivit, které zásadním způsobem ovlivňují stav oblasti. Lesní porosty s přírodě blízkou druhovou skladbou se zachovaly na poměrně velké části území CHKO a část z nich je chráněna v MZCHÚ a v I. zónách CHKO. V současnosti se lesní hospodářství potýká s následky hospodaření v minulosti, kdy byla řada přirozených porostů nahrazena smrkovými monokulturami. Plochy monokulturních smrkových porostů jsou náchylné k poškození biotickými i abiotickými činiteli, v posledních letech zvláště suchem a sekundárně kůrovcovou kalamitou. I když bylo zastoupení smrku v CHKO před kalamitou jen na úrovni 25 %, je jejím důsledkem vytěžení podstatné části smrkových monokultur i příměsí smíšených porostů, často za vzniku rozsáhlých holin (oblast Sedla, Hradištiny, Tašov, Rýdeč, Lhotsko, aj.). Právě proto bude mít způsob a míra intenzity lesnického hospodaření v příštích letech významný dopad na existenci společenstev a druhů vázaných na les, na plnění přírodních funkcí krajiny i na krajinný ráz. Dlouhodobým cílem jsou stabilní přírodě blízké lesní ekosystémy, druhově bohaté s pestrá druhová i věková skladba dřevin v podrostu, s vysokou ekologickou hodnotou, vznikající v maximální možné míře z přirozené obnovy. Uplatňování dále uvedených zásad bude přispívat k zachování, případně ke zlepšování stavu přírody a krajiny v CHKO.

Navrhované zásady diferencované dle zonace:

- v I. zóně přednostně využívat přirozenou obnovu stanovištně původních dřevin, a to v maximálním možném rozsahu, nevnašet ani nepodporovat geograficky nepůvodní dřeviny, při umělé obnově volit dřeviny a jejich zastoupení podle přirozených dřevinných skladeb, nezakládat nesmíšené (jednodruhové) porosty, neodstraňovat při výchově totálně dřeviny přimíšené a vtroušené (včetně pionýrských), za účelem udržení biodiverzity pečovat o kontinuální zachování minimálního procenta (cca 10 %) starých porostů přirozeného složení a v lesích ponechávat část odumřelého dřeva různých dimenzí (především souše, pahýly apod.) k zetlení v množství a struktuře dle metodického pokynu MŽP, v rámci některých MZCHÚ po dohodě s vlastníkem lesa ponechávat les nebo jeho části samovolnému vývoji;
- ve II. zóně pěstovat druhově, případně věkově a prostorově diferencované lesní porosty tvořené stanovištně původními dřevinami, přednostně využívat přirozenou obnovu, ponechávat část odumřelého dřeva a jednotlivé stromy nebo jejich skupiny do fyzického rozpadu v množství dle metodického pokynu MŽP;
- v biologicky hodnotných porostech (mapovaných jako přírodní lesní biotopy bučin) v I. a II. zóně obnovu provádět maloplošnými clonnými prvky a porosty s vysokou biologickou hodnotou převádět na nepasečné způsoby hospodaření;
- v biologicky hodnotných porostech (mapovaných jako přírodní lesní biotopy doubrav a dubohabřin) v I. a II. zóně obnovu provádět maloplošnými prvky, v porostech s vysokou biologickou hodnotou provádět výběry na podporu výskytu vzácných druhů rostlin a živočichů či obnovení tvaru lesa středního, případně nízkého;
- ve III. (příp. IV.) zóně ponechávat dostatečné množství stromů přirozené skladby určených na dožití (výstavků) a odumřelého dřeva, při umělé obnově nesnižovat v porostech současné zastoupení stanovištně původních listnatých dřevin (na odpovídajících stanovištích i jedle bělokoré) nezvyšovat podíl geograficky a stanovištně nepůvodních dřevin.

Navrhované zásady obecně:

- ponechávat bez těžebních zásahů fragmenty zachovalého přírodě blízkého lesa (s přírodě blízkou druhovou skladbou odpovídající stanovišti, věkově a prostorově diferencovaného) při zohlednění bezpečnostních rizik;
- provádět postupnou přeměnu smrkových porostů podporou vtroušených listnáčů při výchově nebo jejich vnášením při obnově, ve smrkových porostech ohrožených kůrovcovou kalamitou přeměny porostů urychlit;
- zakládat kombinací přirozené a umělé obnovy smíšené porosty s pestrou směsí stanovištně původních listnatých dřevin a chránit tyto dřeviny před zvěří;
- udržovat a zvyšovat zastoupení dřevin přirozené druhové skladby (PDS), zvyšovat druhovou diverzitu lesních ekosystémů výsadbami vtroušených původních dřevin (jilm horský, javor mléč, javor klen, lípa srdčitá, lípa velkolistá, jasan ztepilý, třešeň ptačí, jeřáb břek apod.) a jejich podporou při výchově;
- aplikovat obnovní postupy založené na využívání přirozené obnovy dřevin PDS;
- podporovat věkovou a prostorovou diferenciaci lesních porostů;
- ponechávat jednotlivé stromy a skupiny dřevin PDS na obnovených plochách k přirozenému rozpadu a ponechávat doupné stromy, jednotlivé zlomy, vývraty a souše v porostech při výchově (při dodržení pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví a životů a ochrany majetku) přednostně na území I. a II zóny a v EVL;
- obnovit na vhodných lokalitách dříve používané způsoby pěstování lesa využívající pařezové výmladnosti, na vhodných lokalitách obnovit les nízký či les střední;
- odstraňovat invazní dřeviny, přednostně v rámci výchovy před dosažením jejich plodnosti, systematicky potlačovat akát, javor jasanolistý a pajasan při výchově i obnově;
- přednostně používat reprodukční materiál místních populací PDS;
- mapovat výskyt vzácně se vyskytujících druhů dřevin přirozené skladby (např. jilm, jedle, tis, jalovec, jeřáb břek, jeřáb muk, jeřáb oskeruše, jeřáb český) v lesních porostech a chránit jejich genofond včetně výsadeb na vhodných lesních lokalitách;
- chránit kultury a nadějně přirozené zmlazení dřevin PDS proti poškození zvěří;
- podsazovat stinné dřeviny PDS (jedle, buk, lípa velkolistá) v porostech se zjednodušenou druhovou skladbou nebo věkovou strukturou nebo v porostech proředěných kalamitou;
- používat k lesu šetrné technologie, zejména při soustřeďování dříví;
- zachovávat zařazení lesů MZCHÚ v kategorii lesa zvláštního určení a usilovat o zařazování lesů v I. zóně CHKO do kategorie lesů zvláštního určení potřebných pro zachování biologické rozmanitosti;
- nesnižovat v porostech při umělé obnově současné zastoupení domácích listnatých dřevin a jedle a zakládat smíšené porosty s ohledem na stanovištní podmínky;
- nevysazovat cíleně geograficky nepůvodní dřeviny (bez platné výjimky);
- podporovat věkovou diferenciaci porostů, podporovat vznik dvou, příp. víceetážových porostů;
- zvyšovat ekologickou stabilitu porostů podporou dřevin PDS (hlavně listnáčů a jedle) výchovnými zásahy a při obnově, přednostně ve skladebných částech ÚSES (dle schválených územních plánů);
- aplikovat a podporovat maloplošné/nepasečné způsoby hospodaření;
- na kalamitních plochách větších než 1 ha nezakládat stejnověké nesmíšené porosty (s jednou cílovou dřevinou), zalesnění prostorově a časově co nejvíce diferencovat,

využívat přirozené obnovy dřevin cílové druhové skladby a ve vhodných podmínkách k rychlé obnově pestrého lesního prostředí přípravných a výplňových dřevin;

- používat přednostně mechanickou asanaci kůrovci napadené dřevní hmoty, chemickou asanaci v I. a II. zóně provádět pouze na základě výjimky povolené v závislosti na míře zachovalosti biotopu;
- omezovat škody zvěří okusem ochranou kultur (zejm. oplocováním) nebo individuální ochranou vzácněji se vyskytujících a zvěří proto více vyhledávaných dřevin v nárostech;
- zachovávat, udržovat, příp. vytvářet lesní okraje (včetně keřového patra) jako ekotonové společenstvo na přechodu k nelesním společenstvům;
- obhospodařovat lokality s výskytem významných, tj. zvláště chráněných (zařazených ve vyhlášce č. 395/1992 Sb.) a ohrožených (zařazených v červeném seznamu) druhů hub, rostlin a živočichů způsobem vedoucím k udržení jejich populací (dle doporučení AOPK ČR);
- lesní práce směřovat, pokud možno, mimo hnízdní období a mimo bezprostřední okolí hnízd druhů ptáků citlivých na rušení (čáp černý, dravci aj.);
- nenarušovat lesním hospodařením lesní mokřady, prameniště a rašeliniště, nezasahovat do jejich přirozeného vodního režimu odvodněním, podporovat obnovu původního vodního režimu (ukončením údržby odvodňovacích příkopů či jejich znefunkčněním), podporovat vytváření malých vodních ploch na lesní půdě;
- trasovat nové lesní cesty tak, aby nenarušovaly ochranný cenná stanoviště (skalní výchozy, prameniště apod.), preferovat přírodní nestmelené povrchy lesních cest z místního materiálu a objekty lesních cest (propustky, svodnice, podélné příkopy, mostky) z přírodních materiálů; podle uvedených zásad provádět také rekonstrukce stávajících lesních cest a omezovat soustředěný odtok na lesní cestní síti;
- zajistit, aby výstavba lesních cest nevedla k zrychlenému odtoku vody z krajiny, např. podporou cest s jednostranným sklonem bez podélného odvodnění nebo pomocí zasakovacích pásů či přírodních akumulčních tůní.

Uvedené zásady jsou rozpracovány v Rámcových směrnících péče o les (příloha č. 1), kde jsou zohledněny odlišnosti podle aktuální dřevinné skladby porostů, zón CHKO a cílového lesního společenstva v konkrétních stanovištních podmínkách.

2.1.2 Zemědělství

Dlouhodobým cílem pro území CHKO České středohoří je pestrá, migračně prostupná, zemědělsky obhospodařovaná, esteticky hodnotná krajina, tzn. mozaikovitá krajina s prvky drobnějšího měřítka, s vysokým zastoupením rozptýlené mimolesní zeleně, mezí, remízků a dalších dochovaných krajinných prvků. Krajina s vysokou ekologickou stabilitou a přirozenou retenční schopností, která bude schopná odpovídajícím způsobem reagovat na klimatické výkyvy. Zásadní je zachování nelesních ekosystémů (především pestrých travinobylinných společenstev) a na ně vázaných druhů rostlin a živočichů.

Navrhované zásady:

- využívat na území I. a II. zóny extenzivní formy hospodaření na trvalých travních porostech (snížené nebo vynechané hnojení, ponechávání neposečených částí luk při seči, rozfázování termínů sečí, neprovádění obnov), směřující k zachování plochy a zlepšení stavu významných nelesních ekosystémů;
- snižovat zastoupení orné půdy na území I. a II. zóny;

- upřednostňovat způsoby hospodaření vedoucí k zachování či zlepšení přírodních hodnot území a upravit způsoby obhospodařování souvislých velkých ploch ve prospěch vytváření menších dílů půdních bloků s realizovanými krajinnými prvky a prováděním organického hnojení;
- zvyšovat ekologickou stabilitu krajiny úpravou lokálně nevhodné struktury rozvržení ZPF, zejména snížením výměr bloků orné půdy na max. 20 ha (s fyzickým oddělením travnatou mezí nebo stromořadím) a výměr osetých jednou plodinou na 5–10 ha (intenzivně zemědělsky využívané oblasti III. a IV. zóny);
- upravit způsob hospodaření na travních porostech, zvláště druhově bohatších, negativně ovlivňující významné druhy – tzn. omezit plošně rozsáhlé a na sebe navazující seče, ponechávat plochy nekosené pro podporu bezobratlých až do následujícího kalendářního roku, upřednostnit sušení sena na pokosené ploše místo odvozu pouze zavadlé travní hmoty (zejména v plochách přírodních biotopů a na území I. a II. zóny);
- využívat druhově bohaté travní směsi (preferovat domácí původ osiva zejména v I. zónách a EVL) bez přítomnosti hybridů v rámci protierozních a revitalizačních opatření, na zatravňování orné půdy a při realizaci prvků ÚSES;
- obnovy a rychloobnovy travních porostů přeoráním provádět pouze ve III. a IV. zóně a jen na jednoznačně kulturních, degradovaných či silně zaplevelených a současně erozně neohrožených plochách po odborném vyhodnocení stavu společenstva ve smyslu jeho druhové bohatosti a výskytu přírodních biotopů;
- mulčování travních porostů provádět jen výjimečně ve speciálních případech (potřeba likvidace dřevinného náletu, obnova dlouhodobě neobhospodařovaných pozemků apod.);
- na přírodně cenných nelesních lokalitách hospodařit způsobem podporujícím dané společenstvo či výskyt významných druhů rostlin a živočichů (kosení ruční či malou mechanizací, pastva, redukce náletových dřevin, pásová a mozaikovitá seč, posun seče, ponechávání nepokosených několikametrových pásů či plošek, obnova povrchových stružek, narušení drnu či jiná speciální opatření);
- zatravňovat plochy nevhodné pro polní hospodaření, zejména v blízkosti vodních toků a u velkých ploch orné půdy prosazovat zachování nebo vytváření travnatého pásu v min. šířce 5–10 m od hrany koryta toku nebo plochy), a na svazích s výskytem erozních jevů, budovat i jiná protierozní opatření a opatření podporující retenci vody (mimo zatravňování a výsadby např. zasakovací pásy, meze, poldry, vsakovací jímky) a sanovat důsledky eroze (viz kap. 3.1.2.2);
- zalesňování zemědělské půdy provádět ve výjimečných případech po komplexním vyhodnocení lokality s ohledem na krajinný ráz, výskyt cenných druhů či společenstev, obhospodařovatelnost pozemku, k zalesňování používat stanovištně původní druhy dřevin;
- opravy nefunkčních částí odvodňovacích systémů provádět, pouze pokud budou doplněny o zařízení umožňující zadržování vody v systému a budou umístěny ve III. a IV. zóně, kdy záměr bude nejprve nutné vyhodnotit s ohledem na již vznikající mokřadní biotop a skutečné či potenciální hnízdiště (čejka) či jako biotop jiného významného druhu; takto vznikající mokřady evidovat v LPIS jako krajinné prvky „mokřad“ či v jiné aktuální evidenci ochrany přírody;
- u ploch, kde byly v minulosti provedeny meliorace, provádět jejich revitalizaci;
- silně zamokřené plochy (především prameniště) kosit ručně, zabránit degradaci nelesního biotopu zarůstáním dřevinami;
- v případě zahnízdění významného druhu ptactva (chřástal polní /*Crex crex*/, čejka chocholatá /*Vanellus vanellus*/, moták lužní /*Circus pygargus*/ aj.) na zemědělské půdě nerušit druh v jeho přirozeném vývoji (vyplocování hnízd, posun seče apod.), viz kap. 3.5;

- zvyšovat potravní a úkrytovou nabídku pro živočichy v plochách orné půdy zakládáním biopásů, vytvářet vhodné podmínky pro stabilizaci a podporu populací koroptve polní (*Perdix perdix*), zejména zachovat polní okraje bez chemického ošetření, zakládat travnaté pásy, ponechávat úhory a chemicky neošetřená strniště;
- pastvu provádět v souladu s ekologickou únosností pozemků, tzn. nepřekračovat výši přípustného počtu zvířat, aby nedocházelo k ohrožení pozemků erozí (zimoviště umisťovat do blízkosti sídel); z pastvy vyloučit zamokřené pozemky a prameniště; na plochách po ukončené pastvě eliminovat nežádoucí druhy (např. šťovíky);
- pastevní areály oplocovat tak, aby nepůsobily jako nepřekonatelná a neprostupná migrační bariéra pro volně žijící živočichy, především s ohledem na vymezený biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců (viz kap. 3.1.2.3) a v případě prokázaného trvalého výskytu velkých šelem chránit stáda v souladu s příslušným Standardem na ochranu hospodářských zvířat, viz kap. 3.5;
- napájení hospodářských zvířat na pastvinách zajistit primárně z mobilních zdrojů;
- farmové chovy jelenovitých směřovat mimo I. a II. zónu, mimo plochy přírodních biotopů a mimo výskyt chráněných druhů; vždy pouze při zachování migrační prostupnosti území a při použití minima doplňkových staveb;
- zachovat křovité biotopy, lesní lemy, meze i jinak podporovat pestrost biotopů v zemědělské krajině;
- udržovat a obnovovat stávající zeleň a vysazovat nové autochtonní druhy stromů a keřů (solitéry, stará stromořadí a sady, liniová zeleň, stromové i keřové remízy);
- v rámci projektů komplexních a jednoduchých pozemkových úprav realizovat skladebné části ÚSES (biokoridory a interakční prvky) zejména na Lounsku (např. mezi vrchy Milá – Raná – Oblík – Dlouhá hora);
- nepoškozovat (např. nevhodným ořezem) dřeviny nacházející se na okrajích i uvnitř dílů půdních bloků coby krajinné prvky;
- udržovat stávající plochy extenzivně obhospodařovaných sadů a vysazovat nové vysokokmenné sady se starými a místními odrůdami ovocných dřevin (v souladu s historickým rázům území);
- pěstování energetických plodin a rychle rostoucích dřevin provádět pouze výjimečně po komplexním vyhodnocení stavu přírodních hodnot lokality a krajinného rázu území (primárně směřovat do IV. zóny), a za podmínky důsledné ochrany před šířením těchto rostlin mimo vymezené pozemky a s důrazem na využívání geograficky původních druhů nebo alespoň jednopohlavních (samičích) klonů;
- vinice, chmelnice a intenzivní ovocné sady obnovovat mimo plochy přírodních biotopů, mimo výskyt chráněných druhů, v souladu s ochranou krajinného rázu území a za podmínky zachování migrační prostupnosti území, přednostně na území IV. zóny, kdy velké plochy budou rozčleňovány liniovou zelení nebo zatravněnými mezemi, zvuková zařízení na ochranu úrody budou užívána tak, aby nedocházelo k negativnímu ovlivňování populací volně žijících živočichů, ochranné sítě budou realizovány pouze v rozsahu, který nepovede k narušení hodnot krajinného rázu území;
- permakulturní formy hospodaření, agrolesnictví, jedlé sady či další novodobé trendy hospodaření směřovat mimo přírodně cenná stanoviště, do území III. a IV. zóny, v rámci obnovy pestrosti krajiny přírodně šetrnějšími způsoby hospodaření;
- obnovovat původní a zřizovat nové polní cesty (pouze v nezbytně nutné šíři) s přírodním nepevněným povrchem a s výsadbou doprovodné zeleně, zachovat staré a již nevyužívané polní cesty jako prvky zeleně; liniovou výsadbu dřevin podél cest řešit nikoliv jako souvislou, ale prostorově a druhově co nejvíce diferencovanou, tj. ostrůvkovitou

s ponecháváním proluk a s převahou keřů v kombinaci se stromy (zapojit ovocné stromy vysokokmenných forem v odrůdovém zastoupení typickém pro České středohoří);

- na celém území CHKO minimalizovat použití průmyslových hnojiv a chemických látek v zemědělství, upřednostnit organická hnojiva včetně zeleného hnojení před zásobním hnojením průmyslovými hnojivy;
- aplikaci chemických látek (biocidy) provádět pouze ve výjimečných případech jako jsou kalamity, likvidace invazních druhů nebo hrozící přemnožení škůdců, preferovat mechanické způsoby eliminace hlodavců na orné půdě (např. hluboká orba) před aplikací rodenticidů, viz kap. 3.5;
- zařízení pro zemědělskou prvovýrobu charakteru polních hnojišť, jímek na kejdu a močůvku, silážních jam apod. umisťovat přednostně do IV. zóny v návaznosti na stávající hospodářské objekty a na místech vodohospodářsky bezpečných a s potřebnými opatřeními k zabránění kontaminace vod a přírodovědně cenných lokalit;
- výstavbu nových samostatných zemědělských objektů směřovat přednostně do stávajících zemědělských areálů, zastavěného území či zastavitelných ploch sídel, přednostně využívat stávající budovy a již zastavěné plochy, mimo zastavěné území sídel umisťovat pouze dočasné, lehké, snadno demontovatelné stavby nevyžadující další infrastrukturu (napojení na síť a zpevněné komunikace), sloužící k primárnímu obhospodařování pozemků; novou výstavbu provádět pouze s odůvodněným záměrem na údržbu konkrétních zemědělských pozemků; objekty budovat v architektonické návaznosti na místní tradiční zástavbu (viz též kap. 2.2.2).

2.1.3 Rybářství

Zarybňování rybářských revírů by mělo být prováděno s ohledem na přirozenou druhovou skladbu i populační hustotu ryb v tocích i nádržích. Hospodaření (např. odlovy a vysazování) samotné by mělo respektovat sezonní specifika a výskyt zvláště chráněných druhů. Závažným problémem je zavlékání invazních druhů raků – podle současných znalostí se v CHKO vyskytuje rak pruhovaný (*Faxonius limosus*) – a šíření račího moru, který decimuje populace původních druhů.

Vodní nádrže a rybníky jsou přínosné z hlediska zadržování vody v krajině, často ale také tvoří biotopy vzácných rostlinných a živočišných druhů, včetně zvláště chráněných. Rybářské hospodaření zásadním způsobem ovlivňuje kvalitu nádrží jako ekosystémů.

Navrhované zásady pro sportovní rybolov a hospodaření na rybářských revírech:

- do revírů vysazovat pouze v povodí se přirozeně vyskytující druhy ryb (při výběru druhů odlišit revíry pstruhové a mimopstruhové);
- nepůvodní druhy ryb např. pstruh duhový (*Oncorhynchus mykiss*), siven americký (*Salvelinus fontinalis*) či amur bílý (*Ctenopharyngodon idella*), vysazovat do revírů pouze v odůvodněných případech;
- rybí obsádku přizpůsobit výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů;
- změny a vydávání nových zarybňovacích plánů provádět po dohodě s AOPK ČR;
- při hospodaření na rybářských revírech i při provádění sportovního rybolovu předcházet šíření invazních druhů raků a račího moru (důkladné vysušení či dezinfekce rybářské výstroje při změně revíru a zejména osvěta na více úrovních).

Navrhované zásady pro hospodaření na rybnících:

- nové rybníky navrhovat pokud možno mimo přirozené vodní toky;

- nové rybníky vhodně zasazovat do terénu tak, aby umístěním, velikostí, tvarem a řešením technických objektů odpovídaly krajinnému rázu dané oblasti, využívat primárně lokality, kde už v minulosti vodní nádrž existovala;
- nové rybníky budovat s pozvolným přechodem mezi vodní hladinou a souší a s dostatečnou rozlohou litorálního pásma; litorální zóna s hloubkou vody do 50 cm by měla být minimálně na 20 % vodní plochy rybníka;
- okolí rybníků doplňovat tůněmi oddělenými od zátopy rybníka;
- dřevinné výsadby kolem rybníků provádět a udržovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému zástínu vodní plochy; vysazovat jen původní a stanovištně odpovídající dřeviny;
- při výstavbě a provozu rybníků zohledňovat biologický průtok a dbát na zachování stabilizačních a ekologických funkcí toku tak, aby požadovaný odběr vody pro rybník nezpůsobil podstatné změny v biologické rozmanitosti vodního ekosystému; důsledně respektovat dodržování zůstatkového průtoku potřebného k zachování stavu předmětů ochrany;
- při rekonstrukci technických objektů rybníků dbát na vybudování opatření na snížení rizik kolize dopravy s migrujícími zvířaty (zejména vydra a obojživelníci);
- odbahňování a opravy stávajících rybníků směřovat do období mimo rozmnožování obojživelníků a hnízdění ptáků, minimalizovat délku trvání prací;
- rybníky vypouštět přednostně v podzimních měsících a není-li nutný další zásah (např. letnění či zimování, eliminace invazních druhů apod.), bezprostředně po výlovu zahájit jejich napouštění;
- manipulaci s vodou přizpůsobit přítomnosti zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin (v případě střetu zájmů nejvýznamnějšímu druhu přítomnému na lokalitě), brát ohled na potřebu likvidace invazních druhů;
- při odbahňování stávajících rybníků ponechat cennější části litorálu bez zásahu;
- při letnění nebo zimování rybníků zohlednit stav ekosystému a výskyt významných druhů (vždy předem projednat s AOPK ČR);
- monitorovat kvalitu vody v rybnících i na tocích a získaná data využívat jako jeden z podkladů při rozhodování o způsobu rybářského hospodaření na rybnících;
- velikost a druhové složení rybí obsádky stanovovat tak, aby byl umožněn přirozený vývoj významných druhů rostlin nebo živočichů;
- u rybníků v I. a II. zóně CHKO a u rybníků s významným výskytem ZCHD obojživelníků, bezobratlých a vodních ptáků hospodařit tak, aby průhlednost během května až června neklesla pod 50 cm a byl zde přítomen alespoň střední zooplankton (velikosti nad 2 mm);
- příkrmování provádět max. v rozsahu, při kterém neohrozí biologickou hodnotu rybníka; preferovat krmiva na rostlinné bázi (obiloviny, těstoviny apod.) v dávce do 1000 kg na 1 ha vodní plochy a 1 rok; relativním krmným koeficientem nepřesáhnout hodnotu 2;
- použití dezinfekčních přípravků a léčiv provádět jen na základě veterinárního doporučení a pouze k likvidaci infekčních a invazních ohnisek onemocnění ryb a výjimečně k odstranění nežádoucí flóry či fauny za podmínky, že neohrozí biologickou hodnotu vodního prostředí;
- potlačovat nežádoucí, především invazní druhy ryb – zejména karase stříbřitého (*Carassius auratus*); nejlépe eliminovat invazní druhy při a po výlovu – ponechat rybník delší dobu bez vody, nejlépe nechat vymrznout s ohledem na případný výskyt škeblí, raků a jiných živočichů;

- k eliminaci nežádoucích druhů ryb nasazovat i dravce, candáta obecného (*Sander lucioperca*) zejména na potlačení střevličky východní, štika obecnou (*Esox lucius*) nebo sumce velkého (*Silurus glanis*) k potlačení karase stříbřitého na větších nádržích;
- k potlačení nadměrného zárůstu vodní vegetací využít býložravé druhy ryb za podmínky, že neohrozí ZCHD nebo další významné druhy rostlin; nutné projednání s AOPK ČR;
- kosení litorálů provádět pouze za účelem zlepšení přírodního prostředí, a pouze v případě, že nedojde k ohrožení vodních ptáků a jiných živočichů (zejména obojživelníků); provádět nejlépe na podzim nebo v zimě.

2.1.4 Myslivost

V CHKO je z hlediska myslivosti rozhodující chov spárkaté zvěře (jelení, mufloní, daňčí, srnčí a černé). Z intenzivních chovů jsou významné obory Krásná a Žalany, v obou případech s chovem jelení zvěře. Vzhledem k vysokým stavům spárkaté zvěře, především daňčí a mufloní v honitbách mimo obory dochází k výskytu škod okusem, ohryzem, loupáním a spásáním přirozené i umělé obnovy v lesních porostech, dále pak dochází k poškozování nelesních biotopů s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů především černou zvěří. Do střetu s ochranou přírody se myslivost dostává především díky lokálně vysokým stavům spárkaté zvěře (mufloní a daňčí), která výrazně negativně působí na lesní i nelesní ekosystémy. Nepůvodní invazní druhy živočichů narušují přirozené mezidruhové vazby a predací mohou ohrožovat i některé zvláště chráněné druhy živočichů na území CHKO (hnízdící ptáky, drobné hlodavce, obojživelníky, plazy, raky). Ve volné přírodě bývají stanovištními konkurenty domácích druhů a bývají přenašeči chorob a některých parazitárních nákaz.

Navrhované zásady:

- nepřekračovat normované stavy zvěře v honitbách;
- eliminovat výskyt nepůvodních druhů zvěře (muflon) nebo jejich početnost alespoň významně snížit (daněk skvrnitý), žádat orgán státní správy myslivosti o snížení normovaných stavů a realizovat ho, nezavádět tyto druhy do chovu, v rámci likvidního odstřelu důsledně eliminovat veškeré jedince nepůvodního jelena siky;
- intenzivně lovit spárkatou zvěř (zejména mufloní, daňčí a černou) na celém území CHKO, intenzitu lovu maximalizovat na území MZCHÚ a v jejich OP;
- aktivně snižovat stavy jelení zvěře;
- nevypouštět do volné přírody uměle odchované jedince domácích druhů bez doložení jejich genetického původu (např. kachna divoká);
- v rámci vytváření skladebných částí ÚSES v zemědělské krajině podporovat vznik a údržbu vhodných biotopů pro drobné druhy zvěře (zajíc polní, bažant obecný, koroptev polní);
- nová krmná myslivecká zařízení (krmeliště, slaniska, újediště) umisťovat mimo MZCHÚ nebo lokality I. zóny CHKO;
- respektovat přítomnost predátorů, včetně velkých šelem a dravců, jako přirozenou součást ekosystému;
- limitovat výskyt nepůvodních invazních druhů živočichů, které lze lovit, i když nejsou zařazeny mezi zvěř - norek americký, psík mývalovitý, mýval severní, nutrie říční;
- na území CHKO nenavrhovat zakládání nových intenzivních chovů zvěře (obory, bažantnice) a ve stávajících oborách udržovat skutečné stavy chované zvěře tak, aby nedocházelo k poškozování předmětů ochrany.

2.2 Zásady jiného využívání krajiny

2.2.1 Vodní hospodářství

CHKO České středohoří je pramennou oblastí. Pro zachování schopnosti území zadržet vodu celoplošně v krajině a pro zvýšení této schopnosti při současné ochraně vodních a na vodu vázaných ekosystémů je potřeba využít nejen retenční schopnost půdy, ale i hustou síť drobných vodních toků a také drobných vodních ploch a nádrží. Zároveň by se měla zlepšit migrační prostupnost vodních toků a také by se měl zachovat a zlepšit ekologický stav vodních toků včetně v minulosti opomíjeného splaveninového režimu.

Na Labi je třeba za účelem udržení pestrosti ekosystému velké řeky podporovat zlepšení podmínek nejen v samotném říčním korytě (včetně vazby na údržbu plavební dráhy a nakládání se sedimenty), ale také udržení či zvětšení zatopených prostor za koncentračními hrázemi, udržení pohyblivých šterkových, písčitých a bahnitých náplavů, vodní makrofytní vegetace a příbřežních zón, tůní, lužních porostů apod. (viz též kap. 3.1.3.1). Dále je nutné regulovat umístování objektů pro rekreační a sportovní plavbu a osobní lodní dopravu především z důvodu záboru a urbanizace břehů, nutnosti zajišťování plavebních hloubek prohrábkami, znečišťování vodního prostředí a rušení živočichů.

Navrhované zásady pro hospodaření s vodou v krajině:

- na zemědělských pozemcích provádět protierozní opatření (např. průlehy, meze, remízky) a vhodně nastavit osevní postupy, podporovat opatření zadržující vodu v půdě;
- zajišťovat nebo podporovat opatření k zajištění zvýšené přirozené retenční a infiltrační schopnosti krajiny při současné ochraně vodních a na vodu vázaných ekosystémů a šetrném využívání stávajících vodních toků, vodních ploch, mokřadů, vlhkých luk a niv;
- zajišťovat nebo podporovat přírodě blízká opatření k nápravě narušeného vodního režimu vlhkých luk, mokřadů apod. za účelem zadržení vody v krajině, rozvoje mokřadních společenstev rostlin a živočichů a zvýšení biodiverzity území;
- zajišťovat a podporovat ochranu niv před hydrologickými a morfologickými změnami (v důsledku zásahů do terénu, nevhodného způsobu hospodaření apod.); podporovat zatravnění orné půdy v nivách; zastavěná území s dochovanými úseky nivy využívat extenzivními způsoby (sídlní zeleň apod.);
- nenarušovat lesním hospodařením lesní mokřady, prameniště a rašeliniště, nezasahovat do jejich přirozeného vodního režimu odvodněním, obnovovat původní vodní režim (ukončením údržby odvodňovacích příkopů či jejich znefunkčněním);
- srážkové vody z budov, komunikací, parkovišť a zpevněných ploch zasakovat do okolního terénu či retenčních nádrží, jejich odvod přímo do recipientu realizovat jen výjimečně (v odůvodněných případech), opětovně využívat neznečištěné srážkové vody;
- napomáhat přirozené renaturaci vodních toků, zejména těch, které nejsou příliš zahloubeny;
- realizovat nebo podporovat revitalizace vodních toků a jejich niv, zejména v úsecích ohrožených hloubkovou erozí a v místech umožňujících bezeškodné plošné rozlivy povodňových průtoků;
- podporovat ochranu přirozeného charakteru vodních toků (zejména mimo zastavěná území obcí), s využitím procesu přirozené renaturace toků; zachovat přirozený splaveninový režim na tocích; vodní toky s probíhající renaturací ponechat samovolnému vývoji či provést pouze dílčí úpravy, které umožní vývoj směrem přírodě blízkému stavu;
- neprovádět napřimování a technické úpravy toků, dílčí změny provádět v odůvodněných případech pouze v zastavěném území sídel;

- činnosti a zásahy poškozující morfologicko-ekologický stav vodních toků provádět jen v případech technicky a bezpečnostně nezbytných, např. zásahy do vodních toků v souvislosti s dopravní infrastrukturou minimalizovat s cílem ponechat koryta v původním stavu nebo bez tvrdé technické úpravy a zajistit vhodnou úpravu podmostí pro umožnění migrace;
- předcházet rozšiřování objektů vývazíšť a přístavišť pro individuální potřebu na Labi mimo vymezené úseky a při jejich realizaci předcházet tvrdým úpravám břehu a břehového opevnění (např. instalací štětovnic); veřejná přístaviště volit v místech s potřebnou doprovodnou infrastrukturou, přístupem a tak, aby nebyly nově budovány koncentrační stavby v korytě a nedocházelo k jeho nepříznivému soustavnému ovlivňování včetně stanovišť na něho vázaných (především prohrábkami);
- zásahy po povodních provádět tak, aby na těchto tocích nedocházelo k obnovám a opravám opevnění a dalším úpravám břehů či náplavů nepodporujících hydromorfologickou rozmanitost vodního toku, pokud situace neohrožuje životy a majetek obyvatel;
- při údržbě upravených koryt vodních toků upřednostňovat opatření, která diverzifikují morfologicky jednotvárná koryta a vytvářejí úkrytové a rozmnožovací biotopy pro vodní živočichy (proměnlivý členitý profil koryta toku, podpora alternativních úprav);
- na tocích podporovat projekty na odstranění, případně zprůchodnění migračních bariér (včetně propustků), kamenných stupňů a jezů; ve speciálních případech, zejména u vyšších objektů (jezů) na větších vodních tocích budovat rybí přechody;
- nenavrhovat další nové migrační bariéry na tocích, propustky s potřebnými parametry a úpravou realizovat pro zajištění suché i mokré cesty (především rámové se suchou bermou a zdrsňenou povrchovou úpravou);
- nové drobné vodní plochy – malé vodní nádrže, tůňe a mokřady situovat na vhodných lokalitách v CHKO, klást důraz na vytváření litorálního pásma a na zvýšení druhové diverzity území; při budování nových nádrží a tůní na podmáčených plochách provést nejdříve dostatečný průzkum lokality (vodní bezobratlí, rostliny atd.);
- za podpory vhodných agrotechnických metod využívat ZPF tak, aby nedocházelo ke snižování kvality povrchových i podzemních vod, případně došlo k jejímu zlepšení; včetně podpory vhodných agrotechnických metod a protierozních opatření (obnova mezí, zasačovací pásy, trvalý travní porost podél vodních toků), umísťování polních hnojišť apod., které nebude mít potenciál snižovat kvalitu povrchových i podzemních vod a infiltrační schopnosti krajiny;
- v rámci komplexních pozemkových úprav zvyšovat podíl zatravněných ploch kolem vodních toků (např. 20 m pásma okolo vodních toků);
- preferovat věkovou i druhovou rozrůzněnost břehových porostů, ponechávat a zajišťovat staré stromy v břehových porostech tam, kde to bude s ohledem na bezpečnost možné; provádět výsadbu břehových porostů podél vodních toků v úsecích s chybějícím vegetačním doprovodem;
- mimo zastavěná území podporovat a zajišťovat ochranu niv s větším množstvím mrtvého dřeva a navyšovat množství mrtvého dřeva (ležícího i pahýlů) v nivách toků i množství mrtvého dřeva přímo v tocích;
- při úpravách a údržbě vodních toků ponechávat v maximální možné míře sediment v korytě s cílem zachovat šterkové lavice a náplavy a zajistit podmínky pro jejich rozvoj (odstraňování sedimentu je možné tam, kde může dojít ke snížení průtočné kapacity a mohou být ohroženy okolní nemovitosti, technická infrastruktura apod.);
- provádět na Labi nakládání se sedimenty tak, aby docházelo k ponechávání maximálního možného množství ve vodním toku, s určením míst pro deponie vyhrnutého či odtěženého sedimentu (v souladu se zajištěním bezpečnosti plavby);

- provádět revitalizační opatření na Labi – úpravu koncentračních hrázek a prostoru za nimi ve prospěch stanovišť vázaných na vodní prostředí (zlepšení vodního režimu a komunikace s nivou);
- provádět opatření k obnově narušeného vodního režimu a zadržení vody v krajině, udržovat jen mělké odvodňovací povrchové stružky s hloubkou do 30 cm, na loukách provádět opravy odvodňovacích systémů pouze v odůvodněných případech;
- vodní nádrže budovat tak, aby nedocházelo k poškozování vodních toků, snižování jejich ekologických funkcí a s ohledem na ochranu krajinného rázu území (tzn. např. preferovat jejich boční řešení, s minimálním opevňováním, bez doprovodných zpevněných komunikací, s tvarově členitým přírodním a odpadním korytem a další).

Navrhované zásady pro odběry a jiné využívání vod:

- nenavrhovat nové stavby MVE, případně je realizovat pouze tak, aby nemohly mít negativní vliv na ekologický stav vodního toku a zachování průtoků, populace ZCHD živočichů a jejich přirozený vývoj včetně případné úpravy stávajících objektů v rámci zlepšení stavu (např. zlepšení nevyhovujícího rybího přechodu); v případě Ploučnice nenavrhovat další nové MVE;
- při odběrech vody z toků ponechávat biologický průtok v toku, který zajistí přirozený vývoj druhů v nich žijících, a to se zohledněním kumulativního vlivu na ekologické funkce vodního toku a organismy na ně vázané;
- v oblastech s rizikovým oběhem podzemní vody podepřít povolovaný záměr studií s vyhodnocením rizik odběrů podzemní vody;
- odběry podzemních vod v I. a II. zóně CHKO provádět se zřetelem na možné ovlivnění vodních a na vodu vázaných ekosystémů;
- odpadní vody původem z termálních vrtů opětovně využívat namísto jejich prostého vypouštění do vodního toku;
- obnovy starých náhonů realizovat v případě, že budou sloužit k protipovodňové ochraně nebo zájmům ochrany přírody, a pokud tím nevznikne na toku migrační bariéra a nedojde k narušení splaveninového režimu toku;
- provádět rušení nepotřebných a zprůchodňování ostatních migračních překážek na tocích, nové příčné stupně na tocích budovat pouze v případech odůvodněných veřejným zájmem, pokud budou vyloučeny škodlivé dopady na ekosystém;
- předcházet bodovému a plošnému odvodňování území; provádět ho pouze v případě zásahů nezbytných pro zajištění stability území (např. oblasti svahových nestabilit) s upřednostněním zasakování svedené vody.

Navrhované zásady pro kvalitu vody:

- podporovat opatření (budování, modernizace ČOV aj.), která sníží negativní vliv zdrojů znečištění vodních toků na vodní ekosystém;
- v případě vypouštění podzemních termálních vod do povrchových toků zajistit pravidelný monitoring jejich složení a teploty;
- odstraňovat staré ekologické zátěže s potenciálem významného vlivu na kvalitu podzemních i povrchových vod;
- přecházet na komplexní řešení čištění odpadních vod v sídlech:
 - likvidovat splaškové vody v místě svého vzniku, tj. v domácnostech a provozovnách, a to za pomoci nejnovějších technologií separací šedých a černých vod a jejich vyčištěním a zpětným využitím v objektech a okolí;
 - u starší zástavby budovat obecní čistírny odpadních vod nebo kanalizaci odvádějící

splaškové vody na stávající ČOV, případně budovat ČOV likvidující odpadní vody částí obcí či sídel;

- dodržovat zásady správné zemědělské a lesnické praxe – nehnojit a nepoužívat prostředky chemické ochrany rostlin až k břehové hraně toků a nádrží, omezit splachy hnojiv a chemických přípravků do niv;
- provádět opatření na snížení vnosu zasolených vod z chemické zimní údržby vozovek do přírodního prostředí a vodních toků (recipientů), např. snížení množství použitých chemických rozmrazovacích prostředků a volby technologie;
- u nových silničních komunikací s uzavřeným odvodňovacím systémem převádět vody přes usazovací a retenční nádrže s regulovaným odtokem; předcházet přísunu zasolených vod do vodních toků s výskytem citlivých druhů (zejména ZCHD a druhů červeného seznamu).

Navrhované zásady pro protipovodňová opatření:

- upřednostňovat protipovodňová opatření v celé ploše povodí (např. diverzifikace velkých celků zemědělské krajiny, zvýšení mozaikovitosti ploch) a bez zásahu do vodních toků, např. zemědělským a lesnickým hospodařením umožňujícím vsakování a zabraňujícím soustředěnému odtoku, vytvářením mezí a zasakovacích pásů, použití např. metody strip-till či zvýšení zásaků povrchové vody do zemědělské půdy prostřednictvím zavedení hloubkové orby a používáním organických hnojiv v rámci běžného hospodaření;
- upřednostňovat mimo zastavěná území přirozené rozlivy a zasakování, technická protipovodňová opatření směřovat převážně do intravilánů obcí, podporovat zasakování dešťových vod v blízkosti zástavby v místech ohrožení přívalovými povodněmi a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními;
- protipovodňová opatření budovat tak, aby nedocházelo k poškozování vodních toků, snižování jejich ekologických funkcí a s ohledem na ochranu krajinného rázu území (tzn. např. v případě nutnosti vybudovat poldr preferovat jeho boční řešení, s minimálním opevňováním, bez doprovodných zpevněných komunikací, s tvarově členitým přírodním a odpadním korytem a další);
- u suchých nádrží protékáných tokem zajistit migrační prostupnost a zachování vodního režimu při běžných průtocích - umožnit mírné rozlivy, korytotvorné procesy, splaveninový režim.

2.2.2 Výstavba a územní plánování

Vzhledem ke značnému množství sídel na území CHKO i blízkosti velkých měst ovlivňuje nová výstavba zásadně vzhled krajiny i její funkce. Jednotlivé stavby, jejich urbanistické uspořádání a měřítko i jejich jednotlivé skladebné prvky, např. typ a sklon střechy, tvar a velikost půdorysu, barva střechy a fasády, pak určují celkový charakter sídel a jejich obrazu v krajině.

Územní plánování je klíčovým koncepčním nástrojem pro zajištění udržitelného rozvoje včetně zajištění územních podmínek pro zachování (obnovu) typického uspořádání krajiny, její prostupnosti, ekologických funkcí včetně případné revitalizace narušených částí a uchování typické urbanistické struktury sídel a charakteru zástavby.

Dlouhodobým cílem je udržitelný rozvoj obcí a měst v souladu s místně typickou urbanistickou strukturou, charakterem zástavby a architektonickým výrazem staveb s důrazem na ochranu volné krajiny před rozšiřováním zástavby.

Navrhované zásady pro územní plánování:

1. Obecné zásady:

- v procesu územního plánování důsledně chránit volnou krajinu před rozšiřováním zástavby včetně staveb technické a dopravní infrastruktury, regulovat proces suburbanizace s cílem minimalizace jeho dopadů na přírodní prostředí a krajinu CHKO;
- udržet architektonicko-urbanistický charakter venkovských sídel (převládají kompaktní drobná sídla, na severovýchodě oblasti lánové vsi) a jejich obraz v krajině včetně návaznosti na plužinu;
- zpracovávat regulační plány nebo územní plány s prvky regulačního plánu zejména v místech se zvýšenými hodnotami krajinného rázu dle preventivního hodnocení krajinného rázu;
- prostřednictvím koncepce uspořádání krajiny zachovat či obnovit pestrou krajinnou mozaiku s vysokou estetickou hodnotou a ekologickou stabilitou;

2. Zásady pro urbanistickou koncepci:

- pro rozvoj využívat prioritně rezervy ve stávajících zastavěných územích, upřednostňovat novou výstavbu v prolukách před plošným rozšiřováním sídel;
- zachovat stávající hustotu osídlení, nenavrhovat nové sídelní enklávy a plochy pro individuální rekreaci ve volné krajině, např. chatové osady, samostatné chaty, zahrádkářské kolonie, skupiny rekreačních objektů apod.;
- v případě řádně odůvodněných požadavků obcí na vymezení nových zastavitelných ploch (v kontextu analýzy využití zastavěného území, stávajících zastavitelných ploch i demografické a socio-ekonomické situace širšího regionu) volit nejlépe vyhovující lokalizaci z pohledu ochrany přírody a krajiny i dostupnosti infrastruktury (např. centrální ČOV a zásobování vodou);
- sídla rozvíjet úměrně jejich velikosti a původnímu či dochovanému charakteru (půdorysné uspořádání sídla či jeho části, rozmístění objektů, veřejných prostranství, komunikací, velikost pozemků apod.);
- při požadavcích na další rozvoj zástavby v suburbanizačních oblastech brát v úvahu jako limitující faktor již v minulosti proběhlé zábory krajiny včetně jejich vlivu na ekologickou stabilitu;
- novou zástavbu směřovat přednostně na vhodné plochy v rámci stávajícího zastavěného území sídel, případné nové plochy vymezovat výhradně v přímé návaznosti na zastavěné území způsobem odpovídajícím dochované urbanistické struktuře a při zachování architektonických a estetických hodnot sídla, nevymezovat plošně rozsáhlé zastavitelné plochy pro zástavbu kobercového charakteru;
- v krajinářsky cenných drobných venkovských sídlech (kategorie I. a II. dle preventivního hodnocení krajinného rázu) nejlépe nevymezovat nové zastavitelné plochy mimo stávající intravilán kromě případných jednotlivých záměrů za podmínky, že vhodně navazují na stávající zástavbu a respektují dochované urbanistické struktury a pouze za předpokladu, že nedojde ke změně obrazu sídla v krajině;
- sousedící sídla stavebně nepropojovat;
- nerozšiřovat zástavbu v místech historických samot (např. hájovny, mlýny);
- neobnovovat zaniklá sídla a samoty, a to ani stavbami pro jiné než obytné využití (např. rekreační, sportovní, výrobní apod.);
- zachovat zbývající nezastavěná území v údolích Labe a Ploučnice, která byla v minulosti narušena rozsáhlou obytnou i rekreační zástavbou;

- stávající plochy individuální rekreace plošně nerozšiřovat, prostřednictvím regulativů prostorového uspořádání je uchovat ve stávajícím stavu či podporovat jejich kultivaci, nezhoršovat jejich projev v krajině (zejména nezvětšovat rekreační stavby, nezvyšovat výškovou hladinu zástavby);
- plochy pro hromadnou rekreaci (rozvíjející cestovní ruch v oblasti) vymezovat přednostně v intravilánech, případně v návaznosti na ně;
- zachovat přechod sídel do krajiny prostřednictvím zahrad a na ně vázanou vegetaci, vymezovat zahrady v intravilánu jako samostatnou funkční plochu;
- chránit sídelní zeleň;
- zapracovat do územních plánů podmínky prostorového uspořádání pro zastavěné území a zastavitelné plochy – zejména podlažnost, max. zastavitelnost, min. podíl zeleně, min. výměra stavebního pozemku, max. počet objektů na zastavitelné ploše;
- chránit kulturní dominanty před poškozením novou zástavbou;
- u stávajících zemědělských areálů doplnit plochy pro založení izolační zeleně.

3. Zásady pro koncepci krajiny:

- zachovat krajinné charakteristiky vyskytujících se typů krajiny, chránit pohledově exponované polohy (hřebeny, horizonty, vrcholy, svahy, průhledy apod.) před umísťováním zástavby, zejména technických aj. dominant;
- prostřednictvím územních plánů vytvářet podmínky pro zachování a zlepšení ekologických funkcí krajiny, zejména zajistit ochranu významných krajinných prvků, ÚSES, přírodních biotopů a lokalit výskytu zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů a zachovat migrační prostupnosti krajiny pro organismy;
- do územních plánů zapracovat aktualizované vymezení ÚSES (dle studie Plán ÚSES CHKO České středohoří, 2023);
- zachovat stávající polní cesty, navrhovat obnovu zaniklých cest (viz také kap. 2.1.2);
- vhodným uspořádáním ploch s rozdílným způsobem využití zachovat dochované segmenty tradičních typů plužin a fragmenty historických struktur obecně, při řešení koncepce krajiny preferovat původní (historickou) prostorovou strukturu krajiny;
- území I. a II. zóny CHKO, MZCHÚ, EVL a biocentra ÚSES všech úrovní zařadit přednostně do ploch přírodních, rozlišovat plochy přírodní lesní a plochy přírodní nelesní - na trvalých travních porostech.

Navrhované zásady pro výstavbu a rekonstrukce stávajících objektů:

- chránit celé architektonicky i urbanisticky výjimečné a dobře zachovalé vísky, vsi, části vsí, dvorce a samoty před znehodnocením;
- novostavby a přestavby realizovat v kontextu typických objektů v daném místě (měřítko, hmota, proporce, tvar); ve venkovském prostředí preferovat jednoduché tvary a charakteristické regionální výrazové prostředky včetně doplňkových staveb;
- ve venkovských sídlech dodržovat zejména obdélný půdorys staveb a zastřešení sedlovou střechou vyššího sklonu s hřebenem rovnoběžným s delší stranou objektu; objemnější stavby řešit jako kombinaci obdélných půdorysů do tvaru L, T či U;
- v městských a příměstských lokalitách s různorodou zástavbou sledovat pouze základní parametry zástavby na úrovni prostorových regulativů v územních plánech, zejména výškovou hladinu;
- při přestavbách provádět úpravu narušených objektů ve venkovském prostředí tak, aby se obnovil vzhled hmotově jednoduchých objektů včetně barevnosti a použitých materiálů; eliminovat množství přístaveb a jejich zastavěnou plochu;

- zachovat typickou orientaci objektů v daném místě, způsob osazení objektu v terénu, výškovou hladinu, respektovat měřítko sousedních budov;
- dřevostavby provádět jako místně tradiční roubené příp. hrázďené konstrukce, tzn. z hraněného řeziva (nikoli kuláčů) a zásadně bez přesahů trámů v nárožích (tj. eliminovat stavby typu srubů);
- nové kapacitní formy staveb (např. stavby občanské vybavenosti, stavby pro výrobu apod.) měřítkem, tvaroslovím a proporcemi důsledně přizpůsobovat okolní zástavbě;
- minimalizovat zásahy do terénu, usilovat o přirozené zapojení novostaveb do terénu, minimalizovat vznik zpevněných ploch, opěrných zdí a teras, zpevněné plochy řešit propustné pro dešťovou vodu;
- minimalizovat trvalé oplocování pozemků ve volné krajině a v rozptýlené zástavbě, zachovat významný podíl volně přístupné krajiny bez plotů a ohradníků;
- drobné a doplňkové stavby řešit tak, aby odpovídaly charakteru daného území, upřednostňovat tradiční materiály a obvyklé parametry velikosti (zejména výška);
- rekonstrukce a další úpravy stávajících objektů provádět s ohledem na výskyt ZCHD ve spolupráci s AOPK ČR (posunout termín, zachovat hnízdní možnosti, osadit speciální budky apod.);
- nenavrhopvat umístování billboardů a jiné velkoplošné reklamy ve volné krajině;
- zvýšit osvětu veřejnosti v oblasti ochrany krajinného rázu, tradičního charakteru venkovských sídel a místní architektury včetně zásad její ochrany, údržby a obnovy (formou konzultací, přednášek, tiskovin, setkání s obcemi atd.).

Specifické zásady pro stavby technické a dopravní infrastruktury:

- nezbytnou novou technickou a dopravní infrastrukturu realizovat pouze při respektování přírodního stavu a ekologických funkcí lokality (zeleň, cenné louky, mokřady), se zajištěním migrační propustnosti území a zachováním charakteristik krajinného rázu, vhodně doplňovat o kompenzační opatření; obdobně provádět údržbu a modernizaci stávající infrastruktury (tj. pouze v minimálním nezbytném rozsahu), více viz příslušné kap. 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 2.2.3;
- v rámci výstavby a rekonstrukcí veřejného osvětlení (zejména v obcích, u dopravních, průmyslových, rekreačních staveb či památkových objektů) využívat technická řešení, která budou minimalizovat světelné znečištění;
- fotovoltaické panely umísťovat tak, aby respektovaly tvar objektu, kopírovaly sklon střechy a nepřečnívaly přes její okraje, do jednoduchých symetrických skupin;
- drobné větrné elektrárny a turbíny pro osobní spotřebu umísťovat přednostně v zastavěném území s vyhodnocením vlivu na hodnoty krajinného rázu; neumísťovat tam, kde by takový prvek výrazně převýšil výškovou hladinu okolní zástavby.

Specifické zásady pro zemědělské stavby:

- výstavbu nových samostatných zemědělských objektů směřovat přednostně do stávajících zemědělských areálů, zastavěného území či zastavitelných ploch sídla, přednostně využívat stávající budovy a již zastavěné plochy, mimo zastavěné území sídel umísťovat pouze dočasné, lehké, snadno demontovatelné stavby nevyžadující další infrastrukturu (napojení na sítě a zpevněné komunikace) a sloužící k primárnímu obhospodařování pozemků; novou výstavbu provádět pouze s odůvodněným záměrem na údržbu konkrétních zemědělských pozemků; objekty budovat v architektonické návaznosti na místní tradiční zástavbu;
- zmírnit rušivý projev stávajících zemědělských areálů odcloněním izolační zelení s použitím geograficky původních a stanovištně vhodných druhů dřevin;

- ochranu zvířat na pastvinách zajišťovat pastevními ohradníky, mimo zastavěné území neumísťovat pevné oplocení.

2.2.3 Doprava

CHKO se nachází v tranzitní poloze mezi regionálními centry ČR a územím prochází dopravní trasy do SRN a dále do severní Evropy. Významné jsou zde různé druhy dopravy, především silniční, vodní a železniční. Z hlediska tranzitu je rozhodující silniční doprava. Jejím základem je dálnice D8, která má dopravu přes CHKO rychle převést (nejdou zde umísťovány odpočívky, čerpací stanice, je omezen počet sjezdů a mimoúrovňových křižovatek). Na vnitrostátní úrovni jsou silně zatížené hlavní tahy silnic I. třídy s průchodem přes města a obce (zejména silnice I/13, I/15, I/28). Dopravní nedostatky a zvyšující se intenzita dopravy vyvolávají požadavky na budování obchvatů a přeložek, z nichž některé mají potenciál ovlivnit přírodní i krajinné prostředí značně velkého území CHKO (Libouchecká brázda, Benešovské středohoří).

Specifické postavení má na území CHKO také vodní doprava. Řeka Labe je mezinárodně významnou vodní cestou a přirozenou spojnici českých vnitrozemských říčních přístavů s námořním přístavem v Hamburku. Plavební dráha je průběžně udržována pro zajištění předepsaných parametrů. Především v souvislosti s nákladní dopravou se dlouhodobě usiluje o zlepšení plavebních podmínek (včetně výstavby plavebního stupně v Děčíně). V posledních letech se také investuje do rozvoje rekreační plavby a osobní lodní dopravy budováním sítě přístavů.

Důležitou roli hraje rovněž železniční doprava. Osou sítě je mezinárodní tah Wien-Praha-Berlin procházející podél řeky Labe. Ve střednědobém časovém horizontu se plánuje zahájení výstavby vybraných úseků tzv. systému rychlých železničních spojení. Systém zahrnuje kromě vysokorychlostní trati (VRT) v novém trasování také napojení a modernizaci stávajících traťových úseků. Přes CHKO má být aktuálně projednávána varianta trasy VRT převedena tunelem. V přípravě je rekonstrukce pravobřežní trati Kolín – Nymburk – Ústí nad Labem – Střekov – Děčín a dále do Německa, využívané zejména nákladní dopravou.

Na území CHKO je v provozu několik cyklostezek či jejich úseků se stále rostoucí návštěvností (Labská stezka, Ploučnice a Varhany). V různém stupni přípravy a realizace jsou například propojovací úseky stávajících páteřních cyklostezek nebo nové stavby spojující sídla (mimo rekreační funkce mají odvést cyklo dopravu ze silničních komunikací).

Navrhované zásady:

- trasování nových úseků silnic (včetně přeložek) navrhovat a realizovat mimo území s významnými přírodními hodnotami, mimo krajinářsky exponované lokality a mimo sesuvná či jinak geologicky problematická území (kde jsou požadavky na zpevňování a odvodňování území), a to pouze za předpokladu, je-li jednoznačně doložena jejich nezbytnost a neexistence jiného řešení, zároveň upřednostňovat plnohodnotné přeložky, tj. se zrušením původní nadbytečné komunikace;
- údržbu, úpravy a přeložky silnic realizovat pouze v rozsahu, který negativně neovlivní krajinný ráz, umožní zachování typických znaků CHKO a nepovede k vytvoření trvalé migrační bariéry pro živočichy či jinak nepoškodí biodiverzitu, a to včetně doprovodných staveb;
- průběžně zajišťovat a zlepšovat migrační prostupnost dopravních staveb a zavádět účinná opatření pro ochranu živočichů, viz kap. 3.1.2.3;
- minimalizovat dopady průchodu dálnice D8 na území CHKO – předcházet zde umísťování odpočívek, benzínových stanic a nových sjezdů z dálnice a regulovat rozsah a provedení cestní sítě (přeložky polních cest a obslužných komunikací);

- záměr železniční vysokorychlostní tratě realizovat v tunelové variantě s minimálními dopady na území CHKO na povrchu a s vyloučením ovlivnění zón s nejpřísnější ochranou (I. a II. zóna);
- při údržbě stávajících železničních tratí a zařízení volit řešení, která nebudou mít negativní dopad na přírodu a krajinu, v případě stavebních úprav (rozšíření trati, směrové úpravy) zajistit dostatečnou migrační propustnost;
- využívat řeku Labe pro nákladní a osobní vodní dopravu a rekreační plavbu tak, aby nebyly ohroženy krajinné a přírodní hodnoty CHKO (např. stavby v říčním korytě, umísťování říční infrastruktury a s ní souvisejících rozvojových ploch, vývazišť, opevňování břehů apod.) včetně zohlednění rizika abraze břehů, rušení živočichů a úniku ropných látek a maziv – viz také kap. 2.2.6;
- provádět údržbu vodní cesty a zlepšovat plavební podmínky (včetně hlubokých prohrábek říčního dna) na Labi způsobem, který prokazatelně nepoškodí stávající říční a pobřežní ekosystémy, nezbytné zásahy na toku vyvažovat odpovídajícími zmírňujícími opatřeními (např. podporou litorálních a mokřadních biotopů v kontaktu s říční vodou);
- zajistit migrační propustnost řeky Labe vodní i suchou cestou, podporovat opatření na zlepšení hydromorfologických podmínek, dbát na zachování přirozené rozkolísanosti vodní hladiny;
- cyklostezky přednostně realizovat v souběhu se silničními či železničními tělesy, případně v trase stávajících cest, opuštěných železničních náspů apod.;
- odvodnění komunikací řešit prioritně s cílem udržení vody v krajině, např. zasakováním do terénu nebo budováním retenčních nádrží přírodního typu;
- zachovat pouze nezbytný rozsah chemického ošetření komunikací s ohledem na jejich významnost a vyhnout se jeho další intenzifikaci, snižovat množství použitého posypového materiálu a jeho vnosu do prostředí zaváděním šetrných technologií;
- uchovávat a doplňovat doprovodnou zeleň podél komunikací, omezit kácení pouze na nezbytné případy z důvodu zajištění bezpečnosti a při realizaci náhradní výsadby (s podporou geograficky původních a stanovištěně odpovídajících dřevin včetně ovocných);
- při rekonstrukci či výstavbě polních a lesních cest, cestní sítě v rámci komplexních pozemkových úprav, cyklostezek, parkovišť a odstavných ploch využívat mimo zastavěná území sídel přednostně přírodní povrchy, preferovat propustné povrchy, komunikace doplňovat výsadbou dřevin;
- zajistit odstranění starých ocelových lan v trase lanovky na severním svahu Milešovky;
- všechny objekty související s provozem letišť udržet výhradně v rámci vymezených funkčních ploch letišť, vhodnou údržbou rozjezdové dráhy letiště Raná podporovat místní populaci sysla;
- uvedená opatření zejména s vazbou na funkční využití území prosazovat do územně plánovacích dokumentací všech úrovní; u koridorů vymezených v územních plánech hledat optimální podobu konečného umístění záměru s respektem k ochraně přírody a krajiny.

Další zásady a opatření související s problematikou dopravy jsou uvedeny v kapitolách: 2.2.1 – Vodní hospodářství, 2.2.2 – Výstavba a územní plánování 2.2.6 – Rekreační, cestovní ruch, sport, 3.1.2 – Přírodní funkce krajiny – Retence vody a 3.1.2.3 – Migrační propustnost (opatření pro stávající i nové liniové stavby).

2.2.4 Energetika a sítě

Inženýrské sítě, produktovody

Hustota veškerých inženýrských sítí na území CHKO je mimořádně vysoká, což je dáno jednak vysokým počtem a hustotou sídel na území CHKO, včetně velkých měst, relevantními požadavky na zásobování a také blízkostí elektráren a významných rozvodů a tranzitní polohou CHKO vůči jednotlivým regionům ČR. V rámci PÚR ČR a ZÚR Ústeckého a Libereckého kraje je navrženo několik koridorů distribuční sítě nadmístního významu (výstavba či náhrada vedení k posílení přenosových schopností, případně přeložky stávajících vedení) – v současné době jsou v různé fázi realizace. Na úrovni celé CHKO je problematický nepříznivý vliv přenosových soustav vysokého (VN) a především velmi vysokého napětí (VVN) na krajinný ráz, současně jsou problémové střety ptáků s vedením, případně umístění sloupů, trafostanic apod. do cenných biotopů. Produktovody, plynovody, přivaděče průmyslové vody apod. jako podzemní stavby se v krajině prakticky neuplatňují, problematické může být jejich umístění do cenných biotopů.

Vodovody a kanalizace

Hlavní vodárenskou soustavu provozují Severočeské vodovody a kanalizace a. s., které distribuují vodu z měst i do větších vzdáleností. Řada obcí je ale stále bez veřejných vodovodů nebo má kapacitně (náhorní plošiny) či kvalitativně (údolí Labe) nevyhovující místní vodní zdroje, což vede k nadměrnému tlaku na odběry podzemních vod a následnému vysychání pramenů. Odkanalizování obcí a čištění odpadních vod je dosud problematickou záležitostí. Řada menších obcí a jejich částí na území Ústeckého kraje má nevyhovující kanalizační systém, který mnohdy právně neexistuje a provedením připomíná dešťovou kanalizaci. Část obyvatel je do této kanalizace napojena přes septiky, jejichž funkčnost není kontrolována, zbývající část je napojena přímo nebo jsou odpadní vody odváděny do vodních toků. Menší část rodinných domků a rekreačních objektů je vybavena bezodtokými jímkami nevyhovujícího technického stavu. Města či větší obce mají ve větším či menším rozsahu vybudovány kanalizační systémy ukončené většinou na čistírnách odpadních vod. Individuální čištění prostřednictvím domovních ČOV má problémy s kumulativním efektem znečištění v recipientních vodních tocích a ponechává často i velké množství zbytkového znečištění.

Alternativní zdroje energie

V období zvýšené státní podpory obnovitelných zdrojů energie (kolem roku 2010) bylo v území umístěno několik plošných fotovoltaických elektráren, většinou do ploch brownfields nebo v přímé návaznosti na zastavěné území sídel. Fotovoltaické panely jsou stále častěji umísťovány na rodinných domech pro individuální potřebu domácností. Vodní energie je v CHKO sice častým, ale pouze doplňkovým zdrojem elektrické energie. MVE byly vybudovány na více tocích, problémy s jejich provozem jsou většinou charakteru nedodržování minimálních zůstatkových průtoků, budování migračních překážek a střetů vodních živočichů s turbínami.

Navrhované zásady:

- preferovat při výstavbě i rekonstrukcích podzemní vedení (zejména vedení NN, optické kabely, ale i další); v případě nadzemních vedení volit trasování a technické řešení (typ a barevnost sloupů apod.) s ohledem na krajinný ráz, přírodní hodnoty území a ochranu ptáků;
- plánovat a provádět nezbytnou údržbu ochranného pásma vedení všech typů s ohledem na přínos a rizika pro přírodu (zejm. dodržovat vhodné intervaly výřezu dřevin a prosazovat minimalizaci zásahů);

- v rámci rekonstrukcí inženýrských sítí apod. odstraňovat či překládat historicky nevhodně umístěné objekty (temena a svahy kopců, cenné biotopy apod.) a odstraňovat nefunkční objekty a zbytkové konstrukce;
- při umísťování telekomunikačních zařízení (anténní aj. systémy) využívat přednostně stávající výškové objekty a sdílení stávajících telekomunikačních věží dalšími operátory a provozovateli, vše s cílem minimalizovat množství výškových objektů v krajině;
- trasy inženýrských sítí včetně dalších nezbytných objektů a zařízení (trafostanice apod.) umísťovat přednostně do zastavěných území, do souběhu s dalšími sítěmi či komunikacemi; minimalizovat zásahy do MZCHÚ, EVL, významných krajinných prvků (lesy, vodní toky, rybníky, údolní nivy), skladebných částí ÚSES a dalších cenných biotopů a mimolesní zeleně;
- při prokázané nezbytnosti vedení infrastruktury v cenných územích používat při realizaci šetrné technologie s minimalizací terénních prací a důsledně přijímat ochranná opatření;
- uplatňovat ochranná opatření při rekonstrukcích či výstavbě elektrických vedení za účelem omezení rizika nárazu do vedení a usmrcování a úrazů ptáků elektrickým proudem;
- vyhýbat se umísťování plantáží pro produkci biomasy, které by výrazně negativně ovlivnily přírodní a krajinářské hodnoty území;
- nepřipojovat pozemky v nezastavitelných plochách na vedení elektrické energie a jiné sítě
- při umísťování nových energetických zařízení zohledňovat dopad na hodnoty krajinného rázu a přírodní hodnoty, fotovoltaické elektrárny a malé větrné elektrárny (např. subtilní větrné turbíny) směřovat přednostně na vhodné plochy v zastavěném území sídel.

Další zásady a opatření související s problematikou energetiky (především MVE na vodních tocích), produktovodů a inženýrských sítí jsou uvedeny v kapitolách: 2.2.1 – Vodní hospodářství, 2.2.2 – Výstavba a územní plánování a 3.1.2.3 – Migrační prostupnost.

2.2.5 Těžba nerostných surovin a rašeliny

V současnosti na území CHKO probíhá aktivní těžba nerostných surovin v devíti provozovnách, z toho 8 je určeno pro těžbu stavebního kamene a 1 pro těžbu granátových štěrků. Ve čtyřech těžebnách jde o provoz intenzivní (Dobkovičky, Libochovany, Měrunice, Chraberce). Další tři dobývací prostory jsou v současnosti netěžené (Valkeřice a Obřice s dřívější těžbou, Libouchec - Chvojno dosud netěženo – vše vulkanity). V území se nacházejí desítky lomových provozů a pískoven, které byly opuštěny v průběhu druhé poloviny 20. stol. Je zde rovněž řada chráněných ložiskových území a území perspektivních pro rozšíření stávajících dobývacích prostorů. Vzhledem k charakteru CHKO představuje těžba nerostných surovin ve většině případů závažný zásah, ohrožující existenci předmětů ochrany CHKO (především těžba vulkanitů).

Navrhované zásady:

- využívat pouze stávající aktivní DP, těžbu v nich realizovat s ohledem na zachování krajinného rázu (siluety, horizonty a další pohledově exponované linie), významných biotopů, rostlinných i živočišných druhů a prvků neživé přírody;
- provádět přírodě blízkou rekultivaci vedoucí ke zvýšení diverzity krajiny a k vytváření biotopů vhodných pro přežívání významných druhů rostlin a živočichů, s využitím samovolné či částečně řízené sukcese, zajistit přitom zachování významných geologických profilů a vertikální i horizontální členitosti dobývacího prostoru;

- nevyužívat bývalé či opuštěné lomy k zavážení nebo skládkové činnosti;
- zachovat stará důlní díla, zejména ta, která jsou významnou geologickou lokalitou nebo slouží jako zimoviště netopýrů, včetně procesu zajišťování starých a opuštěných důlních děl.

2.2.6 Rekreační, cestovní ruch, sport

Turistický ruch a rekreační aktivity v současném rozsahu nepředstavují z hlediska ochrany přírody zásadní problém s výjimkou jednotlivých případů spíše místního významu. Se zvyšující se návštěvností postupně vzrůstá problém s odpady, nelegálními ohništi, nepovolenými vjezdy mimo místní komunikace nebo vstupem do dočasně uzavřených území. Lokálně je nutné uplatňovat přísnou regulaci, pokud by aktivity ohrožily cenné přírodní nebo krajinářské hodnoty. Problémem by se mohly stát požadavky na větší zpřístupňování některých lokalit, např. budování lanových drah nebo zpevněných cest na některé vrcholy, které jsou vybaveny v současnosti jednodušší infrastrukturou pro pěší turisty (ubytovna Klubu českých turistů na Lovoši, restaurace na Milešovce). Nepříznivý vliv by mohlo mít také zahušťování sítě cyklostezek se zpevněným povrchem a intenzivnější využívání některých lokalit ke sportovním aktivitám, které se stávají populárními mezi širší veřejností a často vznikají živelně a jsou prezentovány veřejnosti na sociálních sítích a internetu (via ferraty, paragliding, rekreační a sportovní plavba, kempování ve volné krajině „bez kempu“ a další). Z hlediska ochrany krajiny nadále přetrvává tlak na umísťování nových rekreačních objektů do volné krajiny, a to často i s deklarací jiného způsobu užívání.

V souvislosti se zvyšujícím se zájmem o rekreační a sportovní plavbu s využitím malých plavidel je nutné regulovat objekty vývazíšť a mol pro individuální rekreaci, a to především v oblasti vzdutí VD Střekov (mezi Ústím nad Labem – Střekov a Lovosicemi), jinak hrozí jejich rozšiřování i do dosud volných břehových partií řeky. Za tímto účelem byly v rámci činnosti AOPK ČR vytipovány úseky na levém a pravém břehu, které jsou vhodné pro umísťování vývazíšť z hlediska zájmu ochrany přírody a krajiny (graficky zobrazeno v příloze č. 10.2, Mapa č. 19).

Negativní působení na území CHKO České středohoří má především jízda terénních motocyklů, automobilů a čtyřkolek mimo vyhrazené komunikace. Lokálně mohou být ohroženy geologické fenomény umísťováním jištěných cest (via ferrat), sběrem nerostů a fosilií nebo stavením kamenných mohyl ze snosů, sutí, turistických cest apod.

Navrhované obecné zásady:

- při zpracovávání územně plánovací dokumentace naplňovat podmínky trvale udržitelného využívání oblasti z hlediska sportu a rekreace, tedy tak, aby neohrožovalo přírodní a krajinné hodnoty oblasti;
- plánovat a povolovat změnu rekreačního využívání objektů na trvalé obývání jen tam, kde intenzivnějším využíváním nebudou ohroženy předměty ochrany;
- nerozšiřovat rekreační zóny do volné krajiny nebo nezastavěných částí s plochami zeleně, neumísťovat zde plochy pro pobyt v přírodě tzv. „bez kempu“;
- při úpravách okolí rekreačních objektů na březích řek zachovávat průchodnost pro živočichy a co nejvíce i přirozený charakter;
- nevypouštět nečistěné odpadní vody z rekreačních objektů do vodních toků;
- rozšiřovat ubytovací kapacity primárně rekonstrukcí stávajících objektů nenarušující krajinný ráz či adaptací stávajících nevyužitých objektů v zastavěných územích se zachováním jejich případné historické a architektonické hodnoty; výstavbu nových kapacit usměrňovat do zastavěných území sídel při respektování jejich urbanismu a architektury;

- nerozšiřovat turistické využití návštěvnický přetížených lokalit, konkrétně u Milešovky a Lovoše;
- plánovat a zřizovat místa pro parkování mimo MZCHÚ na východištích turisticky značených cest, příp. zakládat malá parkoviště pro auta návštěvníků v obcích (např. v Milešově, pod úpatím Lovoše);
- využívat a rozvíjet obsah geolokačních aplikací, které provádějí návštěvníky zajímavými místy Českého středohoří a seznamují s jejich hodnotami i potřebou ochrany.

Navrhované zásady pro síť turistických tras a cyklostezek:

- budování nových turistických tras a zařízení (např. vyhlídek a rozhleden) směřovat mimo přírodně a krajinářsky citlivé lokality bez střetu se zájmy ochrany přírody;
- usměrňovat pěší návštěvnost (zejména z hlediska sešlapu a rušení) tak, aby neohrožovala a raději podporovala předměty ochrany na daných lokalitách;
- významně nerozšiřovat stávající síť značených cyklotras s výjimkou případných místních okruhů v těsné vazbě na obce, dobudovat páteřní cyklotrasy a cyklostezky podél hlavních toků a jejich propojení; nové cyklostezky budovat nejen jako rekreační, ale také s významem pro místní dopravu obyvatel obcí;
- upřednostňovat cyklostezky s nezpevněným povrchem, zpevněný povrch plánovat spíše jen u významnějších tras a případně spojnic obcí kvůli vymístění cyklistů z hlavních silničních tahů;
- záměry koncipovat komplexně tak, aby byla zajištěna bezpečnost uživatelů bez škodlivých zásahů do okolních biotopů a aby zahrnovaly monitoring návštěvnosti i dopadů (přínejmenším úmrtí živočichů);
- nové cyklotrasy trasovat tak, aby byly vyloučeny střety se zájmy ochrany přírody a krajiny, zejména je prioritně vést mimo MZCHÚ a I. zónu CHKO, směřovat je mimo území se zvláště chráněnými druhy živočichů citlivými na rušení, nezpevněné cesty a pěšiny náchylné k erozi, cesty již vyznačené pro pěší turistiku s nedostatečnou šířkou;
- záměry terénních stezek (singltreků) konzultovat již v rané fázi z hlediska souladu s ochranou přírody.

Navrhované zásady pro rekreační a sportovní aktivity:

- cyklistické závody směřovat na silnice a zpevněné či nezpevněné cesty, po kterých se běžně pohybuje lesnická a zemědělská technika, nejlépe již značené cyklotrasy;
- zásadně nerozšiřovat stávající rozsah provozování horolezectví, bezprostředně hlásit výskyt ZCHD živočichů na lezeckých cestách (hnízdění ptáků);
- horolezectví provozovat bez střetů s potřebami ZCHD živočichů (časově omezená uzávěra konkrétní oblasti);
- dbát na dodržování pravidel lezení v MZCHÚ a efektivně o těchto pravidlech informovat lezce;
- zabezpečené cesty (ferraty) předem projednávat a směřovat výhradně do nekonfliktních lokalit s potřebným zázemím a infrastrukturou nebo podmínkami pro jejich vytvoření, nelegální cesty v cenných lokalitách odstraňovat;
- pro paragliding využívat lokality při vzletu, letu i přistání tak, aby nedocházelo k poškozování prostředí či rušení živočichů, ideálně tak, aby naopak byly podpořeny vzácné druhy;
- sbírat a poskytovat údaje o využití lokalit paraglidingu k hodnocení vlivů na předměty ochrany;

- využívat lokality pro paragliding v MZCHÚ pouze výjimečně, a to výhradně z důvodu případné podpory ZCHD a stanovišť;
- provádět vodní sporty a sportovní rybářství tak, aby nedocházelo k ohrožení ptáků žijících a hnízdících u vodních toků, zejména na Labi, Zámeckém rybníce v Děčíně a Žernoseckém jezeře;
- objekty vývazišť pro rekreační plavbu umísťovat do částí břehů (úseků), kde bezprostředně navazují na rekreační zástavbu, přístupovou cestu apod., stanovit úseky, kde není s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny přistávání a vyvazování lodí vhodné (dle popisu výše v textu a dle přílohy č. 10. 2., Mapa č. 19);
- zodpovědně zvažovat umísťování přístavišť osobní lodní dopravy a stání pro rekreační plavidla v souladu s potřebami pro rozvoj cestovního ruchu a zachováním dobrého stavu přírodního prostředí a krajinného rázu;
- preventivními opatřeními omezovat nelegální jízdy motorových vozidel v terénu;
- motoristické sportovní (zejména offroad) aktivity směřovat do vyhrazených míst především ve IV. zóně CHKO a v rozsahu, který nenaruší stav přírodního prostředí; pro jednorázové akce a soutěže využít i plochy, kde jsou plánována dle plánu péče managementová opatření jako narušování drnu či disturbance v ekosystémech v sukcesních stadiích (bývalé vojenské cvičiště Babiny);
- při zakládání keší se vyhýbat zranitelným lokalitám, plochu MZCHÚ využívat nanejvýš pro keše s přírodovědnou tematikou.

3 Návrhy rámcových opatření prováděných orgánem ochrany přírody

3.1 Péče o předměty ochrany

3.1.1 Krajinný ráz

Dlouhodobý cíl:

Zachovaný typický ráz harmonické kulturní krajiny Českého středohoří. Hospodářské využívání krajiny a územní rozvoj usměřovány s ohledem na zachování, případně posílení pestré krajinné mozaiky, zachování volné nezastavěné krajiny a ostatních přírodních, kulturněhistorických a estetických hodnot. Obnovení těchto hodnot v místech s největšími narušeními z minulosti.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- chránit volnou nezastavěnou krajinu před novou zástavbou narušující dochovaný charakter krajiny;
- zachovat, obnovovat či vytvářet nové přírodní a ekostabilizační prvky v krajině;
- zachovat unikátní reliéf vulkanického pohoří
- udržet či zlepšovat architektonicko-urbanistický charakter venkovských sídel – kompaktní drobná sídla a lánové vsi s udržovanou místní typickou zástavbou včetně lidové architektury, včetně vhodného zapojení jejich okrajů do krajinného rámce;
- usměřňovat nezbytnou liniovou technickou a dopravní infrastrukturu s cílem minimalizace narušení estetických hodnot, harmonického měřítko a vztahů v krajině;
- chránit přírodní horizonty, průhledy, pohledové osy a dominanty před narušením technickými prvky a zástavbou;
- zachovat členění pozemků v místním tradičním uspořádání (plužina), zachovat kamenné snosy;
- zachovat průchodnost krajiny pro člověka i z hlediska migrační propustnosti pro organismy;
- zachovat síť vodních toků převážně přírodního a přírodě blízkého charakteru;
- zachovat či vytvářet vyváženou, esteticky hodnotnou a ekologicky stabilní mozaiku krajinného pokryvu;
- zachovat stepní trávníky jako mimořádný krajinný fenomén všude tam, kde jsou typickým krajinným pokryvem;
- zvýšit osvětu veřejnosti v oblasti ochrany krajinného rázu.

Rámcová opatření:

- prosazovat zásady ochrany krajinného rázu do územně plánovací dokumentace, plánů společných zařízení v rámci KPÚ, ale i jednotlivých projektů staveb či krajinných úprav, úzce přitom spolupracovat s ostatními orgány státní správy;
- poskytovat a uplatňovat výstupy z preventivního hodnocení krajinného rázu a plánu ÚSES v rámci ÚAP a pořizování územně plánovací dokumentace a územních studií;
- podporovat zpracování regulačních plánů nebo územních plánů s prvky regulačního plánu;

- prosazovat zpracování územních plánů obcí, které ho dosud nemají (Valkeřice, Starý Šachov, Kravaře), do doby zpracování usměrňovat rozvoj těchto obcí jen do současně vymezeného zastavěného území;
- v rámci správní činnosti chránit krajinářsky a architektonicky cenné lokality (např. všechny VPR a VPZ, sídla kategorie I. a II. dle preventivního hodnocení krajinného rázu) před poškozením jejich charakteru novou zástavbou;
- v rámci správní činnosti chránit prostor zaniklých sídel před novou výstavbou, podpořit konzervaci dochovaných pozůstatků vybraných staveb a jejich využití pro edukativní účely;
- minimalizovat umísťování dominantních technických prvků a jiných objektů v krajině, v nezbytných případech s doloženým převažujícím veřejným zájmem prosazovat jejich umístění mimo pohledově exponované a hodnotné krajinné partie tak, aby bylo narušení krajinného rázu minimalizováno, podporovat sdílení vysílačů mobilních operátorů více uživatelům;
- v rámci správní činnosti zachovat volnou krajinu bez nových energetických zařízení s významným dopadem na krajinný ráz a přírodní hodnoty, fotovoltaické a malé větrné elektrárny (např. subtilní větrné turbíny) směřovat přednostně na vhodné plochy v zastavěném území sídel;
- v rámci správní činnosti usměrňovat výstavbu nových nadzemních elektrických vedení a dopravních komunikací pro motorovou dopravu s cílem minimalizace vlivů na krajinný ráz a fragmentaci krajiny;
- nové typy rekreace s možnými negativními důsledky na krajinný ráz, např. glamping, obytné posedy, „bez kempu“ řešit koncepčně na úrovni územních plánů jejich směřováním do lokalit z hlediska krajinného rázu bezkonfliktních;
- podporovat obnovu i zakládání zeleně v zemědělské krajině – prvky ÚSES, meze, remízky, aleje podél cest;
- v intenzivně obhospodařovaných částech CHKO s převahou orné půdy (Lounsko, Mostecko, Litoměřicko) podporovat nárůst ploch trvalých travních porostů např. formou mezí a průlehů;
- podporovat tradiční hospodaření na stepních trávnících;
- v rámci správní činnosti chránit dochované extenzivní sady se starými odrůdami ovocných dřevin, podporovat jejich údržbu a obnovu a na vhodných lokalitách podporovat výsadbu nových extenzivních sadů se starými a krajovými odrůdami jako tradičního prvku krajiny Českého středohoří;
- podporovat zachování a obnovu sídelní zeleně s použitím domácích druhů rostlin a s přihlédnutím k dochovaným regionálním znakům druhového zastoupení, zejména v návrzích revitalizací návesních prostor drobných sídel;
- v rámci správní činnosti směřovat nezbytné stavby pro zemědělství prioritně do stávajících zemědělských areálů a stavby pro zpracování zemědělských produktů do zastavěných území obcí;
- při obnovách stávajících negativních krajinných dominant (např. zemědělské areály) podporovat vhodnými opatřeními (např. požadavky na výsadbu izolační zeleně) snižování jejich negativního účinku na krajinný ráz;
- v rámci správní činnosti podporovat udržení nebo obnovení přístupu do krajiny (zachovat stávající polní cesty v přírodním povrchu, obnovovat zaniklé polní cesty v přírodních površích za předpokladu, že nedojde k nadměrným zásahům do biotopů, nepodporovat výstavbu velkých oplocených areálů);

- v rámci správní činnosti chránit zemědělskou půdu před velkoplošným zalesňováním, případné zakládání nových lesních porostů směřovat do vhodných biocenter ÚSES (v souladu s plánem ÚSES);
- v rámci správní činnosti minimalizovat terénní úpravy velkého rozsahu, a předcházet výstavbě opěrných zdí a terasování pozemků;
- v rámci správní činnosti chránit krajinářsky exponované lokality v dosud netěžených DP Litochovice I (sv. svahy Kubačky) a Libouchec (vrch Strážišť) před destruktivní těžbou;
- usměrňovat těžbu v DP Libochovany tak, aby nepostupovala dále do svahů vrchu Deblík (prvořadá krajinná dominanta údolí Labe) a nepodporovat obnovu těžby v DP Obřice (zachovat zbývající části vrchu Vršetina v pohledově exponované poloze);
- podporovat začlenění opuštěných lomů do krajiny formou samovolné sukcese (renaturace), chránit lomy před zavážením hlušinou či odpady viz též kap. 2.2.5;
- podporovat revitalizace a renaturace upravených vodních toků;
- v rámci správní činnosti chránit břehové porosty podél vodních toků;
- v rámci správní činnosti chránit krajinářský projev řek Labe a Ploučnice před znehodnocující činností (např. necitlivým umisťováním mol, přístavišť a vodohospodářských objektů), viz též kap. 2.2.6;
- v rámci správní činnosti předcházet narušení dominantnosti nebo pozitivního vizuálního působení historických staveb (např. sakrální stavby, zámky, zříceniny hradů a další historické objekty), podporovat obnovu drobných sakrálních staveb v krajině;
- podporovat rehabilitaci opuštěných objektů v intravilánech sídel a péči o tradiční architekturu (lidové stavby);
- spolupracovat s příslušnými institucemi na vymezení historicky, urbanisticky a architektonicky významných objektů v ÚAP;
- aktivně poskytovat osvětu v oblasti ochrany krajinného rázu zástupcům státní správy, samosprávy i široké veřejnosti (např. formou přednášek, výstav, setkání s obcemi).

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet negativních dominant se sníženým dopadem na krajinný ráz	min. 1	zlepšení
Počet nových nebo obnovených prvků nelesní zeleně (zejm. skupin stromů, alejí, mezí)	10	zlepšení, obnova
Počet obnovených nebo nově založených extenzivních ovocných sadů	2	zlepšení, obnova
Počet nových územních plánů s prvky regulačního plánu	10	zlepšení

3.1.2 Přírodní funkce krajiny

3.1.2.1 Ekologická stabilita

Dlouhodobý cíl:

- krajina tvořená vzájemně provázanými ekosystémy převážně s vysokou ekologickou stabilitou umožňující zachování druhové a genetické diverzity, pravidelné reprodukce přirozeně se vyskytujících populací volně žijících organismů a schopná adaptace na měnící se podmínky;

- funkční ÚSES stabilizovaný v územních plánech obcí na celém území CHKO.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zvýšit ekologickou stabilitu krajiny prioritně v oblastech s intenzivní zemědělskou výrobou (Lounsko, Mostecko, Teplicko, Litoměřicko);
- zvýšit podíl ekologicky stabilních lesních porostů úpravou druhové a věkové skladby;
- zvýšit podíl extenzivně obhospodařovaných travních porostů a ovocných sadů;
- udržet či zvýšit rozsah mokřadních společenstev, břehových porostů lemujících vodní toky a litorálních porostů vodních ploch;
- zvýšit podíl ekologicky funkční liniové i plošné zeleně formou výsadby dřevin nebo zakládáním travních porostů v zemědělských segmentech krajiny s převahou orné půdy;
- zlepšit funkčnost nadregionálního biocentra Oblík – Raná.

Rámcová opatření:

- zpracovat aktuální Plán ÚSES CHKO České středohoří (2023) včetně interakčních prvků do územních plánů obcí;
- prostřednictvím územních plánů vytvářet podmínky pro zachování a zlepšení ekologických funkcí krajiny, zejména zajistit ochranu významných krajinných prvků, ÚSES a přírodních biotopů a zachovat migrační prostupnost krajiny pro organismy;
- prosazovat vymezení biocenter v územních plánech přednostně jako ploch přírodních, rozlišovat plochy přírodní lesní a plochy přírodní na trvalých travních porostech;
- v procesu územního plánování, pozemkových úprav i v rámci vyjadřování ke konkrétním projektům chránit krajinu před snižováním ekologické stability, zejména před rozšiřováním zástavby do volné krajiny a změnami ve využití půdy vedoucími k intenzifikaci zemědělského hospodaření (např. plošné převody trvalých travních porostů na ornou půdu);
- podporovat vlastníky pozemků a obce při realizaci skladebných částí ÚSES a následné péči o ně pomocí dotačních programů;
- podporovat posilování funkčnosti stávajících skladebných částí ÚSES např. podporováním zlepšování jejich druhové skladby a prostorové struktury, zejména lesních biocenter s vyšším podílem stanovištně nepůvodních druhů dřevin a zjednodušenou druhovou a věkovou strukturou;
- prosazovat vymezení pozemků pro skladebné části ÚSES včetně interakčních prvků v plánech společných zařízení v rámci KPÚ;
- iniciovat a podporovat realizaci navržených skladebných částí ÚSES (a následnou péči o ně) a prosazovat obnovu trvalých protierozních prvků (mezí, průlehů, vedení polních cest s travnatým povrchem po vrstevnici, včetně jejich doplnění výsadbou ovocných dřevin) v rámci projektů KPÚ, zejména v intenzivně obhospodařované krajině Lounska, Mostecka a Litoměřicka;
- vytvořit funkční systém stepních plošek v krajině Lounského středohoří, prioritně na území nadregionálního biocentra v prostoru mezi vrchy Oblík a Raná;
- podpořit zvyšování podílu stanovištně původních druhů listnatých dřevin a jedle bělokoré v lesních porostech;
- podpořit vznik druhově diverzifikovaných lesních porostů v lokalitách poškozených kůrovcovou kalamitou, např. v okolí Tašova, Homole, v masivu Hradišťan a pod Sedlem;

- v LHP a LHO prosazovat ve skladebných prvcích ÚSES upřednostnění mimoprodukčních funkcí lesa (zejména podpora biodiverzity, půdoochranná a vodohospodářská funkce) a významné zlepšení ekologické stability (přeměny ekologicky málo stabilních porostů, zvyšování věkové a prostorové diferenciaci, zvyšování podílu mrtvého dřeva apod.);
- v rámci správní činnosti chránit dochované extenzivní sady se starými ovocnými dřevinami, podporovat jejich údržbu a obnovu (např. pod Lovošem, Oblíkem, u Černčic) a na vhodných lokalitách podporovat výsadbu nových;
- podporovat vhodné formy agrolesnictví, např. pěstování ovocných stromů na trvalých travních porostech nebo orné půdě, zejména v oblastech s intenzivním zemědělským hospodařením ve III. a IV. zóně CHKO;
- podporovat revitalizace a renaturace upravených vodních toků;
- chránit břehové porosty podél vodních toků a podporovat jejich obnovu;
- podporovat konektivitu ekologicky stabilních částí krajiny;
- průběžně hodnotit stav stávajících skladebných částí ÚSES a na základě výsledků hodnocení navrhnout opatření k zachování a zlepšování jejich funkčnosti.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Plocha nově realizovaných ekologicko-stabilizačních prvků	20 ha	zlepšení
Plocha biocenter, biokoridorů nebo interakčních prvků ÚSES se zlepšenou ekologicko-stabilizační funkcí	500 ha	zlepšení
Vymezení ÚSES dle Plánu ÚSES CHKO České středohoří (2023) zpracováno v územních plánech obcí	územní plány 60 % obcí	zlepšení
Zvýšení podílu plochy přírodních biotopů na rozloze CHKO	min. o 5 %	zlepšení

3.1.2.2 Přirozená retenční schopnost

Dlouhodobý cíl:

Krajina s vysokou přirozenou retenční schopností, odolná vůči klimatickým výkyvům, následkům sucha i povodní.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zvýšení počtu drobných vodních ploch na vhodných místech, kde to nesníží druhovou pestrost na lokalitě a hodnotu krajinnému rázu;
- zvýšení přirozené retenční schopnosti krajiny s důrazem na zemědělské půdy;
- navýšení délky toků s přirozenou morfologií koryta a funkční nivou;
- revitalizace ploch, kde byly v minulosti provedeny meliorace, v co největším rozsahu a rozšíření plochy mokřadů;
- zachování a obnova trvalých protierozních prvků (meze, mokřady apod.).

Rámcová opatření:

- podporovat tvorbu a obnovu tůní a mokřadů na vhodných lokalitách; aktivní a intenzivní spolupráce s partnery v regionu s cílem budování vhodně situovaných malých vodních nádrží;
- v rámci procesu územního plánování prosazovat minimalizaci vymezování zastavitelných ploch s nepropustnými povrchy a omezenou možností vsaku;
- při povolování staveb omezujících či zabraňujících vsaku uplatňovat požadavek na zasakování svedených vod v místě vzniku nebo jejich využití;
- v rámci plánování cestní sítě prosazovat minimalizování vzniku soustředěného odtoku a podporu zasakování v nejbližších místech odtoku z tělesa cestní sítě;
- při rekonstrukcích a plánování cest prosazovat budování propustných a polopropustných konstrukcí cest;
- v rámci rekonstrukcí lesní cestní sítě požadovat vytváření drobných tůní v okolí cest z odváděných vod;
- podpora revitalizací vodních toků; uplatňování požadavků na vymezení ploch pro revitalizace toků v rámci tvorby územních plánů, plánů oblastí povodí a komplexních pozemkových úprav;
- v případě zjištění, že stávající odběr vody z toku má negativní vliv na předměty ochrany ZCHÚ či prvky soustavy Natura 2000, ať již způsobený změnou hydrologických podmínek nebo dle vyhodnocení nových poznatků, oslovit příslušný vodoprávní úřad s žádostí o úpravu podmínek předmětného povolení k nakládání s vodami;
- podporovat renaturaci vodních toků, omezení zásahů do vodních toků při jejich správě, v případech, kdy nehrozí škody značného rozsahu;
- podél vodních toků zajistit zachování nebo (v případě výskytu orné půdy) vytvoření pruhu v šířce 5–20 m podle erozního ohrožení s vyloučením intenzivního hospodaření;
- podporovat realizace protierozních opatření (meze, remízky, zasakovací průlehy a pásy, zatravnění);
- podporovat odstranění, omezení oprav či znefunkčnění odvodňovacích systémů;
- spolupracovat se zadavateli a řešiteli při pořizování územních studií krajiny, či KPÚ zejména ve vazbě na zachování a zlepšení přirozené retence vody v krajině.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Plocha nově vytvořených drobných vodních ploch (rybníčků, tůní)	5 ha	zlepšení
Plocha obnovených či nově vytvořených mokřadů	1 ha	zlepšení
Počet nově vytvořených tůní	20 ks	zlepšení
Délka revitalizovaných či renaturovaných toků	3 km	zlepšení
Plocha obnovených či nově vytvořených protierozních opatření	5 ha	zlepšení
Plocha dotčená eliminovanou funkčností odvodnění	5 ha	zlepšení

3.1.2.3 Migrační prostupnost

Dlouhodobý cíl:

Krajina umožňující migrační prostupnost pro všechny skupiny živočichů, a to v takové míře, která umožní trvalou existenci populací i pohyb druhů migrujících i na velké vzdálenosti; zachování či zlepšení stávající průchodnosti krajiny se zřetelem především na deštníkové druhy či skupiny – velké savce, ptáky, obojživelníky, ryby a bezobratlé.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování mozaiky šetrně obhospodařovaných luk, pastvin a přírodě blízkých lesů s vhodnou prostorovou distribucí jako funkčních celků v krajině;
- zachování průchodnosti pro velké a střední savce na území CHKO;
- zajištěný dostatek informací o vývoji populací hlavních indikačních skupin z pohledu migrační prostupnosti (hmyz, obojživelníci, plazi, velké šelmy aj.) viz kap. 3.4;
- tvorba sítě drobných vodních biotopů s dobrou kvalitou vody, s optimálním podílem litorálů a neovlivněných rybí obsádkou, viz kap. 3.1.2.2;
- zabezpečená hlavní migrační místa obojživelníků na silnicích;
- zabezpečené vodní nádrže s bezbariérovým vstupem, a hlavně výstupem pro obojživelníky a jiné drobné živočichy;
- zlepšení průchodnosti VD Střekov na Labi a zprůchodnění MVE a jezů na dolním toku Ploučnice i technických úprav na dalších drobných vodních tocích, a to nejen pro ryby, ale i další na vodu vázané živočichy jako je např. bobr evropský (*Castor fiber*) nebo vydra říční (*Lutra lutra*);
- eliminace nevhodných manipulací s hladinou vody, spojené s provozem MVE, především na dolním toku řeky Ploučnice.

Rámcová opatření:

- každoročně zajišťovat mozaikovou údržbu luk a pastvin, např. prostřednictvím dotačních titulů (MZe, MŽP) na klíčových místech včetně pozemků s příslušností hospodaření pro AOPK ČR, a to ve vhodně zvolených termínech s ohledem na vyskytující se druhy;
- ve spolupráci s vlastníky a hospodařícími subjekty zvyšovat podíl mimolesní zeleně v krajině, podporovat výsadby alejí a obnovu krajinných prvků (solitérní stromy, meze, remízy apod.) ve volné krajině;
- prosazovat šetrné, přírodě blízké způsoby těžby v hospodářských lesích s ponecháváním dostatečného množství mrtvého dřeva, výstavků a starých stromů, podporovat vysazování původních dřevin na místě jehličnatých monokultur, k zajištění propojení populací druhů vázaných na přirozené lesní biotopy, viz kap. 2.1.1;
- podporovat přirozené renaturace a vhodné revitalizace vodních toků, iniciovat a podporovat projekty na odstranění, či případně zprůchodnění migračních bariér, viz kap. 2.2.1;
- chránit vodní toky a nově budované vodní plochy před budováním nových migračních bariér pro vodní organismy, viz kap. 2.2.1;
- důsledně kontrolovat plnění podmínek stanovených orgánem ochrany přírody pro provoz konkrétních MVE (zejména dodržování stanovených hodnot min. zůstatkových průtoků, poskytování výkaznictví o provozu, realizace staveb rybích přechodů v případech rekonstrukcí odběrných objektů vody apod.); nadále iniciovat provádění kontrol dodržování podmínek ve spolupráci s ČIŽP, Policií ČR, vodohospodářskými

orgány, správci toků, rybářskou stráží a stráží ochrany přírody;

- regulovat využívání rybochovných nádrží tak, aby nebyla ohrožena konektivita významných druhů obojživelníků (intenzita hospodaření, zachování litorálu atd.);
- podporovat budování mobilních bariér a realizaci záchranných transferů obojživelníků v období jarní migrace;
- vytipování dalších vhodných lokalit pro instalaci mobilních bariér a vytipování vhodných lokalit pro vybudování pevných bariér pro obojživelníky;
- zajistit monitoring mortality fauny, vytipovat a monitorovat kritická kolizní místa s dopravní infrastrukturou (včetně cyklostezek);
- zpracovat migrační studii na území CHKO minimálně v kritických oblastech s plánovanými liniovými stavbami, viz kap. 2.2.3;
- podporovat a vytvářet síť tůň v lesích i ve volné krajině s cílem zajistit propojení populací obojživelníků a vodních bezobratlých. Zajistit následnou péči o stávající i nově vzniklé tůně (např. zabraňovat přílišnému zastínění výřezy dřevin, zabraňovat zazemňování apod.);
- spolupracovat se zemědělskými subjekty při výběru vhodných managementů k udržení konektivity populací bezobratlých živočichů;
- při výstavbě, opravách či rekonstrukcích liniových dopravních staveb důsledně uplatňovat požadavky na průchodnost krajiny pro živočichy a na omezování jejich mortality (např. trvalé migrační bariéry, propustky, nadchody, ekodukty, bariéry omezující kolize s vozidly apod.) v potřebných parametrech a provedení, viz kap. 2.2.3;
- v rámci rekonstrukcí mostů přes vodní toky prosazovat opatření pro udržení průchodnosti vodních toků pro vydru říční (*Lutra lutra*) a vytipovat kritická místa a zpracovat návrhy na jejich zprůchodnění;
- při rekonstrukci či stavbě nových požárních nádrží a jiných obdobných vodních ploch prosazovat takové provedení, které zajistí bezbariérový přístup pro obojživelníky a jiné drobné živočichy; zajistit monitoring nevhodných stávajících staveb provést či zajistit provedení náhradních opatření zajišťujících bezbariérový přístup;
- posuzovat stavební záměry např. budování nových komunikací, výstavbu mimo zastavěná území obcí, rozšiřování už existující souvislé zástavby v místech, tak aby nemohla být narušena konektivita prostředí z pohledu migrační prostupnosti, v rámci územního plánování chránit biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců, viz kap. 2.2.2 a 2.2.3;
- zajistit monitoring využívání a zlepšení funkčnosti ekoduktů a dalších opatření pro migraci přes dálnici D8, jako např. úprava výšky oplocení, úprava zeleně apod.;
- zajistit monitoring mortality ptáků, v případě výskytu rizikových lokalit z pohledu střetu ptáků (např. se skleněnými plochami), iniciovat jejich okamžité zabezpečení (ochranné prvky, polepy apod.), viz kap. 2.2.2;
- zajistit monitoring mortality a v návaznosti na toto monitorovat a zajišťovat (v rámci výkonu státní správy) bezpečnost elektrického vedení, jak z hlediska konstrukčního řešení, tak z hlediska přítomnosti zviditelňovačů vodičů a zemních lan, viz kap. 3.4;
- pokračovat v monitoringu hlavních indikačních skupin z pohledu migrační prostupnosti (hmyz, obojživelníci, plazi, velké šelmy aj.), viz kap. 3.4.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Mozaiková údržba luk	na min. 50 % ploch kosených z dotačních prostředků MŽP a	zlepšení stavu

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
	pozemků s příslušností hospodařit pro AOPK ČR	
Výsadba mimolesní zeleně (soliterních stromů, stromořadí, remízků)	min. 250 stromů	zlepšení stavu
Počet nově vytvořených tůní či menších vodních ploch přírodního charakteru	min. 20 ks	zlepšení stavu
Zajištění bezbariérového přístupu do technicky upravených vodních nádrží (např. požární nádrže)	min. 5 nádrží	zlepšení stavu
Zprůchodnění či zlepšení stavu u migračních bariér na komunikacích	min. 3	zlepšení stavu
Zprůchodněné migrační překážky na Labi a Ploučnici	min. 3	zlepšení stavu
Plocha nové zástavby ve vymezených biotopech vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců (narušující migraci)	0 ha	zachování stavu
Nové migrační bariéry na tocích	0 ks	zachování stavu
Instalace mobilních bariér pro obojživelníky	24 úseků	zlepšení stavu
Monitoring úhynu bezobratlých na cyklostezkách	min. 1 lokalita	zlepšení

3.1.3 Přírodní hodnoty oblasti

3.1.3.1 Ekosystémy

E₁ – Dubohabřiny a teplomilné doubravy

Dlouhodobý cíl:

Zachovat stávající plochu ekosystému a částečně zlepšit jeho kvalitu, udržet populace na něj vázaných významných druhů rostlin a živočichů.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování stávající plochy ekosystému;
- zamezení postupné degradace zachovalých segmentů dubohabřin a teplomilných doubrav (včetně degradace způsobené zvěří);
- zajištění žádoucí výchovy mladších porostů na stanovištích dubohabřin a teplomilných doubrav směrem k optimální podobě ekosystému (zlepšování druhové skladby, vytváření věkově rozrůzněných porostů, biotopové stromy);
- vytvoření podmínek pro úspěšnou obnovu porostů s důrazem na přirozené zmlazení cílových dřevin;
- udržení populací významných druhů rostlin i živočichů;
- udržení či rozšíření biotopů pro významné světlo milné druhy zachováním průseků a lesních okrajů a ponecháním drobných světlín a narušených míst (do 0,04 ha) bez zalesňování.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- podpora a prosazování (v rámci schvalování LHP a LHO, jednáním s vlastníky apod.) výchovných a těžebních zásahů zvyšujících podíl cílových dřevin přirozené skladby v porostech (především snižováním zastoupení jehličnanů a nepůvodních druhů zejm. trnovníku akátu), viz kap. 2.1.1;
- podpora a prosazování (v rámci schvalování LHP, LHO apod.) opatření pro přirozené zmlazení dřevin přirozené skladby, zejména dubu – především prosvětlování porostů s místním narušováním půdního povrchu aj., včetně ochrany vzniklého zmlazení, případně pařezinový způsob hospodaření;
- prosazování snižování stavu spárkaté zvěře, včetně stavů v oborách (jednání s lesními správci a mysliveckými spolky) viz kap. 2.1.4;
- péče o mikrolokality významných druhů rostlin – odclonění, odstraňování konkurenčních rostlin, příp. oplocení proti vlivům zvěře;
- podpora a prosazování (např. v rámci procesu schvalování LHP a LHO) ponechání potřebného podílu odumřelého dřeva ležícího i stojícího různého stupně rozkladu a dimenzí v I. a II. zóně CHKO (alespoň 30 m³/ha) a doupných stromů (při dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, životů a majetku);
- spolupráce s hospodáři na zachování světlin různého charakteru jako biotopu významných světlomilných druhů;
- pokračování v pokusné pastvě v lese, případně její rozšíření na další lokality s výskytem lesostepních druhů rostlin a živočichů;
- při kácení křovinného náletu ponechávat roztroušeně starší solitérní křoviny – hloh, líska, brslen, dřín, jeřáb muk (pokusná část za Košťálovem na majetku LČR).

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Zachovaná rozloha ekosystému E ₁	13 602 ha	zachování
Rozloha ekosystému se zlepšenou kvalitou (dubohabřiny)	300 ha	zlepšení
Zachovaná rozloha ekosystému (doubravy)	400 ha	zachování
Rozloha ekosystému se zlepšenou kvalitou (doubravy)	10 ha	zlepšení
Výskyt druhu - roháč obecný	alespoň 5 mapovacích čtverců 1. řádu	zachování

E₂ – Bučiny a suťové lesy

Dlouhodobý cíl:

Zachovat a případně rozšířit plochu tohoto ekosystému a částečně zlepšit jeho kvalitu, a zároveň udržet populace na něj vázaných významných druhů rostlin a živočichů.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování stávající plochy ekosystému;
- zamezení postupné fragmentace zachovalých segmentů bučin a suťových lesů;
- zajištění žádoucí výchovy mladších porostů na stanovištích bučin a suťových lesů směrem k optimální podobě ekosystému (vytváření věkově rozrůzněných porostů, biotopové stromy);

- udržení hnízdních možností ptáků hnízdících v dutinách;
- udržení populací významných druhů rostlin i živočichů;
- vytvoření podmínek pro úspěšnou obnovu porostů s důrazem na přirozené zmlazení cílových dřevin.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- podpora a prosazování (např. v rámci procesu schvalování LHP a LHO) plošného zvýšení zastoupení stanovištně původních dřevin na stanovištích bučin a suťových lesů (především snižování zastoupení jehličnanů) s maximálním využitím přirozené obnovy, viz kap. 2.1.1;
- podpora změny kulturních smrkových porostů na stanovištích bučin (po mýtné těžbě ochrana a výchova přirozeného zmlazení listnáčů – v severní části CHKO také jedle – doplněná umělými výsadbami dřevin přirozené skladby);
- prosazování (např. v rámci procesu schvalování LHP a LHO) zásahů ve prospěch větší věkové a prostorové diferenciace porostů;
- prosazování v biologicky hodnotných porostech uplatňování maloplošných clonných obnovních prvků a výběrných principů a v I. a II. zóně postupný převod na nepasečné způsoby hospodaření;
- prosazování snižování stavu spárkaté zvěře (jednání s lesními správci a mysliveckými spolky) viz kap. 2.1.4;
- podpora a prosazování (např. v rámci procesu schvalování LHP a LHO) ponechání potřebného podílu odumřelého dřeva ležícího i stojícího různého stupně rozkladu a dimenzí v I. a II. zóně CHKO (alespoň 60, resp. 30 m³/ha) a doupných stromů (při dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, životů a majetku);
- v rámci správní činnosti podporovat zachování světlin v lesích zajišťující oslunění dřeva pro vývoj saproxylofágního hmyzu, prosazování včasného odvozu vytěženého dřeva z porostů (spoluprací s lesními hospodáři);
- v rámci správní činnosti podporovat zachování rozsáhlejších komplexů starých bučin bez fragmentace a se zapojeným stromovým patrem pro existenci lejska malého (např. v rámci procesu schvalování LHP a LHO).

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Zachovaná rozloha ekosystému E ₂	8 691 ha	zachování
Rozloha ekosystému se zlepšenou kvalitou	150 ha	zlepšení
Výskyt druhu - strakapoud prostřední	alespoň 5 mapovacích čtverců 1. řádu	zachování

E₃ – Vodní toky, potoční a říční luhy s náplavy

Dlouhodobý cíl:

Zachovat stávající plochu ekosystému a částečně zlepšit jeho kvalitu, udržet populace na něj vázaných významných druhů rostlin a živočichů.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování stávající plochy ekosystému;

- zachování kvality ekosystému a zejména v MZCHÚ, EVL a I. zóně CHKO zlepšení kvality na dříve degradovaných místech (např. břehy a toky větších řek a potoků, zvláště Labe, Ploučnice, Šporka, Bobří potok);
- udržení populací významných druhů rostlin a živočichů vodních toků, potočních břehů, luhů, bahnitých a štěrkopískových náplavů a dalších vzácných charakteristických druhů pro ekosystém;
- rozšíření plochy s pravidelnou péčí na cenných lokalitách ekosystému říčních luhů s náplavy např. v lokalitě PP Nebočadský luh, soutok Ploučnice a Labe a Heger v Děčíně;
- výskyt expanzivních, např. chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*) a invazních, např. křídlatky (*Reynoutria* sp.), javor jasanolistý (*Acer negundo*), pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*) druhů rostlin snížený pod míru, ovlivňující kvalitu stanovišť, viz kap. 3.2.1;
- zamezení degradace ekosystému vlivem vysokých stavů spárkaté, černé zvěře a dalších nepůvodních druhů rostlin a živočichů;
- postupně dosáhnout aktualizace zásad v Provozním řádu správce vodní cesty a vodního toku Povodí Labe, s. p. pro EVL Porta Bohemica, (především manipulace se štěrkopískem a jeho deponování v řece);
- regulace výstavby nových přístavišť, kotvišť pro lodě, jachty apod. a s ní spojených zásahů do koryta (prohrádky, koncentrační stavby apod.) vzhledem k zachování ekosystému říčních náplavů a vodních a lužních biotopů.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- podpora a zajištění odstraňování nežádoucích invazních dřevin (např. pajasan žláznatý) a jejich porostů (solitéry či skupinky autochtonních dřevin pomístně ponechávat pro zachování biodiverzity a plnění ekologických funkcí včetně zachování krajinného rázu), za pomoci dotačních programů MŽP a MZe;
- zajištění odstraňování nežádoucích invazních druhů rostlin a jejich porostů zejména na cenných lokalitách vzácných druhů, v I. zóně CHKO ČS, MZCHÚ, EVL (křídlatky, netýkavka žláznatá, javor jasanolistý, pajasan žláznatý) za pomoci dotačních programů MŽP a MZe;
- zajištění managementu vzácných druhů rostlin, resp. lokalit s koncentrací výskytu vzácných druhů (např. drobnokvět pobřežní, šmel okolíčnatý, šáchor hnědý, blatěnka vodní, vodní makrofyta);
- zajištění managementu vzácných druhů živočichů, resp. lokalit s koncentrací výskytu vzácných druhů živočichů (např. bobr evropský, vydra říční);
- zajistit podporu porostů nebo jedinců původních druhů dřevin (např. topol černý);
- usilovat o zlepšení hydrických poměrů na lokalitách podél Labe zajištěním přeplavování, vytvářením tůní v prostoru koncentračních hrázek a jejich revitalizací a zlepšením managementu štěrků v rámci údržby vodního toku;
- usilovat o revitalizaci vodního toku Labe a ústí jeho přítoků.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Zachovaná rozloha ekosystému vodních toků, potočních a říčních luhů, náplavy – E ₃	3254 ha	zachování
Plocha štěrkopískových náplavů se zlepšenou kvalitou	3 ha	zlepšení

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Zachovaná rozloha ekosystému štěrkopískových náplavů bez invazních druhů dřevin a bylin	3 ha	zlepšení
Zachovalý vhodný ekosystém pro bobra evropského – počet jádrových zón	17	zachování
Plocha lužních lesů v MZCHÚ se zlepšenou dřevinnou strukturou	1,5 ha	zlepšení

E₄ – Sutě a skalní výchozy

Dlouhodobý cíl:

Zachovat stávající plochu ekosystému a částečně zlepšit jeho kvalitu, udržet populace na něj vázaných významných druhů rostlin a živočichů.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování rozlohy (ochrana před příp. další těžbou) a kvality ekosystému - zejména v MZCHÚ, EVL a I. zóně CHKO, zlepšení kvality na dříve degradovaných místech (např. opuštěná lomová tělesa, odlámaná skalní tělesa v okolí železnic, silnic);
- udržení populací významných druhů rostlin a živočichů sutí a skal a dalších vzácných druhů charakteristických pro CHKO České středohoří;
- rozšíření plochy ekosystému na cenných lokalitách, případně návazných a vzájemně propojených sousedních ekosystémech (viz ekosystém E₅ suchých trávníků, E₁ dubohabřin, příp. i další);
- výskyt expanzivních (třtina křovištní /*Calamagrostis epigejos*/) a invazních druhů rostlin snížený pod míru, ovlivňující kvalitu stanovišť, viz kap. 3.2.1.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- podpora a zajištění odstraňování nežádoucích náletových dřevin a jejich porostů (solitéry či skupinky autochtonních dřevin pomístně ponechávat pro zachování biodiverzity a plnění ekologických funkcí včetně zachování krajinného rázu);
- podpora (pomocí dotačních programů MŽP a MZe) a zajištění pravidelného odstraňování náletu, zlepšení osvětlení skal a sutí, vždy s ohledem na populace významných druhů rostlin a živočichů a jejich nároky viz kap. 2.1.2;
- speciální ochrana ledových jam (např. PP Plešivec, EVL Borečský vrch, PR Kamenná hůra) a ventarol (např. EVL Borečský vrch, PR Kamenná hůra) oplocením v případech ohrožení vysokou návštěvností;
- zajištění odstraňování, vyřezávání a vyžínání náletů a expanzivních druhů (např. kopřiva dvoudomá, hlohy, svída krvavá, trnka obecná) z exponovaných míst ledových jam a ventarol, výchozů skal (skalní stěny, geologické ukázky rozpadů hornin apod., např. EVL Radobýl, PP Plešivec, EVL Borečský vrch, PR Kamenná hůra);
- zajištění ochrany výskytu ZCHD a vzácných druhů rostlin na skalkách, skalách, skalních římsách, sutích a v jejich okolí formou extenzivní pastvy (kozy, ovce), odstraňování expanzivních křovin apod. (např. medvědice lékařská, kapradinka skalní, kosatec bezlistý, křivatec český, kavyly – všechny druhy, koniklec luční český, k. otevřený, violka obojetná, sleziník netíkovitý, další mechy, lišejníky);
- zajištění ochrany lomových těles, skalních ploten vzniklých odlámaním skal při stavbě silnic, železnic apod., s výskytem vzácných druhů rostlin, živočichů před nevhodnými

způsoby zásahů – např. drastická likvidace vegetačního krytu skal s výskytem vzácných druhů apod.;

- zajištění managementu vzácných druhů živočichů, resp. lokalit s koncentrací výskytu vzácných druhů živočichů v EVL Porta Bohemica;
- zajistit podporu porostů nebo jedinců vzácných druhů dřevin např. jeřábu labského, j. českého, j. soutěskového, j. milského, dubu pýřitého, růže bedrníkolisté, r. keltské na sutích, při okrajích skal odstraňováním náletů expanzivních druhů;
- zajistit odstranění krmných mysliveckých zařízení (krmeliště, újediště, vnadiště) z ochránářsky cenných lokalit skal, skalních stepí, sutí (např. EVL Raná-Hrádek, EVL Oblík-Srdov-Brník, EVL Lovoš, EVL Borečský vrch, EVL Ostrý, PP Radobýl, PP Kamenná hůra), příp. i z blízkosti těchto lokalit tak, aby byl minimalizován vliv požeru a rozrývání na ekosystém;
- prosazovat snižování stavu spárkaté zvěře (jednání s uživateli honiteb a mysliveckými spolky) viz kap. 2.1.4.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Zachovaná rozloha ekosystému sutí a skalních výchozů E ₄	200 ha	zachování
Plocha sutí a skalních výchozů se zlepšenou kvalitou	70 ha	zlepšení
Ventaroly bez expanzivních druhů	10 ventarol	zlepšení
Výskyt druhu lomikámen trsnatý (<i>Saxifraga rosacea</i>)	50 m ²	zachování
Sutě bez invazních druhů	plocha 5 ha	zlepšení

E₅ – Suché teplomilné trávníky vulkanických vrchů a bílých strání s prameništi (úzkolisté a širokolisté suché trávníky, pěchavové a subhalofilní trávníky)

Dlouhodobý cíl:

Zachovat, případně zvětšit stávající plochu ekosystému a částečně zlepšit jeho kvalitu, udržet populace na něj vázaných významných druhů rostlin a živočichů.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování stávající plochy ekosystému;
- zachování kvality ekosystému a zejména v MZCHÚ a I. zóně CHKO zlepšení kvality na dříve degradovaných místech (a to i v návaznosti na Strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030);
- udržení populací významných druhů suchomilných a teplomilných rostlin a dalších vzácných druhů charakteristických pro České středohoří;
- udržení populací významných druhů živočichů;
- rozšíření plochy ekosystému s pravidelnou péčí na cenných lokalitách;
- výskyt expanzivních (třtina křovištní /*Calamagrostis epigejos*/) a invazních druhů rostlin snížený pod míru, ovlivňující kvalitu stanovišť, viz kap. 3.2.1;
- zamezení degradace biotopu vlivem vysokých stavů spárkaté a černé zvěře.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- podpora a zajištění odstraňování nežádoucích náletových dřevin a jejich porostů, včetně odstraňování pařezů (solitéry či skupinky autochtonních dřevin pomístně ponechávat pro zachování biodiverzity a plnění ekologických funkcí včetně zachování krajinného rázu);
- podpora (pomocí dotačních programů MŽP a MZe) a zajištění pravidelného kosení širokolistých a zčásti úzkolistých suchých trávníků, spojeného s výhrabem a odstraňováním pokosené hmoty v odpovídajících termínech a intervalech, vždy s ohledem na populace významných druhů rostlin a živočichů a jejich nároky viz kap. 2.1.2;
- podpora sečení šetrného vůči živočichům (tam, kde nejsou uvedené způsoby v rozporu s ochranou cílových ZCHD rostlin nebo nedochází k šíření expanzivních či invazních druhů):
 - kosení od jednoho okraje lokality ke druhému nebo od středu lokality k okrajům;
 - ponechávat nepokosené části (pásky, šachovnice, mozaika...);
 - při kosení za pomoci mechanizace nepoužívat na 1 lokalitě více strojů zároveň;
 - výška seče minimálně 6–7 cm;
 - ruční popř. malou technikou kosit vytipované velmi cenné trávníky.
- podpora extenzivní pastvy většiny úzkolistých, zčásti širokolistých suchých trávníků, subhalofilních, poháňkových a smilkových trávníků;
- vytipování, resp. aktualizace dat o cenných plochách ekosystému bez náležité péče, stanovení priorit, oslovení vlastníků, stanovení činností a zajištění pravidelného managementu pomocí příslušných dotačních nástrojů;
- zajištění opakovaného vyžínání porostů třtiny křovištní, případně využití poloparazitických druhů (rod kokrhel) k jejich potlačení;
- zajistit kosení, vytrhávání nebo – ve výjimečných, odborně odůvodněných případech – aplikace herbicidů pro eliminaci invazních druhů rostlin, viz kap. 3.2.1;
- ochrana biotopu před nevhodnými způsoby péče – mulčování, přihnojování, příliš časně kosení apod.;
- zajištění managementu lokalit hořečku nahořklého a koniklece otevřeného podle schválených záchranných programů nebo regionálních akčních plánů;
- zajištění managementu dalších vzácných druhů rostlin, resp. lokalit s koncentrací výskytu vzácných druhů (např. vstavačovitě – celá čeleď, kavyly – všechny druhy, koniklec luční český, k. otevřený, ovsíř stepní, hlaváček jarní, violka obojaká, divizna fialová, stařinec celolistý, kosatec bezlistý, křivatec český, kozinec bezlodyžný, k. dánský, k. rakouský, jitrocel přímořský, bařička bahenní);
- prosazování a podpora regionální luční směsi při zatravňování orné půdy či obnově travního porostu viz kap. 2.1.2;
- zajistit odstranění krmných mysliveckých zařízení (krmeliště, újediště, vnadiště) z ochránářsky cenných lokalit (např. EVL Babinské louky, EVL Bílé stráně u Litoměřic, EVL Lovoš, EVL Borečský vrch), příp. z blízkosti těchto lokalit tak, aby byl minimalizován vliv požeru a rozrývání na ekosystém;
- prosazovat snižování stavu spárkaté zvěře (jednání s uživateli honiteb a mysliveckými spolky) viz kap. 2.1.4.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Zachovaná rozloha ekosystému suchých luk – E ₅	936 ha	zachování

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Plocha suchých luk se zlepšenou kvalitou	100 ha	zlepšení
Zachovaná rozloha ekosystému suchých trávníků s výskytem orchidejí	40 ha	zachování
Zachovaná rozloha ekosystému suchých trávníků bez významného výskytu orchidejí	750 ha	zachování
Výskyt slanomilných druhů	1 ha	zachování

E₆ – Vlhké, mezofilní a podhorské louky, prameniště (pcháčové, aluviální, bezkolencové, ovsíkové, poháňkové)

Dlouhodobý cíl:

Zachovat a případně rozšířit plochu tohoto ekosystému a částečně zlepšit jeho kvalitu, a zároveň udržet populace na něj vázaných významných druhů rostlin a živočichů.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování stávající plochy ekosystému;
- zamezení postupné degradace zarůstáním křovinami a náletovými dřevinami a nevhodným managementem;
- udržení hnízdních možností ptáků vlhkých luk;
- udržení populací významných druhů rostlin i živočichů, zejm. modráška bahenního a m. očkovaného.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- podpora a zajištění odstraňování nežádoucích náletových dřevin a jejich porostů, včetně odstraňování pařezů (solitéry či skupinky autochtonních dřevin pomístně ponechávat pro zachování biodiverzity a plnění ekologických funkcí);
- podpora (pomocí dotačních programů MŽP a MZe) a zajištění pravidelného kosení mezofilních ovsíkových luk, vlhkých bezkolencových a pcháčových luk, spojeného s odstraňováním pokosené hmoty v odpovídajících termínech a intervalech, vždy s ohledem na populace významných druhů rostlin a živočichů a jejich nároky viz kap. 2.1.2;
- zajištění managementu lokalit zvonovce lilíolistého, vstavače kukačky podle schválených záchranných programů nebo regionálních akčních plánů,
- prosazování snižování stavu spárkaté zvěře (jednání s lesními správci a mysliveckými spolky) viz kap. 2.1.4.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Zachovaná rozloha ekosystému	3 479 ha	zachování
Rozloha ekosystému se zlepšenou kvalitou	150 ha	zlepšení
Výskyt druhu – zvonovec lilíolistý	100 trsů	zachování
Výskyt druhu – modrásek tečkovaný, modrásek bahenní	alespoň 12 mapovacích čtverců 1. řádu	zachování

3.1.3.2 Geologické a geomorfologické jevy

J1 Skalní výchozy neovulkanitů (případně jiných hornin), vodopády a pseudokrasové jevy

Dlouhodobý cíl:

- zachování významných lokalit neživé přírody - skalních výchozů, vodopádů a pseudokrasových jevů, a udržení bioty na ně vázané.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování skalních výchozů, vodopádů a pseudokrasových jevů bez poškození;
- zachování přirozené bioty vázané na tyto jevy.

Rámcová opatření:

- chránit specifický reliéf a významné geologické lokality před poškozením (např. vytěžením, nevhodným provedením rekultivací či zavážením starých lomů);
- zajistit údržbu geologicky významných lokalit, zejména ohrožených zarůstáním (NPP Dubí hora, NPP Panská skála) nebo skládkováním (NPP Kamenná slunce);
- regulovat turistické a sportovní využívání skalních útvarů i jeskyní, viz kap. 3.5;
- spolupracovat se správcí toků na údržbě vodopádů a přilehlých toků (zachované vodopády nezakryté popadanými kmeny, s volně průtočným vodním tokem, nezablokovaným naplaveninami nejružnějšího druhu);
- zajistit ochranu geologických lokalit před nelegálním sběrem minerálů (PR Čičov) a paleontologického materiálu (NPP Březinské tisy);
- zajistit ochranu jeskyní a v nich zimujících letounů (zejména PP Loupežnická jeskyně a Velká jeskyně skřítků);
- spolupracovat na návrhu vhodné rekultivace lomu Chraberce;
- udržovat informační tabule o neživé přírodě umístěné v terénu, doplňovat je na další lokality, viz kap. 3.3.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet poškození skalních výchozů, vodopádů a pseudokrasových jevů	0	zachování

J2 Sutě, ledové jámy a ventaroly

Dlouhodobý cíl:

- zachování nezazemněných a nezarůstajících ploch sutí, které ve svém nitru umožňují přirozené proudění vzduchu a životní podmínky pro nejružnější druhy organismů;
- zachování ventarol s maximální působností a udržení bioty na ně vázané.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování sutí, ledových jam a ventarol v současném stavu.

Rámcová opatření:

- chránit významné lokality před poškozením (např. vytěžením, nevhodným turistickým využitím či zavážením starých lomů);
- zajistit údržbu významných lokalit, zejména ohrožených zarůstáním (např. pravidelná údržba výdechů ventarol v NPP Borečský vrch spočívající v čištění jam od napadané hlíny a kamenů a odstraňování náletových dřevin a ruderalní vegetace, hlavně kopřiv);
- udržovat informační tabule o neživé přírodě umístěné v terénu, doplňovat je na další lokality, viz kap. 3.3.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet poškození sutí, ledových jam a ventarol	0	zachování

J3 Sesuvy

Dlouhodobý cíl:

- zachování sesuvů, včetně jejich přirozené dynamiky a udržení bioty na ně vázané;
- ochrana svahových nestabilit před realizací infrastrukturních záměrů.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování sesuvů bez poškození;
- zachování přirozené bioty vázané na tyto jevy.

Rámcová opatření:

- chránit před poškozením sesuvy ve volné přírodě, kde nepředstavují žádné ohrožení lidských sídel (např. Houžetín), a sledovat vývoj bioty na ně vázané;
- u sesuvů ohrožujících zástavbu sledovat průzkumné práce a zhodnotit nutnost jejich stabilizace;
- zajistit odborné zhodnocení ohrožení lokalit s výskytem svahových nestabilit v souvislosti s plánovanými liniovými dopravními stavbami.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet poškození sesuvů nepředstavujících ohrožení lidských sídel	0	zachování

3.1.3.3 Ostatní přírodní hodnoty

Dlouhodobý cíl:

Udržení krajinného systému dřevin rostoucích mimo les s důrazem na památné stromy, porosty krajinářsky významných alejí a stromořadí, porosty kamenných snosů, břehové porosty a staré extenzivní sady, který bude naplňovat všechny funkce na něj vázané (ekologické, krajinářské, estetické i kulturní), a to v souladu s požadavky dalších předmětů ochrany CHKO, především s ohledem na krajinný ráz, ochranu významných druhů rostlin a živočichů a posílení ekologické stability krajiny a při zajištění bezpečnosti v sídlech.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zmapovat a vyhodnotit významné stromy a krajinářsky významnou zeleň, vytvořit podklad pro státní správu (agenda kácení dřevin, péče o krajinu, péče o významné stromy). Evidovat významné stromy jako podklad pro vyhlášení památných stromů;
- udržovat dosavadní počet památných stromů, zrušit ochranu nevýznamných stromů a kompenzovat ho novým vyhlášením památných stromů, a to na základě databáze významných stromů;
- provádět pravidelnou kontrolu památných stromů a jejich vazeb;
- pravidelně provádět ošetření památných stromů, dle dostupných finančních prostředků zejména v zastavěných územích, kde hrozí škoda na životech a majetku;
- ve vybraných oblastech (Lounsko, Verneřicko) zahájit management dřevinných porostů kamenných snosů ve formě selektivních výřezů.

Rámcová opatření:

- památné a významné stromy:
 - zvýšit rovnoměrnost prostorové distribuce památných stromů (při vyhlášení se soustředit pokud možno na oblasti s malým zastoupením památných stromů);
 - zvýšit druhovou pestrost památných stromů;
 - stabilizovat koruny památných stromů v zastavěném území, aby nedošlo k ohrožení majetku a životů;
 - památné stromy ve volné krajině ponechat samovolnému vývoji;
 - vést databázi památných a dalších významných stromů;
 - kontroly památných stromů provádět každých pět let, vazby na památných stromech kontrolovat ze země jednou ročně, jednou za čtyři roky vazby kontrolovat lezeckým způsobem, jednou za osm let vazby vyměnit.
- extenzivní sady starých ovocných dřevin:
 - sady v krajině zmapovat, stromy v nich vyhodnotit z hlediska diverzity odrůd a zdravotního stavu;
 - dbát, aby sady nezarůstaly, mírně zarostlé obnovovat výřezem křovin;
 - zajistit stabilizování korun starých stromů, případně ponechání torza starých stromů;
 - podporovat doplňování sadů výsadbou ovocných stromů starých a regionálních odrůd;
 - podporovat hospodáře sadů, kterými mohou být zemědělci, soukromí vlastníci, spolky, samosprávy. Podpora může být např. finanční podporou managementu, pomocí při podání výsadbových nebo revitalizačních projektů;
 - předejít likvidaci ovocných stromů v půdních blocích, využívaných jako travní porosty a orná půda;
 - využívat v práci s veřejností činnosti místních komunit navázané na sady (společné výsadby, moštování, slavnosti).
- porosty kamenných snosů:
 - podporovat diverzitu porostů kamenných snosů z hlediska dřevinného zápoje (zcela porostlé dřevinami, částečně porostlé dřevinami, holé), aby fungovaly jako biokoridory různých typů biotopů;
 - podporovat dynamickou mozaiku porostů kamenných snosů (v časové posloupnosti vyřezávat dřeviny z kamenných snosů, nechávat zarůst);

- nepodporovat kontinuální pastvu na kamenných snosech a zachovávat je bez stavební činnosti.
- porosty břehových porostů:
 - obecně chránit břehové porosty před kácením, podporovat je jen za účelem oslunění starých stromů;
 - podporovat ořez na hlavu u dřevin s dobrou výmladností, zejména vrb;
 - v případě ohrožení nemovitostí přednostně podporovat ořezávání stromů;
 - zajistit ponechávání dřevin, i mrtvých, na drobných tocích a v drobných tocích kvůli jejich důležité funkci filtrace znečištění, zvyšování morfologické diverzity, zvyšování biodiverzity (Just et al., 2020).
- aleje a stromořadí:
 - chránit před jejich systematickou likvidací;
 - podporovat odborný řez stromů, zejména ovocných;
 - podporovat selektivní kácení v případě nutnosti, kdy není proveditelný zdravotní řez;
 - podporovat náhradní výsadbu za pokácené stromy podle místního kontextu (ovocné stromy místních odrůd, stanovištně původní druhy dřevin).

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Rozloha území prozkoumaného z hlediska krajinářsky významné zeleně	500 km ²	zlepšení
Počet položek památných stromů	min. 120	zachování
Počet ošetřených památných stromů/rok	min. 3 ks	zachování
Počet stromů v databázi významných stromů a jejich hodnocení	min. 30	zlepšení
Počet zkontrolovaných památných stromů/5 let	min. 160	zlepšení
Délka prořezaných dřevinných porostů kamenných snosů	min. 2 km	zlepšení
Počet vrb ořezaných na hlavu	min. 30	zlepšení

3.2 Invazní a nepůvodní druhy

3.2.1 Invazní a nepůvodní druhy rostlin

Dlouhodobý cíl:

Ochránářsky nejcennější části krajiny (zejména MZCHÚ včetně jejich ochranných pásem a další území v I. a II. zóně CHKO) bez přítomnosti invazních druhů, které je možné efektivně a účelně vyhubit, ostatní části CHKO bez nebezpečných ohnisek šíření takovýchto druhů. Především se jedná o nepůvodní dřeviny s velkým invazním potenciálem, jako jsou javor jasanolistý (*Acer negundo*), pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*), trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*) nebo kustovnice cizí (*Lycium barbarum*), a statné vytrvalé byliny schopné tvořit monodominantní porosty, jako jsou křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*), k. česká (*R. × bohemica*) a k. sachalinská (*R. sachalinensis*), hvězdnice kopinatá (*Aster lanceolatus*), slunečnice topinambur (*Helianthus tuberosus*), zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*) a z. obrovský (*S. gigantea*), lupina mnoholistá (*Lupinus polyphyllus*), boryt barvířský (*Isatis tinctoria*).

Potlačený výskyt expanzivních druhů na lokalitách, kde ohrožují předměty ochrany.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- dokončení odstraňování porostů invazních druhů na stávajících rozpracovaných lokalitách;
- sledování a případná likvidace regenerujících jedinců na místech provedených zásahů;
- vytvoření plánu monitoringu nejzávažnějších invazních druhů v krajinném měřítku na základě dostupných informací v NDOP i dalších zdrojů, prioritizace monitoringu dle lokalit a druhů a vypracování plánu dalších zásahů dle výsledků sledování;
- potlačení vybraných populací v MZCHÚ a jejich ochranných pásmech nebo v nebezpečných ohniscích šíření v ostatních částech krajiny podle prioritizace na základě současných znalostí i průběžného monitoringu u druhů (javor jasanolistý, pajasan žláznatý, trnovník akát, zlatobýl obrovský, z. kanadský, slunečnice topinambur, lupina mnoholistá, boryt barvířský, křídlatka, bolševník velkolepý – minimálně v rozsahu uvedeném v indikátorech);
- pokračování a rozšíření spolupráce s obcemi, jak v rovině informační a osvětové (vyloučení výsadb invazních druhů), tak v praktických zásazích proti invazním druhům.

Rámcová opatření:

- podporovat a v nejcennějších lokalitách zajistit odstranění křídlatek kombinací kosení a použití herbicidu;
- v rámci lesního hospodaření podporovat redukci a v MZCHÚ případně zajišťovat redukci až úplné odstranění trnovníku akátu, pajasanu žláznatého a javoru jasanolistého, u trnovníku akátu včetně potlačování jeho výmladnosti s využitím herbicidu;
- podporovat a v MZCHÚ zajišťovat redukci borytu barvířského vytrháváním;
- podporovat a v MZCHÚ zajišťovat redukci lupiny mnoholisté, zlatobýlu obrovského a z. kanadského kosením, příp. vytrháváním;
- podporovat a v MZCHÚ zajistit využití poloparazitických druhů (rod kokrhel) k potlačení třtiny křovištní, popř. jiných druhů expanzivních trav;
- spolupracovat se samosprávou i dalšími partnery v území na předcházení šíření i potlačování invazních druhů;
- informováním hospodařících subjektů i veřejnosti předcházet cíleným výsadbám i zavlékání druhů – především mimo zastavěná území obcí, ale u nejnebezpečnějších druhů i v intravilánu;
- sledovat výskyt invazních druhů s důrazem na druhy, které se v území nejvíce šíří;

- sledovat výskyt invazních a expanzivních druhů na ochránářsky cenných lokalitách a operativně reagovat v případě jejich progresu.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet ohnisek bolševníku velkolepého v CHKO	0	zlepšení stavu
Odstranění lupiny mnoholisté z MZCHÚ	0,5 ha	zlepšení stavu
Odstranění borytu barvířského z MZCHÚ	1 ha	zlepšení stavu
Odstranění křídlatek	2 ha	zlepšení stavu
Odstranění akátu v MZCHÚ	1 ha	zlepšení stavu
Převod akátin v lesních porostech na lesy s přirozenou druhovou skladbou	2 ha	zlepšení stavu
Převod lesních porostů s borovicí černou na lesy s přirozenou druhovou skladbou v MZCHÚ	1 ha	zlepšení stavu
Potlačit expanzivní druhy (zejména třtina křovištní, ovsík vyvýšený) v MZCHÚ	2 ha	zlepšení stavu

3.2.2 Invazní a nepůvodní druhy živočichů

Dlouhodobý cíl:

Území CHKO bez negativního vlivu populací nepůvodních druhů živočichů na předměty ochrany CHKO a další významné druhy.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- snížení stavů nepůvodní zvěře, a to zejména daňka skvrnitého (*Dama dama*) a muflona (*Ovis aries musimon*) případně jelenů sika (*Cervus nippon* sp.);
- redukce až eliminace výskytu mývala severního (*Procyon lotor*), psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*), nutrie říční (*Myocastor coypus*) a norka amerického (*Neovison vison*);
- omezení výskytu hlaváče černoústého (*Neogobius melanostomus*), karase stříbřitého (*Carassius gibelio*), stěvličky východní (*Pseudorasbora parva*) a sumečka amerického (*Ameiurus nebulosus*) v rybnících v majetkové správě AOPK ČR, v izolovaných tůních a dalších přírodovědně hodnotných vodních plochách (např. EVL Březina a EVL Dobrná);
- omezení výskytu želvy nádherné (*Trachemys scripta* spp.), především na menších vodních plochách, kde může negativně ovlivňovat ostatní biotu;
- redukce početnosti a omezení šíření nepůvodního raka pruhovaného (*Orconectes limosus*);
- pokračování v likvidaci nepůvodního trnovníku akátu (*Robinia pseudoacacia*) a dalších nepůvodních rostlin a tím eliminovat výskyt nepůvodních druhů bezobratlých, viz kap. 3.2.1;
- pokračování v mapování a monitoringu významných nepůvodních druhů živočichů a jejich vlivu.

Rámcová opatření:

- provádět systematický monitoring výskytu invazivních druhů živočichů na území CHKO a na základě výsledků provést příslušná opatření k jejich redukci či eliminaci, sledovat výskyt i za hranicí CHKO, pokud hrozí rozšíření druhů z těchto území, viz též kap. 3.4;
- osvětovou činností pro veřejnost (přednášky, propagační materiály, exkurze apod.) bránit dalšímu šíření nepůvodních a invazivních druhů v CHKO jako jsou nepůvodní druhy raků, želva nádherná (*Trachemys scripta* spp.), nutrie říční (*Myocastor coypus*), mýval severní (*Procyon lotor*), psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*) nebo norek americký (*Neovision lotor*);
- požadovat u orgánů státní správy myslivosti snížení stavů nepůvodní zvěře (zejm. jelen sika, daněk evropský a muflon), případně i odstřelem mimo stanovenou dobu lovu;
- omezit ve spolupráci s ČRS zarybnování toků či rybníků nevhodnými nepůvodními druhy ryb;
- prosazovat důkladné kontroly násad s cílem nerozšiřovat nepůvodní druhy zejm. střevličku východní a karase stříbřitého;
- v případě zjištění výskytu střevličky východní či karase stříbřitého iniciovat či přímo zajistit odlov jedinců (pomocí el. agregátu, výlov rybníka, vyčerpání vody z tůní); ponechat vodní plochu v zimním období dočasně bez vody a nechat vymrznout, na velkých nádržích regulovat stavy pomocí manipulace s vodou – zaklesnutí hladiny po vytření karasů, viz kap. 2.1.3;
- na lokalitách s výskytem nepůvodních raků prosazovat zimování rybníků (s ohledem na ostatní předměty ochrany) a provádět případný individuální sběr, viz kap. 2.1.3;
- zajistit sledování ohnisek výskytu nepůvodních druhů raků na vybraných tocích v CHKO (úseky řeky Labe protékající CHKO, Žernosecké jezero, a další přítoky Labe – Ploučnice a Bílina) a zásahy na snížení jejich populací;
- zajištění monitoringu výskytu želvy nádherné (*Trachemys scripta* spp.) na území CHKO, viz kap. 3.4;
- u myslivecké stráže a uživatelů honiteb prosazovat redukci stavů nutrie říční, mývala severního, psíka mývalovitého, norka amerického, příp. využít i §42 zákona č. 449/2001, viz kap. 2.1.4.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet tůní s výskytem nepůvodních druhů ryb	0	zlepšení stavu
Detailní monitoring invazivních druhů živočichů (viz kap. 3.4)	3 druhy hmyzu, 2 druhy korýšů, 2 druhy měkkýšů, 5 druhů ryb, 1 druh plaza, 7 druhů savců	zajištění
Počet nových lokalit s výskytem nepůvodních druhů raků	0	zachování stavu
Počet nových lokalit s výskytem nutrie	0	zachování stavu
Eliminace nepůvodních druhů ryb v EVL Březina a EVL Dobrná	0	zlepšení stavu
Eliminace invazivních druhů šelem	3 druhy	zlepšení stavu
Eliminace nepůvodních druhů spárkaté zvěře	3 druhy	zlepšení stavu

3.3 Práce s veřejností

Dlouhodobý cíl:

Místní i návštěvnická veřejnost, včetně vlastníků, hospodářů i politiků, chápající smysl ochrany přírody a krajiny a aktivně či pasivně podporující ochranu přírody a krajiny a respektující možná omezení z důvodu zachování přírodních a krajinných hodnot území.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zvýšené povědomí veřejnosti o významu chráněného území i o principech ochrany přírody a krajiny;
- veřejnost motivovaná k účasti na ochraně přírody a krajiny v CHKO České středohoří, spolupracující a podporující aktivity AOPK ČR;
- návštěvnická veřejnost spokojená s poskytovanými informačními zdroji AOPK ČR (např. internetové, terénní, tiskoviny apod.), umožňujícími poznávání přírody a krajiny CHKO České středohoří;
- snížení výskytu porušování platných právních předpisů týkajících se ochrany přírody a krajiny veřejností;
- zapojení obcí a dalších subjektů do péče o krajinu Českého středohoří a předcházení negativním jevům v přírodě (nelegální kulturní akce, živelné sportovní aktivity apod.).

Rámcová opatření:

- zpracovat Koncepti práce s návštěvnickou veřejností pro CHKO České středohoří včetně vyhodnocení potřebnosti budování návštěvnické infrastruktury (např. Domu přírody Českého středohoří);
- každoročně sestavovat regionální akční plán práce s veřejností a vyhodnocovat jeho plnění, při jeho sestavování zohledňovat aktuální potřeby, trendy a moderní formy práce s veřejností;
- využívat po zpracování strategický dokument Konceptu práce s návštěvnickou veřejností pro CHKO České středohoří;
- pravidelně interpretovat území CHKO a péči o něj, a to jak formou elektronickou (web, facebook), tištěnou (publikace, články v lokálních i regionálních periodikách, terénní infrastruktura apod.), tak přímou v podobě různých akcí pro veřejnost;
- spolupracovat se zástupci sdělovacích prostředků na vytváření pozitivního povědomí o CHKO a její ochraně;
- zajistit kvalitní péči o terénní informační systém pro veřejnost včetně jeho obnovy a v případě potřeby jej rozšířit nebo naopak omezit,
- spolupracovat s významnými partnery v regionu, kteří se zabývají prací s veřejností (např. Středisko ekologické výchovy SEVER Litoměřice, o. p. s., pULec - První ústecké environmentální centrum, z. s., Správa NP České Švýcarsko, Lesy České republiky, s. p., Muzeum v přírodě Zubrnice), a to především u příležitosti významných dní a akcí z hlediska ochrany přírody (Den Země, Slavnosti stepí, Slavnosti pastvin, Podzim na vesnici);
- spolupracovat se samosprávou obcí, měst a kraje, s vysokými školami, neziskovými organizacemi, s muzei, odbornými pracovišti i samostatnými odborníky na společných projektech a zajistit informovanost veřejnosti o nich;

- zvýšit aktivitu stráže přírody, zajistit pravidelné vzdělávání (odborné úrovně v oblasti legislativy, komunikace s veřejností, zdravotvědy, ochrany přírody i místní znalosti CHKO) a pořádat min. 2x ročně setkání členů stráže přírody;
- spolupracovat s dalšími subjekty provádějícími kontrolní činnost na území CHKO (Policie ČR, ČIŽP, lesní stráž, myslivecká stráž),
- snižovat negativní vliv sportovních a rekreačních aktivit v místech a době, kde hrozí rušení vzácných živočichů či poškození cenných biotopů;
- pokračovat v komunikaci a osvětě s hospodařícími subjekty a vlastníky půdy v CHKO;
- zajišťovat pravidelnou a funkční kontrolní službu v lokalitách s vysokou návštěvností, zranitelných lokalitách a na místech s opakovanými problémy;
- udržovat funkční GPS audioguide po CHKO a dle potřeby a možností rozšiřovat nabídku tras;
- koordinovat akce pro veřejnost se správami sousedních ZCHÚ (CHKO Labské pískovce, CHKO Lužické hory, NP České Švýcarsko, CHKO Kokořínsko – Máchův kraj);
- spolupracovat se zájmovými organizacemi, které jsou svým zaměřením orientovány na činnosti v přírodě (KČT, ČSOP, ČSO, ČRS, ČESON, Česká botanická společnost, Česká společnost entomologická, Junák - český skaut) a jejich prostřednictvím působit na veřejnost.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Zpracování Koncepce práce s návštěvnickou veřejností	1	Zlepšení
Počet aktivních členů stráže přírody (každý nejméně 6 aktivit za rok - služeb vykázaných hlášenkou, či účast na akcích pro veřejnost)	min. 15 aktivních členů	Udržení
Počet setkání se členy stráže přírody a čekateli	min. 2 ročně	Udržení
Počet realizovaných akcí pro širokou veřejnost, včetně akcí spolupřítaných s partnery z regionu	min. 10 ročně	Udržení
Počet aktualit/pozvánek na akce na internetových stránkách CHKO	min. 15 ročně	Udržení

3.4 Monitoring

Dlouhodobý cíl:

Dobrá znalost stavu a trendu vývoje předmětů ochrany CHKO. Mimo vybraných indikátorů jsou sledovány i aktuální hodnoty dalších ukazatelů, umožňující postihnout jednotlivé změny a definovat jejich příčiny. Ucelený přehled znalostí o aktuálním stavu a rozšíření významných rostlinných a živočišných druhů i jejich společenstvech, o jejich vývoji a dlouhodobějších změnách. Definované významné ohrožující faktory a stanovená vhodná managementová opatření pro významné druhy, celá společenstva a další sledované jevy.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- znalost aktuálních hodnot jmenovitých indikátorů stavu předmětů ochrany tak, aby mohlo být na konci platnosti plánu péče řádně vyhodnoceno plnění cílů stanovených plánem péče;
- aktuální údaje o účinnosti opatření prováděných ve prospěch předmětů ochrany;
- informace o evropsky chráněných fenoménech, nutné pro pravidelné reportování;
- inventarizace přírodovědně nejhodnotnějších lokalit na území I. zóny CHKO;
- sledování stavu krajiny (např. ploch trvalých travních porostů, prioritně cenných lučních biotopů).

Rámcová opatření:

- pokračovat v pravidelném mapování a monitoringu významných druhů rostlin a živočichů a rozšířit ho o vybrané indikační druhy či skupiny potřebné pro vyhodnocení plánu péče viz kap. 3.1.3 a 3.5;
- pokračovat v aktualizaci mapování biotopů;
- pokračovat v monitoringu biotopů (trvale monitorovací plochy – TMP);
- podrobněji monitorovat druhy a typy přírodních stanovišť jako předměty ochrany MZCHÚ a EVL;
- inventarizovat území připravovaná k vyhlášení MZCHÚ (pozornost věnovat všem relevantním skupinám rostlin a živočichů);
- zpracovávat inventarizační průzkumy na cenných a zajímavých lokalitách mimo MZCHÚ (zejm. v I. zóně) tak, aby byly k dispozici údaje o výskytu významných druhů z co největšího území;
- v případě potřeby (zastaralost, chybějící skupiny) pokračovat v inventarizacích stávajících MZCHÚ;
- pokračovat v monitoringu hlavních indikačních skupin z pohledu migrační prostupnosti (obojživelníci, plazi, velké šelmy apod.), viz kap. 3.1.2.3;
- zajistit cílený monitoring v lokalitách / oblastech s plánovanými záměry většího rozsahu (liniové stavby apod.) pro potřeby povolovacích procesů;
- zajistit potřebný monitoring pro vyhodnocení stanovených indikátorů plnění cílů tohoto plánu péče
- zajistit zpracování aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO viz kap. 3.1.1;
- aktualizovat a vyhodnotit údaje o změně krajinného pokryvu s využitím mapování CORINE land cover, včetně zhodnocení ekologické stability území;
- průběžně sledovat a vyhodnocovat efektivitu managementových opatření (monitoring KTP) a v případě potřeby navrhnout a realizovat vhodnější opatření;
- monitorovat účinnost různých agroenvironmentálních opatření;
- monitorovat škody zvěří v cenných lesních i travních porostech;
- pravidelně mapovat výskyt vybraných invazních rostlin a živočichů na území CHKO, nálezy zadávat do NDOP viz kap. 3.2;
- vytipovat a monitorovat kritická místa kolizí živočichů s dopravní infrastrukturou a rizikové lokality z pohledu střetu ptáků s el. vedením či skleněnými plochami viz kap. 3.1.2.3;
- pokračovat v mykologickém průzkumu území, především v MZCHÚ;
- pokračovat v pravidelném monitoringu říční sítě za účelem zjišťování stupně průchodnosti (migrační bariéry) a přirozenosti toku (biota, charakter koryta, břehů, porostu apod.);

- provést podrobné ichtyologické průzkumy na ochrannásky významných tocích na území CHKO a na tocích, kde probíhají preventivní i akutní zásahy v souvislosti s ochranou proti povodním (zejména Bystrá, Ploučnice, Jílovský potok);
- doplňovat data do nálezové databáze AOPK ČR, prioritně se zaměřit na zvláště chráněné a další významné druhy; trvat na striktním zadávání všech zjištěných nálezových dat získaných při výzkumech na objednávku AOPK ČR do NDOP;
- spolupracovat s univerzitami a výzkumnými ústavy na zadávání (vedení) diplomových prací, výzkumů v CHKO; upřednostňovat práce s praktickým ochrannáským významem a práce získávající chybějící údaje o území;
- přebírat vědecké údaje a informace, získávané na území CHKO jinými institucemi;
- intenzivně spolupracovat s odbornou veřejností;
- v případě zájmu informovat vlastníky a správce pozemků o realizaci a výsledcích monitoringu.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet sledovaných významných druhů nebo význačných pro ekosystémy – předměty ochrany	16*	zlepšení
Počet významných druhů jako indikátorů předmětů ochrany ekosystémů	8**	zachování
Počet indikačních skupin z pohledu migrační prostupnosti	5	zlepšení
Monitoring výskytu invazních druhů živočichů	3 druhy hmyzu, 2 druhy korýšů, 2 druhy měkkýšů, 5 druhů ryb, 1 druh plaza, 7 druhů savců	zajištění
Monitoring PPK – počet sledovaných lokalit	26 lokalit biotopů a 14 tůní	zachování
Monitoring biotopů – počet monitorovaných TMP	77 ploch	zachování

(*rostliny - kavyl olýsalý, koniklec otevřený, stařinec celolistý, střevíčník pantoflíček, vstavač kukačka, zvonovec liliolistý; živočichové - modrásek bahenní, m. očkovaný, m. vičencový, m. východní, okáč metlicový, o. skalní, přástevník kostivalový, saranče skalní, střevlík zlatý, ještěrka zelená, sysel obecný)

(**rostliny – slanomilné druhy, lomikámen trsnatý, zvonovec liliolistý; živočichové - modrásek bahenní, m. očkovaný, roháč obecný, strakapoud prostřední, bobr evropský)

3.5 Další speciální činnosti

3.5.1 Speciální činnosti pro druhy vázané na umělé antropogenně ovlivněné či vytvořené ekosystémy a biotopy a druhy vyžadující speciální ochranu a podporu

Na území CHKO České středohoří se vyskytuje řada významných druhů živočichů, které jsou vázány na umělé antropogenně ovlivněné či vytvořené biotopy a druhy vyžadující speciální ochranu a podporu.

Dlouhodobý cíl:

Stabilní či rostoucí populace významných synantropních druhů (netopýři, ptáci vázaní na lidská sídla jako např. vlaštovky, jiřičky, rorýsi, některé sovy, kavky), druhů zemědělské krajiny (např. koroptev, některé sovy, křeček polní) a druhů vyžadujících speciální ochranu a podporu (např. velké šelmy, dravci, čápi, lupenonoží koryši).

Cíl na období platnosti plánu péče:

- úkryty a hnízdiště významných druhů živočichů ochráněné před ničením a rušením;
- nově vytvořené biotopy významných druhů živočichů;
- veřejnost znalá problematiky konfliktních druhů a možností, jak předcházet škodám, spolupracující v tomto ohledu s OOP;
- pokračování v mapování aktuálního stavu a zajištění ochrany cílových druhů.

Rámcová opatření:

Druhy synantropní

- osvětou veřejnosti a spoluprací se stavebními úřady chránit populace významných synantropních druhů živočichů (např. rorýs obecný, vlaštovka obecná, jiřička obecná, netopýři) před nevhodnými zásahy při zateplování, rekonstrukcích budov apod. (přednášky, letáky, poradenství), viz kap. 2.2.2;
- spolupracovat s vlastníky, hospodáři a NNO při ochraně synantropně vázaných druhů sov (sova pálená), instalace speciálních budek, eliminace pastí, osvěta veřejnosti;
- zajistit ochranu letních a zimních kolonií netopýřů (ochrana doupných stromů, péče o letní kolonie – odstraňování trusu, zachování vletových otvorů a vhodný materiál při případné rekonstrukci půdních prostor apod.).

Druhy zemědělské krajiny

- ve spolupráci s vlastníky a hospodařícími subjekty chránit hnízda významných druhů ptáků (čejka chocholátá, koroptev polní, aj.) hnízdicích na zemědělské půdě před zničením během zemědělských prací (např. vyplocením hnízda), viz kap. 2.1.2;
- osvětou hospodařících subjektů snižovat množství používaných pesticidů (zejm. rodenticidů) na orné půdě, které mohou způsobit otravy necílovým živočichům (dravci, sovy, křeček polní, koroptev polní aj.), podporovat ponechávání strnišť přes zimu, zakládání remízů, využívání AEKO titulů (biopásky), instalace berliček pro dravce apod.

Druhy vázané na vodní prostředí

- příležitostně kontrolovat ekologický stav vodních toků, zejména s vazbou na minimální zůstatkové průtoky stanovené vodoprávním úřadem a ve spolupráci s ním požadovat nápravu zjištěných nedostatků (viz kap. 2.2.1);
- v rámci správní činnosti zajistit ochranu vodních toků před činnostmi způsobujícími jejich degradaci (znečištění, zneprůstupnění apod.) a negativně ovlivňujícími morfologii a hydrodynamiku koryta a dna toku – těžba sedimentů, technické úpravy toku apod., viz kap. 2.2.1 a kap. 3.1.2;
- při odbahňování/odstraňování sedimentů z vodních toků, např. v rámci protipovodňové ochrany, prosazovat odlov ryb na daném úseku toku a jejich zpětné navrácení až po zásahu s cílem zabránit nadměrným úhynům;
- osvětou ČRS prosazovat z pohledu ochrany přírody přijatelné zarybňování vodních toků (původní druhy ryb a místní genotypy), nebo ponechání vybraných úseků toků bez rybářského obhospodařování (viz kap. 2.1.3);

- pravidelně sledovat kvalitu vody na zájmových rybnících/přehradách (průhlednost, množství velkého a středního zooplanktonu apod.), a na základě výsledků jednat s vlastníky a hospodařícími subjekty o způsobu hospodaření (preferovat extenzivní chov);
- podporovat a vytvářet tůň vhodné pro obojživelníky a vodní bezobratlé a zajistit jejich údržbu;
- při odbahňování rybníků/nádrží s výskytem raka říčního zajistit jejich odlov a opětovné navrácení až po ukončení prací, požadovat, aby výlov nebyl prováděn za mrazu a rybník byl ideálně bezprostředně poté znovu napuštěn;
- chránit litorál a litorální porosty před zásahy vedoucími k jejich významné redukci či degradaci, pečovat o břehové porosty, redukci či obnovu provádět postupně a s přihlédnutím k jejich potenciálu z pohledu biodiverzity (zachování starých a dutých stromů, ponechání mrtvého dřeva apod.).

Druhy vyžadující speciální podporu

- předcházet rušení ochrany významných druhů ptáků v době hnízdění (čáp černý, výr velký aj.), zejm. usměrnit pohyb lesní a zemědělské techniky, příp. návštěvníků mimo hnízdiště (viz kap. 2.1.1);
- instalací hnízdních podložek, budek, úpravou stávajících hnízd zajistit podporu populací ochrany významných druhů živočichů (sovy, dravci, čápi, netopýři aj.);
- iniciovat úpravu stávajících míst, která fungují v krajině jako pasti pro drobné živočichy (šachty, jímky), v rámci vyjadřování se ke stavební činnosti předcházet vzniku takových míst, viz kap. 2.2.3.

Druhy se špatnou pověstí u části veřejnosti

- osvětou veřejnosti a hospodářů snižovat negativní vztah k druhům – vydra říční, bobr evropský, velké šelmy, dravci a sovy aj. (přednášky, letáky apod.);
- informovat veřejnost, jakým způsobem předcházet škodám způsobeným vybranými zvláště chráněnými živočichy (preventivní opatření s využitím dotačních programů OPŽP apod.), poradenství při podávání žádostí o újmu v případě škod;
- provádět pravidelný monitoring zájmových druhů a jejich populací (viz kap. 3. 4).

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet lokalit se zajištěnou péčí o letní kolonie letounů	8	zachování
Nevhodně upravené cesty v oblastech s výskytem lupenonohých koryšů či obojživelníků v loužích	0	zachování
Počet přednášek pro veřejnost s tematikou zájmových druhů	5 ročně	zajištění

3.5.2 Populace vstavače kukačky (*Anacamptis morio*)

Výchozí plánovací dokumentace: Regionální akční plán pro vstavač kukačka (*Anacamptis morio*) v CHKO České středohoří

Dlouhodobý cíl:

- vytvořit vhodné podmínky pro populaci vstavače kukačky na alespoň 4 lokalitách v Českém středohoří, přičemž cílovým stavem je přítomnost nejméně 100 jedinců na každé lokalitě po tři následující sezony.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- introdukovat druh vstavač kukačka na 3 lokality v CHKO České středohoří;
- zvýšit početnost populace u Staré Bohyně v PR Bohyňská lada na alespoň 100 jedinců po alespoň dvě sezony.

Rámcová opatření pro druh:

- ex situ kultivace. Odběr semeníků z lokality v PR Bohyňská lada cca do roku 2024, jejich výsev a pěstování v kultuře;
- vytvoření záložních populací. Vysazování hlíz z ex situ kultivace v PP Hradišťanská louka, v připravované MZCHÚ u Velké Javorské a v EVL Bohyňská lada – Chmelník – Lotarův vrch;
- oplocování jedinců na lokalitě. V případě introdukce instalovat kolem výsadeb oplocenku proti okusu a rytí. V případě hustých porostů vstavače kukačky položit do půdy pletivo proti rytí prasat;
- na původní lokalitě i na lokalitách záložních v rámci péče o biotop zajistit vhodný management (kosení 1 – 2 krát ročně, přepasení nebo pastva, pečlivé vyhrabání posečené hmoty a stařiny) ve vhodně zvolených termínech;
- v případě výběru lokality s náletovými dřevinami uplatnění výřezů. Všechny dosud vybrané lokality jsou dlouhodobě sečeny, takže zde není výřez nutný.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet kvetoucích jedinců	min. 80 kvetoucích jedinců alespoň v jednom z pěti po sobě jdoucích let v PR Bohyňská lada	zlepšení stavu
Počet lokalit záložních populací	min. 3 záložní populace v CHKO České středohoří	zlepšení stavu

3.5.3 Populace koniklece otevřeného (*Pulsatilla patens*)

Výchozí plánovací dokumentace: Záchranný program pro koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*)

Dlouhodobý cíl:

- prosperující populace druhu v CHKO (na stávajících lokalitách, obnova historických lokalit druhu);
- na lokalitách EVL Holý vrch u Hlinné, Boreč a Tobiášův vrch zajistit stabilní populaci druhu (počet kvetoucích jedinců dle velikosti lokality: Tobiášův vrch 50 ks, Borečský vrch 20 ks, Holý vrch u Hlinné 100 ks).

Cíle na období platnosti plánu péče:

- v EVL Holý vrch u Hlinné dlouhodobě zajistit takové podmínky, jež budou co nejlépe vyhovovat zájmovému taxonu, takže počet kvetoucích rostlin alespoň v jednom z pěti po sobě jdoucích let přesáhne 100 jedinců;
- podpořit stabilizaci populací zájmového taxonu na lokalitách NPR Borečský vrch a PR Tobiášův vrch tak, aby v nich počet kvetoucích rostlin alespoň v jednom z pěti po sobě jdoucích let přesáhnul 20 jedinců.

Rámcová opatření pro druh:

- pravidelná seč či pastva travních porostů s výskytem koniklece otevřeného s odstraněním vzniklé hmoty (seč). Po pastvě provést dosekání nedopasků často tvořených výmladky dřevin. Management je možné provádět od vysemenění semen - přibližně od poloviny června do září/října;
- výřez dřevin či jejich výmladků – rozšiřování a údržba potenciálně vhodných míst pro výskyt druhu. Vzniklou hmotu je nutné odstranit a zlikvidovat dle platných předpisů;
- každoročně kontrolovat funkčnost oplocení na lokalitě Borečský vrch;
- s ohledem na situaci kolem přemnožené spárkaté zvěře každoročně instalovat individuální ochrany na větší část kvetoucích jedinců v EVL Holý vrch u Hlinné. Při nárůstu populace koniklece otevřeného plotit jen částečně, max. 50 kvetoucích trsů;
- před začátkem vegetační sezóny ručně ošetřit místa výskytu konikleců – ruční vyhrabání mechu hráběmi, případně spadaneho listí (lokalita Holý vrchu u Hlinné a Tobiášův vrch). Na lokalitě Borečský vrch provést ruční odstranění biomasy v oplocence – ostříhání uschlých lodyh a zmlazujících dřevin, odstranění mechu a stařiny. Vzniklou hmotu odstranit z míst výskytu *P. patens*;
- každoročně zaznamenávat počet kvetoucích a sterilních jedinců, zaznamenávat také počet květů a monitorovat plochy s vysazenými jedinci a plochy výsevů semen. Monitoring provádět 2x za sezónu – nejdříve v březnu/dubnu kvetoucí rostliny, později (konec dubna, květen) dopočítat sterilní jedince a semenáčky;
- na lokalitách pokračovat v započatých aktivitách – dosadba napěstovaných rostlin v kultuře a výsevy semen získaných z kultury.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet kvetoucích jedinců	min. 100 kvetoucích jedinců alespoň v jednom z pěti po sobě jdoucích let v EVL Holý vrch u Hlinné	zlepšení stavu
Počet kvetoucích jedinců	min. 20 kvetoucích jedinců alespoň v jednom z pěti po sobě jdoucích let na lokalitách Borečský vrch a Tobiášův vrch	zlepšení stavu

3.5.4 Populace zvonovce liliolistého (*Adenophora liliifolia*)

Výchozí plánovací dokumentace: Záchranný program pro zvonovec liliolistý (*Adenophora liliifolia*)

Dlouhodobý cíl:

- prosperující populace druhu v CHKO (na stávající lokalitě a její rozšíření);
- na lokalitě EVL Babinské louky zajistit stabilní populaci druhu (počet kvetoucích jedinců, tj. trsů dle velikosti lokality 100 ks).

Cíle na období platnosti plánu péče:

- v EVL Babinské louky dlouhodobě zajistit takové podmínky, jež budou co nejlépe vyhovovat zájmovému taxonu, takže početnost populace dosáhne 100 trsů;
- podpořit stabilizaci populací zájmového taxonu v sousedství (lesní pozemky) tak, aby v nich počet kvetoucích trsů rostlin alespoň v jednom z pěti po sobě jdoucích let přesáhnul 20 jedinců (tj. velikost celé populace na Babinských loukách 120 trsů).

Rámcová opatření pro druh:

- zajistit pravidelnou mozaikovou seč travních porostů s výskytem zvonovce s odstraněním vzniklé hmoty (seč);
- zajistit management ploch s výskytem zvonovce, který je možné provádět od vysemenění semen - přibližně od poloviny srpna do listopadu, management je potřeba vždy přizpůsobit potřebám aktuálním potřebám zvonovce (posun fenofází atd.);
- na plochách s třtinou / bezkolencem (zároveň bez zvonovce a kokrhele) zajistit kosení minimálně 2x podle aktuální situace vývoje třtiny (první kosení na začátku metání třtiny, tj. druhá polovina června, první polovina července; druhá seč po opakovaném nárůstu biomasy);
- postupně zajistit plochu výskytu zvonovce bez přítomnosti třtiny křovištní a za snížené přítomnosti dalších druhů trav (za pomoci vhodně načasovaného násobného kosení, vysévání kokrhele luštince, jeho sekání po výsevu; případně sběru semen kokrhele po dozrání a využitím pro dosev na dalších plochách zatížených třtinou křovištní a dalšími druhy trav);
- zajistit oplocení, průběžné opravy rozšíření oplocení k zabránění pruníků zvěře (především prase divoké, daněk evropský, srnka obecná);
- zajistit odklizení pokosené biomasy mimo louku po každé seči;
- zajistit vybudování několika menších oplocenek v návazném lesním porostu (rozměry 5-10 x 5-10 m), vysetí jedinců zvonovce do oplocenek podle ZP;
- zajistit údržbu ploch menších oplocenek (výhrab napadaného listí, větví, prosvětlení), příp. spadlých stromů apod.;
- zajistit pěstování zvonovce v kultuře pro posilování populace na babinských loukách (v Botanické zahradě Teplice);
- provádět každoroční monitoring vývoje a změn populace zvonovce, zaznamenávání vývoje a změn situace na louce, sousedním lesním porostu po vybudování oplůtků (srovnávací fytoecologické snímky, transekty apod.);
- provádět monitoring vlivu různých typů managementu jak na populaci zvonovce, tak na druhovou skladbu luk (uvnitř i vně oplocenek);
- provádět monitoring vlivu jiných organismů na populaci druhu (poškozování květenství požerky, houbové organismy) - zajištění determinace a následné ochrany druhu před poškozením;
- provádět monitoring vývoje populace na vysetých plochách zvonovce;
- zajistit studium klíčivosti semen a ověřování existence semenné banky.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Počet kvetoucích jedinců	min. 100 kvetoucích jedinců alespoň v jednom z pěti po sobě jdoucích let na ploše louky	zlepšení stavu
Plochy s třtinou křovištní a jinými dominantními travami	plocha populace zvonovce a jeho nejbližšího okolí bez výskytu třtiny křovištní a jiných dominantních trav, ale se zachovalou druhovou diverzitou odpovídající stanovišti	zlepšení stavu

3.5.5 Populace okáče skalního (*Chazara briseis*)

Výchozí plánovací dokumentace: Regionální akční plán pro okáče skalního (*Chazara briseis*)

Dlouhodobý cíl:

- zajištění dlouhodobé existence životaschopné populace okáče skalního v oblasti Českého středohoří;
- navrácení druhu a zajištění jeho trvalého výskytu na historických lokalitách s příznivým managementem a dostatečnou plochou vhodných biotopů;
- vytvoření funkční metapopulace;
- monitoring stavu a početnosti populací.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- udržení a posílení stávajících populací na Lounsku a Litoměřicku;
- managementová opatření (pastva, výřezy dřevin, seč) na stávajících lokalitách i na potenciálních vhodných lokalitách.

Rámcová opatření pro druh:

- zajistit realizaci vhodného managementu (výřezy nežádoucích dřevin, seč a vyhrabávání stařiny, extenzivní pastva stád ovcí a koz);
- zajistit posilování dílčích populací výsadky z umělého chovu;
- provádět odstraňování porostů borytu barvířského (*Isatis tinctoria*) a případných dalších invazních a expanzivních druhů.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Stabilní dílčí populace v údolí Labe (Litoměřicko, Ústecko)	nižší stovky jedinců	zlepšení stavu
Stabilní dílčí populace na Lounsku	nižší tisíce jedinců	zachování současného stavu

3.5.6 Populace sysla obecného (*Spermophilus citellus*)

Výchozí plánovací dokumentace: Záchranný program sysla obecného (*Spermophilus citellus*) v České republice

Dlouhodobý cíl:

- zajištění dlouhodobé existence populací sysla obecného na stávajících lokalitách a zakládání nových kolonií na lokalitách jejich historického výskytu;
- vytvoření metapopulačního systému s celkovou početností minimálně 2500 jedinců po období alespoň 10 let.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zvýšení početnosti stávajících populací;
- zvýšení počtu lokalit výskytu;
- vytvoření migračních koridorů mezi stávajícími lokalitami výskytu (Raná-Hrádek, Hliniště, Písečný vrch, Odolický vrch);
- zlepšení potravní nabídky.

Rámcová opatření pro druh:

- posilování malých populací v souladu s probíhajícím záchranným programem;
- repatriace v souladu s probíhajícím záchranným programem;
- zajištění vhodného managementu na lokalitách s výskytem sysla obecného (výřezy, pastva, kosení) a v navazujících plochách s vhodným biotopem;
- zajištění vhodné péče u lokalit s potenciálem pro samovolné šíření či repatriaci sysla obecného (výřezy, pastva, kosení);
- navrhnutí propojení stávajících lokalit výskytu funkčními migračními koridory a koncepce propojení potencionálních lokalit;
- provádět pravidelný monitoring a kontrolu úspěšné reprodukce;
- zajištění výsadby ovocných stromů, dosévání vhodných druhů rostlin, osetí přiléhajících ploch vhodnými plodinami, ponechání části vypěstovaných plodin nesklizených;
- komunikovat s vlastníky a uživateli pozemků, podpora akceptace sysla v zemědělské krajině.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
Početnost populace	alespoň 2 populace s odhadovanou početností nad 200 jedinců	zlepšení stavu
Počet úspěšně založených populací	min. 4 populace s odhadovanou početností nad 100 jedinců	zlepšení stavu
Propojení populací	min. 3 vzájemně propojené populace	zlepšení stavu

4 Závěrečný přehled prioritních úkolů

4.1 Ochrana krajinného rázu

- zachovat unikátní reliéf vulkanického pohoří, usměrňovat těžbu nerostných surovin ve stávajících lomech, aby nedocházelo k dalšímu poškozování krajinných dominant;
- zachovat volnou krajinu bez nových ploch se zástavbou a bez nových negativních dominant, předcházet srůstání sídelních celků;
- chránit volnou krajinu před umísťováním technické infrastruktury s významným dopadem na krajinný ráz a přírodní hodnoty;
- udržet architektonicko-urbanistický charakter venkovských sídel, zejména jejich celkový obraz v krajině;
- usměrňovat nezbytnou liniovou technickou a dopravní infrastrukturu s cílem minimalizace narušení krajinného rázu;
- chránit krajinářský projev řek Labe a Ploučnice před znehodnocující stavební činností;
- zachovat či vytvářet vyváženou, esteticky hodnotnou a ekologicky stabilní mozaiku krajinného pokryvu s charakteristickými krajinnými prvky.

4.2 Zlepšování přírodních funkcí krajiny

- zlepšovat ekologickou stabilitu krajiny zvyšováním zastoupení přírodních a přírodě blízkých ekosystémů a péčí o vymezený ÚSES, zejména v zemědělsky intenzivně využívaných územích (Lounsko, Mostecko, část Litoměřicka);
- realizovat vymezené prvky ÚSES na orné půdě včetně doprovodných opatření (např. výsadby dřevin u budovaných cest) při realizaci komplexních pozemkových úprav;
- zvýšit podíl ekologicky stabilních lesních porostů úpravou druhové a věkové skladby;
- zajistit migrační prostupnost krajiny zaváděním vhodných opatření u liniových staveb, odstraňováním migračních překážek a zachováním nezastavěného území u zástaveb a území vymezeného jako biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců bez objektů snižujících migrační průchodnost;
- minimalizovat fragmentaci krajiny novými liniovými stavbami;
- na celém území CHKO zlepšovat přirozenou retenční schopnost krajiny, především obnovou vodního režimu mokřadů, revitalizací a renaturací upravených toků a jejich niv a usměrněním hospodaření v zemědělsky intenzivně využívaných částech území;
- zachovat stávající mokřady a zajistit zvětšení rozlohy vodních ploch a mokřadů a travních porostů;
- udržet krajinný systém dřevin rostoucích mimo les, který bude naplňovat všechny ekologické funkce na něj vázané;
- předcházet výstavbě v geologicky nestabilních územích (sesuvná území), případně jiné zásahy do nich minimalizovat.

4.3 Ochrana biologické rozmanitosti a zlepšování stavu klíčových ekosystémů

- zachovat nebo zlepšit stav přírodních stanovišť a druhů, které jsou předmětem ochrany ve vymezených EVL na území CHKO zajištěním péče o tato stanoviště a druhy v souladu se schválenými SDO;

- zachovat či zvýšit rozsah a kvalitu cenných nelesních společenstev (zejména stepi, bílé stráně, vlhké louky) prováděním speciálních managementových opatření nebo podporou tradičních forem zemědělství (pastva, kosení);
- zlepšit stav a kvalitu potočních luhů, zajistit obnovu a pravidelnou údržbu vlhkých pcháčových luk, v břehových porostech podporovat stanovištně původní druhy;
- zachovat či zvýšit rozsah a kvalitu cenných lesních ekosystémů, při obnově a výchově porostů podporovat stanovištně původní druhy, ponechávání tlejícího dřeva apod.;
- důsledně chránit před poškozením luční a lesní prameniště;
- zachovat přírodní nebo přírodě blízký charakter vodních toků a jejich niv, postupně zlepšovat stav technicky upravených vodních toků;
- zachovat podmínky pro existenci biotopu šterkových a bahnitých náplavů na Labi a dalších biotopů vázaných na řeku Labe;
- podporovat výsadbu a údržbu solitérních dřevin a jejich skupin v krajině včetně extenzivních sadů se starými ovocnými dřevinami;
- zajistit zachování společenstev s populacemi vzácných a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, udržet stabilní populace vzácných druhů, které mají v CHKO jedinou nebo v ČR nejsilnější populaci a vytvářet vhodné podmínky pro jejich rozvoj;
- naplňovat schválené záchranné programy a regionální akční plány;
- omezit výskyt invazních rostlinných a živočišných druhů v celém území a výskyt expanzivních druhů na ochrannářsky cenných lokalitách;
- podporovat přírodě blízkou rekultivaci (sukcesi) lomů po ukončení těžby nerostných surovin;
- zachovat geologické a geomorfologické útvary a na ně navazující jevy včetně přirozené bioty na ně vázané.

4.4 Další prioritní úkoly

- zpracovat odborný návrh nové zonace CHKO při zohlednění aktuálního stavu krajiny a nových poznatků o stavu přírodního prostředí CHKO;
- podporovat udržitelný turismus a udržet rekreační využívání oblasti bez vzniku nových rekreačních areálů ve volné krajině a bez významného rozšiřování lokalit intenzivně rekreačně využívaných;
- zlepšovat prostřednictvím dostupných komunikačních prostředků a aktivit informovanost veřejnosti o hodnotách a poslání CHKO České středohoří, podporovat aktivity veřejnosti k ochraně a péči o CHKO (např. prostřednictvím Domu přírody Českého středohoří);
- zpracovat Koncepti práce s návštěvnickou veřejností pro CHKO České středohoří;
- provádět opatření k usměrňování návštěvnosti, rozvíjet a udržovat systém naučných stezek;
- sledovat stav a trend vývoje předmětů ochrany CHKO a provádět monitoring návštěvnosti.

5 Seznam zkratek

AEKO – agroenvironmentálně-klimatické opatření
AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
ČESON – Česká společnost pro ochranu netopýrů
ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí
ČOV – čistírna odpadních vod
ČSO – Česká společnost ornitologická
ČSOP – Český svaz ochránců přírody
ČR – Česká republika
ČRS - Český rybářský svaz
ČSR – Československá republika
DP – dobývací prostor
EVL – evropsky významná lokalita
EVVO – environmentální vzdělání, výchova a osvěta
GPS – Global Positioning system
HS – hospodářský soubor
CHKO – chráněná krajinná oblast
IP LIFE – integrovaný projekt programu LIFE
KČT – Klub českých turistů
KPÚ/KoPÚ – komplexní pozemkové úpravy
KTP – krajinotvorné programy
k. ú. – katastrální území
LČR – Lesy České republiky
LHO – lesní hospodářská osnova
LHP – lesní hospodářský plán
LPIS – systém evidence půdy pro účely zemědělských dotací (land parcel identification system)
MVE – malá vodní elektrárna
MZD – meliorační a zpevňující dřeviny
MZe – Ministerstvo zemědělství
MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území
MŽP – Ministerstvo životního prostředí
NDOP – Nálezová databáze ochrany přírody
NN – nízké napětí
NNO – nestátní nezisková organizace
NP – národní park
NPP – národní přírodní památka
NPR – národní přírodní rezervace
OOP – orgán ochrany přírody
OP – ochranné pásmo
OPRL – oblastní plán rozvoje lesů
PDS – přirozená druhová skladba

PLO – přírodní lesní oblast
PP – přírodní památka
PPK – Program péče o krajinu
PR – přírodní rezervace
PÚR – politika územního rozvoje
SDO – souhrn doporučených opatření
SLT – soubor lesního typu
SRN – Spolková republika Německo
TMP – trvalé monitorovací plochy
TTP – trvalý travní porost
ÚAP – územně analytické podklady
ÚHÚL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesa
ÚSES – územní systém ekologické stability
VD – vodní dílo
VN – vysoké napětí
VPR – vesnická památková rezervace
VPZ – vesnická památková zóna
VRT – vysokorychlostní trať
VVN – velmi vysoké napětí
ZCHD – zvláště chráněný druh
ZCHÚ – zvláště chráněné území
ZP – záchranný program
ZPF – zemědělský půdní fond
ZÚR – zásady územního rozvoje

Zkratky dřevin jsou uvedeny podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování.

6 Použitá literatura

Anděl P., Mináriková T. et Andreas M. (eds.) (2010): Ochrana průchodnosti krajiny pro velké savce. Evernia, Liberec, 137 s.

AOPK ČR (2008): Metodické listy č. 13 k hospodaření na rybnících zakládaných či obnovovaných s finanční podporou MŽP.

AOPK ČR (2024): Nálezová databáze ochrany přírody. – URL: <https://portal.nature.cz>

Birklen P. et al. (2014): Rybí přechody. Edice Standardy péče o přírodu a krajinu. AOPK ČR, 35 pp.

Demek J. [ed.] (2006): Zeměpisný lexikon ČR - Hory a nížiny. Academia, Praha.

Grulich V. et Chobot K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, 35: 1–178.

Háková A., Klauďisová A., Sádlo J. et al. (2004): Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000. – Planeta XII/8: 1–144.

Hejda R., Farkač J. et Chobot K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Příroda 36: 1–612.

Hejduk S. et al. (2017): Sečení. Edice Standardy péče o přírodu a krajinu. AOPK ČR, 16 pp.

Hlaváč V., Anděl P., Pešout P., Libosvár T., Šikula T., Bartonička T., Dostál I., Strnad M. et Uhlíková J. (2020): Doprava a ochrana fauny v České republice. – Metodika AOPK ČR, Praha 2020, 293 str.

Holec J. et Beran M. [eds.] (2006): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky [Red list of fungi (macromycetes) of the Czech Republic]. – Příroda, 24: 1–282.

Chobot K. et Němec M. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, 34: 1–182.

Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky 1. Travinná a keříčková vegetace. Vegetation of the Czech Republic 1. Grassland and heathland vegetation. – Academia, Praha.

Chytrý M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Vegetation of the Czech Republic 2. Ruderal, weed, rock and scree vegetation. – Academia, Praha.

Chytrý M. [ed.] (2013): Vegetace České republiky 4. Lesní a křovinná vegetace. Vegetation of the Czech Republic 4. Forest and scrub vegetation. – Academia, Praha.

Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich V. et Lustyk P. [eds.] (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. – AOPK ČR Praha.

John V., Andres M., Skala P. et Číp D. (2018): Regionální akční plán pro okáče skalního (*Chazara briseis*). AOPK ČR. 22 pp.

Just T., Kujanová K., Černý K., Kubín M (2020): Ochrana a zlepšování morfologického stavu vodních toků: Revitalizace, dílčí vodohospodářská opatření, podpora renaturačních procesů. – AOPK ČR Praha.

Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štech M. & Štěpánek J.[eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha.

Kubát K., Hroudá L., Chrtek J. jun., Kaplan Z., Kirschner J. et Štěpánek J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.

Kučera J. et Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky (2005). *Příroda* 23: 1–104.

Liška J. et Palice Z. (2010): Červený seznam lišejníků České republiky (verze 1.1). *Příroda* 29: 1–135.

Löw & spol., s.r.o. (2010). Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO České středohoří. 54 s.

Matějů J. et Matoušová J. [eds.] (2020): Záchranný program sysla obecného (*Spermophilus citellus*) v České republice. AOPK ČR a Muzeum Karlovy Vary, 143 pp.

Marhoul P. et Turoňová D. [eds.] (2008): Zásady managementu stanovišť druhů v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000. Metodika AOPK ČR. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.

Mlíkovský J. et Stýblo P. (2006): Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky. Praha: ČSOP. 496 s.

MŽP (2009): Aktualizace státního programu ochrany přírody a krajiny ČR. 65 s.

MŽP (2014): Metodika managementu tlejícího dřeva v lesích zvláště chráněných území. Věstník MŽP XIV: 1-45 str.

MŽP (2016): Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2016-2025. 134 s.

MŽP (2016): Státní politika životního prostředí 2012-2020, aktualizace 2016. 112 s.

Neuhäuslová Z., Blažková D., Grulich V., Husová M., Chytrý M., Jeník J., Jirásek J., Kolbek J., Kropáč Z., Ložek V., Moravec J., Prach K., Rybníček K., Rybníčková E., Sádlo J. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České Republiky. Academia. Praha. 341 p.

Nová P. (2008): Příprava podkladů pro vytvoření katalogu lokalit potenciálně vhodných pro sysla obecného na území CHKO České středohoří. Studie pro AOPK ČR. 59 pp.

Ondráček Č., Blažejová E. (2020): Záchranný program pro koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*) v České republice. AOPK ČR. 51 pp.

Prausová R., Rybka V., Čepelová B., Vaculná L. (2020): Záchranný program pro zvonovec liliiolistý (*Adenophora liliifolia*) v České republice. AOPK ČR. 67 pp.

Pergl J., Sádlo J., Petrusek A., Laštůvka Z., Musil J., Perglová I., Šanda R., Šefrová H., Šíma J., Vohralík V. et Pyšek P. (2016): Black, Grey and Watch Lists of alien species in the Czech Republic based on environmental impacts and management strategy. – *NeoBiota* 28: 1–37.

Povodí Labe, státní podnik (2020): Provozní řád činností správce vodního toku Labe a správce vodní cesty Labe v EVL Porta Bohemica, Labe ř. km 736,78 - 796,45.

Prausová R., Rybka V., Čepelová B., Vaculná L. (2020): Záchranný program pro zvonovec liliovitý (*Adenophora liliifolia*) v České republice. AOPK ČR a MŽP ČR, 67 pp.

Ševčíková M. et al. (2017): Obnova travních porostů s využitím regionálních směsí osiv. Edice Standardy péče o přírodu a krajinu. AOPK ČR, 17 pp.

Šťastný K., Bejček V. et Němec M. (2017): Červený seznam ptáků České republiky. – *Příroda*, Praha, 34: 107–154.

Třešňák, D.; U - 24, s.r.o. (2013). Plán ÚSES CHKO České středohoří. 69 s.

Zavadil V., Sádlo J., Vojar J.[eds.] (2011): Biotopy našich obojživelníků a jejich management. AOPK ČR, Praha. p. 1-178.

Vlačiha V., Forejt M. (2020): Regionální akční plán pro vstavač kukačka (*Anacamptis morio*) v CHKO České středohoří. AOPK ČR. 32 pp.

7 Přílohy

Příloha č. 1

Rámcové směrnice péče o les v CHKO České středohoří

V Rámcových směrnících péče o les pro I. a II. zónu CHKO České středohoří jsou oproti OPRL pro PLO č. 5 zohledněna specifika hospodaření dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších úprav.

I. zóna CHKO

Území, která jsou zařazena do I. zóny CHKO, jsou v některých případech současně chráněna formou MZCHÚ (kategorie NPR, PR a PP). S ohledem na specifické předměty a cíle ochrany jednotlivých MZCHÚ může mít péče o lesy různou formu (i když se jedná o lesní porosty obdobného složení na obdobných stanovištích) a pro všechna MZCHÚ jsou zpracovány Rámcové směrnice péče o les v plánech péče o tato území.

Rámcové směrnice pro I. zónu CHKO jsou určeny pro lokality I. zóny CHKO, které nejsou součástí MZCHÚ nebo jsou součástí MZCHÚ, pro která nejsou směrnice zpracovány v plánech péče o tato MZCHÚ.

Číselné označení cílových HS vychází z přílohy č. 5 k vyhlášce č. 298/2018 Sb. a je v I. zóně CHKO upraveno pro kategorii lesa zvláštního určení, neboť lesy v I. zóně CHKO by mohly být do této kategorie zařazeny jako lesy potřebné pro zachování biologické rozmanitosti.

II. zóna CHKO

Pro území II. zóny jsou zpracovány Rámcové směrnice péče o les pro plošně nejvíce zastoupené cílové HS. Specifické požadavky vyplývající ze zvláštního zaměření v lesích zvláštního určení (např. v lesích příměstských a se zvýšenou rekreační funkcí) nejsou v rámcových směrnících řešeny.

III. (IV.) zóna CHKO

Pro území III., příp. IV. zóny CHKO nejsou Rámcové směrnice péče o les v Plánu péče o CHKO České středohoří kraj zpracovány. Pro území III., příp. IV. zóny se přebírají Rámcové směrnice péče o les vypracované ÚHÚL Brandýs nad Labem a uvedené ve schváleném Oblastním plánu rozvoje lesů (OPRL) pro Přírodní lesní oblast č. 5 České středohoří. Při jejich použití je však nutné promítnout omezení vyplývající ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Vysvětlivky:

Cílová dřevinná skladba (CDS):

V rámci cílového HS optimalizované zastoupení dřevin v mytném věku porostu, které odpovídá přírodním podmínkám souboru. Cílové druhové skladby jsou u jednotlivých dřevin udány v desítkách procent. Znaménko + vyjadřuje zastoupení nižší než 5 %.

Porostní typ:

Zařazení do porostního typu se provádí podle převládající dřeviny. Není-li pro převládající dřeviny rozlišen porostní typ, řadí se do příbuzného porostního typu, a to MD do HS „borového“, KL, JV, LP do „bukového“, OL, BR, OS, AK do porostního typu „ostatní listnaté“.

Hospodářský způsob:

- podrovní – při němž obnova lesních porostů probíhá pod ochranou těžného porostu
 - násečný – při němž obnova lesních porostů probíhá na souvisle vytěžené ploše, jejíž šíře nepřekročí průměrnou výšku těžného porostu
 - výběrný – těžba stromů se provádí dle cílových tloušťek tak, aby podporovala obnovu nebo zachování zastoupení celého spektra různě starých stromů na stejné ploše a v patrech pod sebou, a nedochází při ní k tvorbě ploch bez porostu dřevin (pasek); porostní zásoba je stejnoměrně rozmístěná po celé ploše lesa a je zde trvale udržovaný vertikální zápoj korun stromů
- https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDb%C4%9Brn%C3%BD_les_-_cite_note-rfr1-1

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
01 Mimořádně nepříznivá stanoviště	I., II.	Les ochranný	0Z, 0Y, 1X, 1Z, 1J, 2Z, 2Y, 3Z, 3Y, 3J, 5J, 4Y, 5Y, 4Z, 5Z	Doubravy, dubohabřiny, bučiny a suťové lesy	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
0Z	0Z BO 9, BR 1, DB				
1X,	1X DBP/DBZ 5-10, LP+-2, HB+-1, BB+-2, BRK, MK				
1Z,	1Z DB 8-10, BR +-1, HB+-1, LP+-1, BRK+-1, MK, BO +				
1J,	1J DB 5-10, LP+-2, HB+-1, BB+-2, BRK+-1, MK+-1				
2Z,	2Z DB 8, BK 2, HB, BR, BB, LP, BO+				
2Y,	2Y DB 7, BK 2, BO 1, HB, LP, BR+				
3Z,	3Z BK 5-6, DB 3-4, BO 1, LP+-2, BR+				
3Y,	3Y BK 5-6, DB 3, JD+-1, BO 1-2, BR+-1				
3J,	3J BK 2-3, DB 1, LP 2-3, JV 3, HB+-1, JD+-1, JL+				
5J	5J: BK 4, KL 3-4, JS +-2, JL +-2, JD +-2				
4Y, 4Z	4Y, 4Z BK 6-7, DB 1-2, BO 1, BR+-1				
5Y, 5Z	5Y, 5Z: BK 7-10, KL +-2, JD +-2, BR +-1, SM+-1				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
dubový, bukový		ostatní listnaté (BR, JS, JV)		borový	
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
(účelové výběry)					
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
Fyzický věk	nepřetržitá	Fyzický věk	nepřetržitá	Fyzický věk	nepřetržitá
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Udržení nebo obnova cílových přírodních biotopů. Do skalnatých částí a sutí nezasahovat (samovolný vývoj).					

Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií		
Jednotlivým nebo skupinovým výběr případně podpořit přirozenou obnovu, v okrajových částech možno použít clonné seče s přirozenou obnovou listnáčů (na 1J, 3J) a BO a SM. Extrémní části – skály, sutě ponechat bez zásahu.		
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu		
Mezery do 0,04 nezalesňovat. Individuální ochrany výsadeb. Podpora vtroušených nebo vzácných dřevin v nárostech. Přirozenou obnovu možno doplnit vnesením chybějících dřevin v hloučcích nebo jednotlivě. Min. % MZD 5 % 0Z: DB, BR 100 % 1X: DB, LP, HB, BB, BRK, MK 90 % 1Z: DB, BR, HB, LP, BRK, MK 90 % 2Z, 2Y: BK, DB, LP, BR, HB 90 % 3Z, 3Y, 4Z, 5Y, 5Z: BK, DB, JD, BR, LP 100 % 1J: DB, LP, HB, BB, BRK, MK 100 % 3J, 5J: BK, DB, LP, JV, HB, JD, JL		
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Individuální ochrana výsadeb. Výchova jen v nezbytném případě v mladších porostech s cílem zajištění ekologické stability a přírodě blízké druhové skladby. Potlačování geograficky nepůvodních druhů, podpora vtroušených nebo vzácných dřevin.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
Jednotlivé souše ponechat bez asanace nebo umožnit odkornění stojícího či pokáceného smrkového dříví (v blízkosti porostů hospodářského lesa), při respektování bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku. Nahodilé těžby provádět pouze z důvodu zajištění bezpečnosti.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany
20 Kyselá (exponovaná) stanoviště nižších poloh	I.	Les zvláštního určení	1N, 1C, 1A 2N, 2C, 2A, (2B9)	Doubravy a dubohabřiny

Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin

SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)
1N, 2N	1N, 2N: DB 7-8, LP(HB, BK) 2, BR 0-1, BO
1C, 2C	1C, 2C: DB 6-9, LP +-2, HB +-2, BK +-1, JS, JV, BB
1A, 2A,2B9	1A, 2A, 2B9: DB 5-7, (BK, LP) 2-3, HB +-1, JV +-2, JS, TR, BRK, BB

Porostní typ A	Porostní typ B	Porostní typ C
dubový	ostatní listnaté	

Základní rozhodnutí

Hospodářský způsob (forma)

násečný, v DB podrostní

Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba
130(- 150)	30	80 (BR) 110(JS, JV, LP)	30		

Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty

Zachování biotopu doubrav, v biologicky kvalitních porostech výběry ve prospěch vzácných druhů rostlin a živočichů, ve SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou DB.

Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií

V DB porostech obnova od S až V nebo dle konfigurace, přirozená obnova DB obsekem kvalitních dubů nebo náseky po spádnicí. LP, BK do stinného okraje, nebo lépe do předsunutých prvků, u LP, HB lze využít výmladky. V porostech ostatních listnáčů obsek jednotlivých dubů pro přirozenou obnovu a náseky po spádnicí s ponecháním jednotlivých listnatých výstavků (DB, LP, JV).

Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu

Výčet MZD	BK, DB, LP, HB, JV, JS, BRK, BB
-----------	---------------------------------

1A, 1C . MZD 80 %		1A, 1C: MZD 80 %	
1N, 2N, 2C, 2A: MZD 70 %		1N, 2N, 2C, 2A: MZD 70 %	
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)			
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově	
	Dle cílové druhové skladby		
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií			
Ochrana proti zvěři. V BO podporovat vtroušené listnáče (i v podúrovni), v DB porostech šetřit ostatní listnáče.			
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií			
V BO a DB porostech možno jednotlivé souše ponechat bez asanace nebo umožnit odkornění stojícího či pokáceného dříví (v blízkosti porostů hospodářského lesa), při respektování bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku. Bez zvláštních požadavků na technologie.			
Poznámka			
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.			

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
22 Kyselá stanoviště nižších poloh	I.	Les zvláštního určení	1K, 1S 2K, 2I, 2S6	Doubravy a dubohabřiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
1K	1K: DB 7-9, LP 1-2, HB +-1				
2K,	2K: DB 5-7, BK 3-4, BR, LP +-2, BO+				
2I,	2I: DB 6-7, BK 2, LP +1, HB, BR				
2S6	2S6: DB 5-8, LP(BK) +-2, HB +-2, (JV, JS) +-1				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
dubový		borový			
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrovní		holosečný, násečný			
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
140	30	110	20		
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu doubrav, v biologicky kvalitních porostech výběry ve prospěch vzácných druhů rostlin a živočichů, v BO porostech přeměna na porosty s převahou DB.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V BO porostech holoseč s postupem od V, BK (LP) do předsunutých prvků nebo na stíněný okraj seče, DB na plochu. V DB porostech okrajová clonná seč s rychlým uvolněním nárostů, BK (LP) do předsunutých skupin.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, DB, LP, HB, BR			
50 (100) %		45 %			
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)					

SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. V BO podporovat vtroušené listnáče (i v podúrovni), v DB porostech šetřit ostatní listnáče.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
V BO a DB porostech možno jednotlivé souše ponechat bez asanace nebo umožnit odkornění stojícího či pokáceného dříví (v blízkosti porostů hospodářského lesa), při respektování bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku, ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům.		
Bez zvláštních požadavků na technologie.		
Poznámka		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
24 Živná (exponovaná) stanoviště nižších poloh	I.	Les zvláštní ho určení	1B, 1D, 2B, 2H, 2B, 2S, (kromě 2S6), 2V	Doubravy a dubohabřiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
1B, 1D, 2S, 2H, 2B, 2D, 2V	1B, 1D: DB 5-8, LP 1-3, HB +-2, JV +-1, JS +-1, JL +-1, BB 2S, 2H, 2B: DB 6 7, BK 2 3, LP + 2, HB + 1, TR+ 2D: DB 6, BK 1, HB 1, LP 1, JV 1, JL, TR + 2V: DB 5-7, LP(BK) +-1, HB +-1, JS +-2, JV +-2, JL, TR +				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
dubový		ostatní listnaté		smrkový	
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrovní		podrovní, násečný			
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
160	40	80 (BR) 110(JS, JV,LP)	20 BR 30 JS, JV, LP	90	30
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu doubrav, v biologicky kvalitních porostech výběry ve prospěch vzácných druhů rostlin a živočichů, v SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou DB.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V BO a SM přeměna druhové skladby holá seč s postupem od V, v řidších BO porostech podsadby DB, BK. Stinné listnáče do předsunutých skupin. V DB porostech postup okrajovou clonnou sečí od V. Ponechat jednotlivé výstavky, zejména DB.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		DB, BK, LP, HB, JV, JS, JL, BRK, BB			

1B, 1D 80 % MZD 2S, 2H, 2B, 2D 70 % MZD	1B, 1D 80 % MZD 2S, 2H, 2B, 2D 70 %	80 % MZD
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti buření a zvěři. Podpora všech vtroušených listnáčů v úrovni, v DB porostech zachování listnáčů stinných dřevin v podúrovni.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. V BO a DB porostech možno jednotlivé souše ponechat bez asanace nebo umožnit odkornění stojícího či pokáceného dříví (v blízkosti porostů hospodářského lesa), při respektování bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku, ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům.		
Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Technologie nepoškozující půdní povrch.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu. Při obnově ponechávat několik jedinců (min. 5 ks/ha) domácích listnáčů jako trvalé výstavky (do rozpadu)		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany
40 Exponovaná stanoviště středních poloh	I.	Les zvláštníh o určení	3N, 4N 3A, 3B9, 4A, 4B9 3C, 4C	Bučiny

Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin

SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)
3N, 4N	3N, 4N: BK 6-9, (DB, LP, JD) 1-3
3A, 4A	3A, 4A, 3B9, 4B9: BK 6-8, DB +-2, JV (JS) +-2, LP+-1, JD
3C, 4C	3C, 4C: BK 6-8, DB 1-2, LP +-1, JV +-1, HB, TR

Porostní typ A	Porostní typ B	Porostní typ B
bukový	smrkový	

Základní rozhodnutí

Hospodářský způsob (forma)

podrostní		násečný, holosečný			
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
160	40(-50)	110	30		

Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty

Přírodě blízké porosty acidofilních a květnatých bučin (květnatých bučin na přechodu k suťovému lesu), s věkovou, výškovou a prostorovou diferenciací porostů s pestroutexturou, v nichž je realizováno nepasečné přírodě blízké hospodaření., ve SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou BK.

Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií

V SM a BO porostech při obnově zvyšovat zastoupení MZD. Náseky s postupem od V. BK, LP do stíněného okraje seče, JD a BK do předsunutých prvků, DB na plochu seče. Ponechat trvale výstavky vtroušených listnáčů, možno ponechat i výstavky BO pro zahuštění kultur. V BK porostech clonná seč s postupem od V, SV, místy v kombinaci se skupinovými účelovými výběry, postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření. JD do předsunutých prvků. Nesnižovat na úrovni porostních skupin zastoupení MZD.

Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu

Výčet MZD		3N, 4N: BK, DB, LP, JD 3A, 4A, 3B9: BK, JD, JV, JS, JL, LP 3C, 4C: DB, BK, LP, JV, JS, JL, JD
60 % MZD		60 % MZD
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. Pročistky v přehoustlých nárostech. V BO a SM porostech podporovat vtroušené listnáče (zejména BK) a JD i v podúrovni. V BK porostech podporovat JD a vtroušené listnáče.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři oplocením nebo nátěry. Ponechávat jednotlivé souše, zlomy, vývraty listnáčů (po dohodě s vlastníkem lesa). Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu. Při obnově ponechávat několik jedinců (min. 5 ks/ha) domácích listnáčů jako trvalé výstavky (do rozpadu).		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
42 Kyselá stanoviště středních poloh	I.	Les zvláštního určení	3K, 3I, 3S8 4S5	Bučiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
3K, 3I 3S8, 4S5	3K, 3I, 3S8, 4S5: BK6-7, DB3-4, JD+-1, LP				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
borový		smrkový		bukový	
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
násečný, holosečný		násečný, holosečný		podrovní	
Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba
120	30	110	30	160	40 (50)
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Přírodě blízké porosty acidofilních bučin, s věkovou, výškovou a prostorovou diferenciací porostů s pestroutexturou, v nichž je realizováno nepasečné přírodě blízké hospodaření., ve SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou BK.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V SM a BO porostech při obnově zvyšovat zastoupení MZD. Náseky s postupem od V. BK, LP do stíněného okraje seče, JD a BK do předsunutých prvků, DB na plochu seče. Ponechat trvale výstavky BK (cca 5ks/ha) a vtroušených listnáčů, možno ponechat i výstavky BO pro zahuštění kultur. V BK porostech clonná seč s postupem od V, SV, místy v kombinaci se skupinovitými účelovými výběry, postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření. JD do předsunutých prvků. Nesnižovat na úrovni porostních skupin zastoupení MZD.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, JD, LP, DB			
50 % MZD		50 (100) % MZD		50 % MZD	

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. Pročistky v přehoustlých nárostech. V BO a SM porostech podporovat vtroušené listnáče (zejména BK) a JD i v podúrovni. V BK porostech podporovat JD a vtroušené listnáče.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři oplocením nebo nátěry. Ponechávat jednotlivé souše, zlomy, vývraty listnáčů (po dohodě s vlastníkem lesa). Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům.		
Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
44 Živná stanoviště středních poloh	I.	Les zvláštních o určení	3S, 3B, 3H, 3D 4S, 4B, 4D, 4H	Bučiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT		Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)			
3S, 3B, 3H, 3D 4S, 4B, 4D, 4H		3S, 3B, 3H, 3D: BK5-7, DB3-4, HB-1, JD+-1, LP+-1, JV, KL 4S, 4B, 4B, 4H: BK7-8, JD2, DB+-1, LP+-1, JV			
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
bukový		smrkový			
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podroostní, výběrný		podroostní, násečný			
Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba
160	40 (50)	100	30		
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Přírodě blízké porosty květnatých bučin, s věkovou, výškovou a prostorovou diferenciací porostů s pestroutexturou, v nichž je realizováno nepasečné přírodě blízké hospodaření., ve SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou BK.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V SM porostech při obnově zvyšovat zastoupení MZD. Náseky s postupem od V-SV. JD a BK do předsunutých prvků. BK i clonnými skupinami z vtroušených jedinců. DB, LP, JV na plochu seče. Ponechat trvale výstavky BK (cca 5ks/ha) a vtroušených listnáčů, možno ponechat i výstavky BO pro dočasné zahuštění kultur. V BK porostech clonná seč s postupem od V, SV, místy v kombinaci se skupinovitými účelovými výběry, postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření. JD do předsunutých prvků. Zmlazení DB obsekem jedinců. Ve vhodných porostech možno po dohodě s vlastníkem přejít na jednotlivý nebo skupinový výběr. Nesnižovat na úrovni porostních skupin zastoupení MZD.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, DB, JD, LP, JV, HB, KL			
50 (100) % MZD		50 % MZD			

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)

SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
-----	--------------	---

Dle cílové druhové skladby

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií

Ochrana proti zvěři, ochrana proti buření (zvl. u JD). Pročistky v přehoustlých nárostech. Redukce zmlazení JS, příp. JV ve prospěch BK, DB, JD. V BO a SM porostech podporovat vtroušené listnáče a JD. V BK porostech podporovat JD, DB a vtroušené další listnáče.

Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií

Ochrana proti zvěři oplocením nebo nátěry. Ponechávat jednotlivé souše, zlomy, vývraty listnáčů (po dohodě s vlastníkem lesa). Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům.

Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch.

Poznámka

V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
46 Oglejená stanoviště středních poloh	I.	Les zvláštního určení	3O, 3V 4P, 4V, (4G)	Bučiny (s jedlí)	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
3S, 3B, 3H, 3D 4S, 4B, 4D, 4H	3V, 4V: BK 6-8, DB +-2, (JV, JS) +-1, LP +-1, JD +-1 3O,4O: BK 2-4, DB 3-5, JD +-2, LP 1, HB +-1, SM+ 4P: DB 3-4, JD 4-5, BK +-1, BR +-1, OS, OL+, SM+ 4G: JD 6, DB 3, OL 1				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
smrkový					
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrostní, násečný, výběrný					
Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba
100	30 (40 při zavádění JD)				
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Ve SM porostech postupná přeměna na biologicky vhodnější listnaté porosty s převahou BK, DB a příměsí JD.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V SM porostech při obnově zvyšovat zastoupení MZD. Náseky (případně pruhovou či skupinovou clonnou sečí) podle výskytu zmlazení, nebo s postupem od V-SV. JD a BK do předsunutých prvků. BK i clonnými skupinami z vtroušených jedinců. DB, LP, JV na plochu seče. Postup od V (proti větru). Prolomené a proředěné partie využít jako předsunuté skupiny pro BK, JD. Ponechat dle možnosti trvale výstavky (cca 5ks/ha) vtroušených listnáčů, možno ponechat i výstavky BO pro dočasné zahuštění kultur. JD do předsunutých prvků. Využít případně i zmlazení SM. Ve vhodných porostech možno po dohodě s vlastníkem přejít na jednotlivý nebo skupinový výběr. Nesnižovat na úrovni porostních skupin zastoupení MZD.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					

Výčet MZD		BK, DB, JD, LP, JV, HB, KL
35 % MZD		
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. Pročistky v přehoustlých nárostech. Redukce zmlazení JS, příp. JV ve prospěch BK, DB, JD. V SM porostech podporovat veškeré vtroušené listnáče.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři oplocením nebo nátěry. Ponechávat jednotlivé souše, zlomy, vývraty listnáčů (po dohodě s vlastníkem lesa). Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. V SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch. Využívat vhodné klimatické podmínky (sucho, mráz).		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany
54 (50) Živná (exponovaná) stanoviště vyšších poloh	I.	Les zvláštního určení	5B, 5D, 5S 5A, 5N, 5U	Bučiny

Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin

SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)
5B	5B: BK 7, JD 2, KL 1, JS, LP, TR
5D, 5U	5D, 5U: BK 7, JD 2, KL (JS) 1, JL, LP, SM
5S	5S: BK 8, JD 2, KL, BR, JR
5A, 5N	5A, 5N: BK 8, JD 2, KL, BŘ, JŘ

Porostní typ A	Porostní typ B	
bukový	smrkový	

Základní rozhodnutí

Hospodářský způsob (forma)

podrovní		podrovní, násečný			
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
160	40	110	30		

Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty

Přírodě blízké ekosystémy bučin (suťových lesů) s přirozenou strukturou (vertikální výstavba porostů středně až výrazně diferencovaná). Kvalitní porosty s rozmanitou prostorovou i druhovou strukturou blízkou PDS, s podílem výstavků, doupných stromů a stojícího a ležícího mrtvého dřeva.

Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií

V BK porostech clonná seč, příp. s přechody ke skupinovitě výběrnému způsobu. V zachovalých starých bučinách účelový výběr. Postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření. V podmínkách nevhodných pro přirozenou obnovu použít náseky, postup od S až SV. V SM porostech náseky až holá seč s postupem od V až S, se zachováním veškeré listnaté složky. BK do stíněného okraje, nebo předsunutých prvků, prolomené a proředěné partie využít jako předsunuté skupiny pro BK. Ponechávat výstavky (cca 5 ks/ha) i ostatních dřevin PDS zejména JD a cenných listnáčů (TR, BRK, JL). V porostech s neúspěšným nebo žádným přirozeným zmlazením je možno využít umělou obnovu dřevin PDS.

Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu**Výčet MZD**

BK, JD, JV, JL, LP, JS

90 % MZD

min. 50 % MZD

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)**SLT****druh dřeviny****komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově**

Dle cílové druhové skladby

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií

Ochrana proti zvěři a buření. Podpora vtroušených dřevin. Důraz na stabilitu porostu.

Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií

Ochrana proti zvěři. Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovci. Jednotlivé listnaté souše, vývraty a zlomy možno ponechat bez asanace (při respektování požadavků ochrany lesa, bezpečnosti a ochrany zdraví, životů a majetku). Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch - nebezpečí eroze.

Poznámka

V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu. Při obnově ponechávat několik jedinců (min. 5 ks/ha) domácích listnáčů jako trvalé výstavky (do rozpadu).

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
13 Přirozená borová stanoviště	II.	Les hospodářský	OK	Suché bory	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
OK	OK: BO7-8, BR1-2, DB+-2, BK+-2				
Porostní typ D					
borový					
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrovní, násečný					
Obmýcí	Obnovní doba	Obmýcí	Obnovní doba	Obmýcí	Obnovní doba
120	20				
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování nebo obnova biotopu v dobré kvalitě, s přítomností listnáčů a mrtvého dřeva (souše).					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
Pro přirozenou obnovu pruhové a skupinové clonné seče (max. 2 výšky), v případě nezdaru náseky s ponecháním výstavků BO. Maximálně využít přirozeného zmlazení borovice. Postup od JV-V. BK do předsunutých prvků.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		OK: BK, DB, JD, BR			
OK – 15 %,					
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)					

SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. DB nálety nutno včas uvolňovat. Protěžování příměsi MZD i v podúrovni. Péče o kvalitní jedince, negativní úrovňový výběr v méně kvalitních porostech, spodní etáž ponechat.		
Opatření ochrany lesa včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. Jednotlivé souše ponechat bez asanace nebo umožnit odkornění stojícího či pokáceného dříví, při respektování bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku. Bez zvláštních požadavků na technologie.		
Poznámka		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
21 Kyselá (exponovaná) stanoviště nižších poloh	II.	Les hospodářský	1C, 1A 2N, 2C, 2A, (2B9)	Doubravy a dubohabřiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
2N	2N: DB 7-8, LP(HB, BK) 2, BR 0-1, BO				
1C, 2C	1C, 2C: DB 6-9, LP +-2, HB +-2, BK +-1, JS, JV, BB, TR+				
1A, 2A,2B9	1A,2A,2B9: DB 5-7, (BK, LP) 2-3, HB +-1, JV +-2, JS, TR, BRK, BB				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
dubový		ostatní listnaté		borový	
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrostní		násečný, podrostní		násečný	
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
130(- 150)	30	80 (BR) 110(JS, JV,LP)	30	110	20
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu doubrav, v biologicky kvalitních porostech výběry ve prospěch vzácných druhů rostlin a živočichů, ve SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou DB.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V DB porostech obnova od S až V, přirozená obnova DB obsekem kvalitních dubů nebo náseky po spádnici. LP, BK do stinného okraje, nebo lépe do předsunutých prvků, u LP, HB lze využít výmladky. V porostech ostatních listnáčů a v porostech borových obsek jednotlivých dubů pro přirozenou obnovu a náseky po spádnici s ponecháním jednotlivých listnatých výstavků (DB, LP, JV).					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, DB, LP, HB, JV, JS, BRK, BB			

1A, 1C . MZD 80 %		1A, 1C: MZD 80 %	1A, 1C: MZD 65 %
2N, 2C, 2A: MZD 70 %		2N, 2C, 2A: MZD 70 %	2N, 2C, 2A: MZD 65 %
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)			
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově	
	Dle cílové druhové skladby		
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií			
Ochrana proti zvěři. V BO podporovat vtroušené listnáče (i v podúrovni), v DB porostech šetřit ostatní listnáče.			
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií			
V BO a DB porostech možno jednotlivé souše ponechat bez asanace nebo umožnit odkornění stojícího či pokáceného dříví, při respektování bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku. Bez zvláštních požadavků na technologie.			
Poznámka			
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.			

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
23 Kyselá stanoviště nižších poloh	II.	Les hospodářský	2K, 2I, 2S6	Doubravy a dubohabřiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
2K,	2K: DB 4-7, BK 3, BR, LP +-1, BO+				
2I,	2I: DB 6-8, BK 2, LP+-1, HB, BR				
2S6	2S6: DB 5-8, LP(BK) +-2, HB +-2, (JV, JS) +-1				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
dubový		ostatní listnaté		borový	
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrostní		holosečný, násečný, podrostní		holosečný, násečný	
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
140	30	110	20	110	20
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu doubrav, v biologicky kvalitních porostech výběry ve prospěch vzácných druhů rostlin a živočichů, v BO porostech přeměna na porosty s převahou DB.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V BO porostech násek až holoseč s postupem od V, BK (LP) do předsunutých prvků nebo na stíněný okraj seče, BO a DB na plochu, ponechat výstavky BO pro zahuštění obnovy. V DB porostech okrajová clonná seč s rychlým uvolněním nárostů, BK (LP) do předsunutých skupin.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, DB, LP, HB, BR			
80 (100) %		80 %		65 %	
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)					

SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. V BO podporovat vtroušené listnáče CDS (i v podúrovni), v DB porostech šetřit ostatní listnáče. Tlumení příměsi BR a OS.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
V BO a DB porostech možno jednotlivé souše ponechat bez asanace nebo umožnit odkornění stojícího či pokáceného dříví, při respektování bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku, ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovci. Bez zvláštních požadavků na technologie.		
Poznámka		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
25 Živná (exponovaná) stanoviště nižších poloh	II.	Les hospodářský	1B, 1D, 2B, 2H, 2B, 2S, (kromě 2S6), 2V	Doubravy a dubohabřiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
1B, 1D, 2S, 2H, 2B, 2D, 2V	1B, 1D: DB 5-8, LP 1-3, HB+-2, JV+-1, JS+-1, JL+-1, BB, BRK + 2S, 2H, 2B: DB 6-7, BK 2-3, LP +-2, HB +-1, BRK + 2D: DB 6, BK 1, HB 1, LP 1, JV 1, JL+ BRK + 2V: DB 5-7, LP (BK) +-1, HB +-1, JS +-2, JV +-2, JL				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
dubový		ostatní listnaté		smrkový	
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podroostní		holosečný, podroostní		Holosečný	
Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba
160	40	80 (BR) 110(JS, JV,LP)	20 (BR) 30 (JS, JV, LP)	90	30
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu doubrav, v biologicky kvalitních porostech výběry ve prospěch vzácných druhů rostlin a živočichů, v SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou DB.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V BO a SM přeměna druhové skladby holá seč s postupem od V. Stinné listnáče do předsunutých skupin. V DB porostech postup okrajovou clonnou sečí od V. V podmínkách nevhodných pro přirozenou obnovu (buřeň) obnova holou sečí s postupem od V. Ponechat jednotlivé výstavky, zejména DB a BRK.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		DB, BK, LP, HB, JV, JS, JL, BRK, BB			

1B, 1D 80 % MZD 2S, 2H, 2B, 2D 70 % MZD	1B, 1D 80 % MZD 2S, 2H, 2B, 2D 70 %	80 % MZD
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti buření a zvěři. Podpora všech vtroušených listnáčů v úrovni, v DB porostech zachování listnáčů stinných dřevin v podúrovni. Cílená podpora vzácnějších dřevin přirozené skladby (BRK, TR, JL). Tlumení příměsí BR a nadměrného zmlazení JS, HB.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. V BO a DB porostech možno jednotlivé souše ponechat bez asanace, při respektování bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku.		
Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Technologie nepoškozující půdní povrch.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu. Při obnově ponechávat několik jedinců (min. 5 ks/ha) domácích listnáčů jako trvalé výstavky (do rozpadu)		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
29 Olšová stanoviště	II. (I.)	Les hospodářský	1G, (1T) 2L 3L, 3U	Lužní lesy a olšiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
1G	1G: OLL 10, VR+, keře				
1T	1T: OLL 8, BR 2, SM+				
2L	2L: DB 5, JS 3, JV 1, OLL 1, OS, JL, TR				
3L	3L: OLL 7, JS 3, TP, OS, VR, KL, JV, DB				
3U	3U: JS 2-5, JV 1-4, DB 0-3, BK 0-2, JD 0-2, SM 0±, LP ±2, OLL ±2, JL ±1				
Porostní typ A		Porostní typ B			
olšový					
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
násečný, výběrný					
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba
90 (100)	20 (30)				
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu olšin, v biologicky kvalitních porostech výběry ve prospěch vzácných druhů rostlin a živočichů.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
Jednotlivý výběr, případně náseky nebo skupiny do 1 výšky porostu, využít přirozenou obnovu OL, BR. Obnova přirozená i umělá. Využít i pařezové výmladnosti OLL, provádět obsek JS.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		1T: OLL, BR 1G: OLL, VR 2L, 3L, 3U: VR, JV, LP, DB, JL, JS, (3U-JD)			

90 % MZD			
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)			
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově	
	Dle cílové druhové skladby		
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií			
Vyvýšená sadba. Ochrana proti buření a zvěři. Podpora vtroušených dřevin, dosadba chybějících cílových dřevin.			
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií			
Technologie nepoškozující půdní povrch nasazené ve vhodném období (za sucha nebo zámrazu).			
Poznámka			
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.			

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
41 Exponovaná stanoviště středních poloh	II.	Les hospodářský	3N, 4N 3A, 3B9, 4A, 4B9 3C, 4C	Bučiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
3N, 4N	3N, 4N: BK 6-9, (DB,LP,JD) 1-3				
3A, 4A	3A, 4A, 3B9, 4B9: BK 6-8, DB +-2, JV (JS) +-2, LP+-1, JD				
3C, 4C	3C, 4C: BK 5-7, DB 1-4, JD +-2, LP +-1, JV +-1, HB, TR, BRK				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ B	
bukový		smrkový			
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrostní		násečný, holosečný			
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
140	40	110	30		
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu acidofilních bučin, v biologicky kvalitních porostech převod na nepasečné přírodě blízké hospodaření, ve SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou BK.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V SM a BO porostech při obnově zvyšovat zastoupení MZD. Náseky s postupem od V až SV s ohledem na konfiguraci terénu. BK, LP do stíněného okraje seče, JD a BK do předsunutých prvků, DB na plochu seče. Ponechat trvale výstavky vtroušených listnáčů, možno ponechat i výstavky BO pro zahuštění kultur. V BK porostech clonná seč s postupem od V, SV, příp. s přechody ke skupinovité výběrnému způsobu. JD do předsunutých prvků. Nesnižovat na úrovni porostních skupin zastoupení MZD. V biologicky hodnotných porostech postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					

Výčet MZD		3N, 4N: BK, DB, LP, JD 3A, 4A, 3B9: BK, JD, JV, JS, JL, LP 3C, 4C: DB, BK, LP, JV, JS, JL, JD
60 % MZD		60 % MZD
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. Pročistky v přehoustlých nárostech. V BO a SM porostech podporovat vtroušené listnáče (zejména BK) a JD i v podúrovni. V BK porostech podporovat JD a vtroušené listnáče. Podpora vzácnějších listnáčů (DB, TR, JL) na úkor zmlazení BK, JV, JS.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři oplocením nebo nátěry. Ponechávat jednotlivé souše, zlomy, vývraty listnáčů (po dohodě s vlastníkem lesa). Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch – nebezpečí eroze.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu. Při obnově ponechávat několik jedinců (min. 5 ks/ha) domácích listnáčů jako trvalé výstavky (do rozpadu).		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
43 Kyselá stanoviště středních poloh	II.	Les hospodářský	3K, 3I, 3S8 4K, 4S5	Bučiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
3K, 3I 3S8, 4S5	3K, 4K, 3I, 3S8, 4S5: BK 6-7, DB 1-3, JD+-1, LP, SM+				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
borový		smrkový		bukový	
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
násečný, holosečný		násečný, holosečný		podrovní	
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
120	30	110	30	140	40
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu acidofilních bučin, v biologicky kvalitních porostech převod na nepasečné přírodě blízké hospodaření, ve SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou BK.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V SM a BO porostech při obnově zvyšovat zastoupení MZD. v SM náseky s postupem od V až SV, v BO náseky až holá seč od V-SV. BK, LP do stíněného okraje seče, JD a BK do předsunutých prvků, DB na plochu seče. Ponechat trvale výstavky BK (cca 5ks/ha) a vtroušených listnáčů, možno ponechat i výstavky BO pro zahuštění kultur. V BK porostech clonná seč, případně násek s postupem od V, SV, příp. s přechody ke skupinovitě výběrnému způsobu. JD do předsunutých prvků. Nesnižovat na úrovni porostních skupin zastoupení MZD. V biologicky hodnotných porostech postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, JD, LP, DB			
50 % MZD		50 (100) % MZD		50 % MZD	

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. Pročistky v přehoustlých nárostech. V BO a SM porostech podporovat vtroušené listnáče (zejména BK) a JD i v podúrovni. V BK porostech podporovat JD a vtroušené listnáče.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři oplocením nebo nátěry. Ponechávat jednotlivé souše, zlomy, vývraty listnáčů (po dohodě s vlastníkem lesa). Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovci. Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovci. Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškožovat trvale půdní povrch.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
45 Živná stanoviště středních poloh	II.	Les hospodářský	3S (kromě 3S8), 3B, 3H, 3D 4S (kromě 4S5), 4B, 4D, 4H	Bučiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
3S, 3B, 3H, 3D 4S, 4B, 4D, 4H	3S, 3B, 3H, 3D: BK 5-7, DB 3-4, HB +-1, JD+-1, LP+-1, JV, KL 4S, 4B, 4B, 4H: BK 7-8, JD 2, DB +-1, LP +-1, JV				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
bukový		smrkový			
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podroostní, výběrný		násečný			
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
140	40	100	30		
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování biotopu květnatých (acidofilních) bučin, v biologicky kvalitních porostech převod na nepasečné přírodě blízké hospodaření, ve SM a BO porostech přeměna na listnaté porosty s převahou BK.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V SM porostech při obnově zvyšovat zastoupení MZD. Náseky s postupem od V-SV. JD a BK do předsunutých prvků. BK i clonnými skupinami z vtroušených jedinců. DB, LP, JV na plochu seče. Ponechat trvale výstavky BK (cca 5ks/ha) a vtroušených listnáčů. V BK porostech clonná seč s postupem od V, SV, příp. s přechody ke skupinovitě výběrnému způsobu. JD do předsunutých prvků. Zmlazení DB obsekem jedinců. Ve vhodných porostech možno po dohodě s vlastníkem přejít na jednotlivý nebo skupinový výběr. Nesnižovat na úrovni porostních skupin zastoupení MZD. V biologicky hodnotných porostech postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, DB, JD, LP, JV, HB, KL			
50 (100) % MZD		50 % MZD			
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)					

SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. Pročistky v přehoustlých nárostech. Redukce zmlazení JS, příp. JV ve prospěch BK, DB, JD. V BO a SM porostech podporovat vtroušené listnáče a JD, i v podúrovni. V BK porostech podporovat JD, DB a vtroušené další listnáče.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři oplocením nebo nátěry. Ponechávat jednotlivé souše, zlomy, vývraty listnáčů (po dohodě s vlastníkem lesa). Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům.		
Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
47 (57) Oglejená stanoviště středních (vyšších) poloh	II.	Les hospodářský	3O, 3V 4O, 4P, 4Q, 4V 4R, 4G 5O, 5V, 5g	Bučiny (doubravy s jedlí) Smrčiny (na SLT 4R)	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
3O, 3V	3V, 4V: SM 2-4, BK 2-4, DB 2-3, JD 3-4 (JV, LP, JS) +-1				
4O, 4P, 4Q, 4V	3O, 4O: SM 3-4, JD 2-3, DB 3-4, BK +-2, LP+-1				
4R, 4G	4P: SM 2-3, JD 3-4, DB 3-4, BK 1-2, BR +-1, OLL, BO+				
5O, 5V, 5G	4Q: BO 2, DB 3-5, BK 1, JD 2-4, (BR, OS) 1				
	4R: SM 8-9, OLL 1-2, JD				
	4G,5G: SM 2-3, JD 4-5, DB 4, OLL 1-2, BK +-1				
	5O, 5V: SM 2, BK 2-5, JD 2-4, KL+-1, JS+-1, JL				
Porostní typ A		Porostní typ B		Porostní typ C	
smrkový					
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrostní, násečný, výběrný					
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba
100	30 (40 při zavádění JD)				
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Ve SM porostech postupná přeměna na biologicky vhodnější listnaté porosty s převahou BK, DB a příměsí JD.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					

V SM porostech při obnově zvyšovat zastoupení MZD. Náseky (případně pruhovou clonnou sečí) s postupem od V-SV. JD a BK do předsunutých prvků. BK i clonnými skupinami z vtroušených jedinců. DB, LP, JV na plochu seče. Postup od V (proti větru). Prolomené a proředěné partie využít jako předsunuté skupiny pro BK, JD. Ponechat dle možnosti trvale výstavky (cca 5ks/ha) vtroušených listnáčů, možno ponechat i výstavky BO pro dočasné zahuštění kultur. JD do předsunutých prvků. Využít případně i zmlazení SM. Ve vhodných porostech možno po dohodě s vlastníkem přejít na jednotlivý nebo skupinový výběr. Nesnižovat na úrovni porostních skupin zastoupení MZD.

Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu

Výčet MZD

BK, DB, JD, LP, JV, HB, KL

35 % MZD

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)

SLT

druh dřeviny

komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově

Dle cílové druhové skladby

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií

Ochrana proti zvěři. Pročistky v přehoustlých nárostech. Redukce zmlazení JS, příp. JV ve prospěch BK, DB, JD. V SM porostech podporovat veškeré vtroušené listnáče.

Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií

Ochrana proti zvěři oplocením nebo nátěry. Ponechávat jednotlivé souše, zlomy, vývraty listnáčů (po dohodě s vlastníkem lesa). Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovci. V SM porostech běžná ochrana proti kůrovci. Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch. Využívat vhodné klimatické podmínky (sucho, mráz).

Poznámka

V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
51 Exponovaná stanoviště vyšších poloh	II.	Les hospodářský	5A, 5N	Bučiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
5A, 5N	5A, 5N: BK 7-8, JD 2, SM +-1, LP +-1, KL, JLH, BŘ, JŘ				
Porostní typ A		Porostní typ B			
bukový		smrkový			
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podrostní		násečný			
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba
140	40	100	30		
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Kvalitní porosty s rozmanitou prostorovou i druhovou strukturou blízkou PDS, s podílem výstavků, doupných stromů a stojícího a ležícího mrtvého dřeva.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V BK porostech clonná seč, v podmínkách nevhodných pro přirozenou obnovu použít náseky, postup od S až SV. V biologicky hodnotných porostech postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření. Ve SM porostech náseky až holá seč s postupem od V až S, se zachováním veškeré listnaté složky. BK do stíněného okraje, nebo předsunutých prvků, prolomené a proředěné partie využít jako předsunuté skupiny pro BK. Ponechávat výstavky (cca 5 ks/ha) i ostatních dřevin PDS zejména JD, BK a cenných listnáčů (TR, JL). V porostech s neúspěšným nebo žádným přirozeným zmlazením je možno využít umělou obnovu dřevin PDS.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, JD, JV, JL, LP, JS			
90 % MZD		min. 50 % MZD			

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
	Dle cílové druhové skladby	
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři a buření. Podpora vtroušených dřevin, šetřit podrost. Důraz na stabilitu porostu.		
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií		
Ochrana proti zvěři. Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovcům. Jednotlivé listnaté souše, vývraty a zlomy možno ponechat bez asanace (při respektování požadavků ochrany lesa, bezpečnosti a ochrany zdraví, životů a majetku). Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch - nebezpečí eroze.		
Poznámka		
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu. Při obnově ponechávat několik jedinců (min. 5 ks/ha) domácích listnáčů jako trvalé výstavky (do rozpadu).		

Číslo směrnice	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů	Cílový předmět ochrany	
55 Živná stanoviště vyšších poloh	II.	Les hospodářský	5B, 5D, 5H, 5S	Bučiny	
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
5B	5B: BK 7, JD 2, KL 1, JS, LP, TR				
5D	5D, 5U: BK 7, JD 2, KL (JS) 1, JL, LP, SM				
5S	5S: BK 8, JD 2, KL, BR, JR				
5H	5H: BK 4-7, JD 3-4, LP ±1, JV 0-1 (JS JL)+				
Porostní typ A		Porostní typ B			
bukový		smrkový			
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
podroostní		násečný			
Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba
140	40	110	30		
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Kvalitní porosty s rozmanitou prostorovou i druhovou strukturou blízkou PDS, s podílem výstavků, doupných stromů a stojícího a ležícího mrtvého dřeva.					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					
V BK porostech clonná seč, V biologicky hodnotných porostech postupný přechod k nepasečným způsobům hospodaření. V podmínkách nevhodných pro přirozenou obnovu použít náseky, postup od S až SV. V SM porostech náseky až holá seč s postupem od V až S, se zachováním veškeré listnaté složky. BK do stíněného okraje, nebo předsunutých prvků, prolomené a proředěné partie využít jako předsunuté skupiny pro BK. Ponechávat výstavky (cca 5 ks/ha) i ostatních dřevin PDS zejména JD a cenných listnáčů (TR, BRK, JL). V porostech s neúspěšným nebo žádným přirozeným zmlazením je možno využít umělou obnovu dřevin PDS.					
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu					
Výčet MZD		BK, JD, JV, JL, LP, JS			

90 % (100 %) MZD		min. 50 % MZD		
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)				
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově		
	Dle cílové druhové skladby			
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií				
Ochrana proti zvěři a buření. Podpora vtroušených dřevin. Důraz na stabilitu porostu.				
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb a doporučených technologií				
Ochrana proti zvěři. Ve SM porostech běžná ochrana proti kůrovci. Jednotlivé listnaté souše, vývraty a zlomy možno ponechat bez asanace (při respektování požadavků ochrany lesa, bezpečnosti a ochrany zdraví, životů a majetku). Bez zvláštních požadavků na technologie, nepoškozovat trvale půdní povrch - nebezpečí eroze.				
Poznámka				
V MZCHÚ postup dle plánu péče. Vybrané porosty (dohoda s vlastníkem lesa) ponechat bez zásahu.				

Příloha č. 2

Mapa č. 1 – Návrh lokalit na vyhlášení MZCHÚ